

G'azallar

1

Zihi zuhuri jamoling quyosh kibi paydo,
Yuzung quyoshig'a zarroti kavn o'lub shaydo.
Yuzung ziyosidin ar subh ayni ichra bayoz,
Soching qarosidin ar shom boshida savdo.
Zuhuri husnung uchun aylabon mazohirni,
Bu ko'zgularda ani jilvagar qilib amdo.
Chu jilva ayladi ul husn aylabon oshiq,
Saloyn ishqin etib ofarinish ichra salo.
Biri qabul eta olmay oni magarkim, men
Qilib otimni zulumu jahul birla ado.
Demayki men o'zi ma'shuq o'lub, o'zi oshiq,
Ki tig'i g'ayrat o'lub anga naqsh g'ayri zudo.
Navoiy o'lmadi tavhid guftugo' bila fahm,
Magarki aylagasen tilni qat'u jonni fido.

2

Iloho, amringga ma'mur yetti torami a'lo,
Ne yetti torami a'lo, to'quz sipehri muallo.
Jamil zikrlik o'lg'on jamoling etti tamanno,
Vusul fikrlik elga visoling, o'ldi tavallo.
Xayol bikrlarin jilvagarlik etgali har yon
Sen aylading hulli durri nazm birla muhallo.
Ibodatingg'a yangi oy bo'lub ham o'ldi musalli,
Sipehr atlasidin solibon havog'a musallo.
Chu sandin o'ldi quyosh panjasi aro oltun,
Socharg'a dog'i sen etting anga karam yadi tulo.
Demakka zikring erur, xonaqoh ichinda hayo-xuy,
Saloyi ishqing ila ahl dayr ichra alolo.
Navoiy, ahli junun zumrasig'a kirdi ilohi,
Chu aylading ani Majnun, o'zungni qil anga Laylo.

3

Zihi el nihoni sanga oshkoro,
Nihon dardima oshkoro et madoro.
Ne dardingni ko'nglumda asrarg'a toqat,
Ne siringni og'zimg'a olmoqqa, yoro.
Xayolingda savdo pishurganda aylab,
Dimog'imni oshufta ul mushksoro.
Firoqing aro jon taloshurda, yo g'ayb,
Ham ul g'am tog'idin boshim uzra xoro.
Tarahhum, tarahhum, tarahhum, tarahhum,
Buto, chobuko, mahvasho, gul'uzoro.
Qarong'udurur olam ohim saylidan,
Quyosh yanglig' och oraz olam aro.
Navoiyg'a jon oshkoru nihonsen,
Zihi el nihoni sanga oshkoro.

4

Zihi buroqing izi hajru sayr barq oso,
Bu barq sayri bila po'yasi falak farso.
Burun kadam bu makondin chu lomakon qo'ydi,
Ne nav' deykim aning komi erdi gardunso.
Visol subhidin yo'q uruj aqshomikim,
Sabohdek edi ul barq nuri birla maso.
Qo'lin bu barq yorutti, damin bu yel ochdi,
Agar sipehr uza Muso ediyu gar Iso.
Chu qoldi sayrida ruhul amin, ne tong ul ham
Rijol xilvati davrida ul sifatki niso.
Navoiy asru uzulmish, boqib inoyat ila
Aning buzug'lug'ini bir ko'z uchi birla yaso.

5

Bediling xayli rusuli sensen alarg'a dilrabo,
Yo nabiy ruhiy fidoka ahlan va sahlan marhabo
Gohi davlatlig' boshingdin ketmayin chatri sahob

Gah falakrav markabing'g'a yetmayin payki sabo.
Shomi vasling topmag'ang'a subhi soduq har saha
Panjai xurshid ila pirohanin aylar qabo.
Tufroq o'lmishmen qo'yay deb ostonbo'sungg'a yuz,
Holima rahm aylabon qilma bu ranjimni habo.
Sheri gardun ul kishiga bo'yni bog'lig' bo'lg'ay it
Kim, eshnging itlarin topqay o'ziga aqrabo.
Bo'lmag'ay erdi muyassar "Xamsa", ya'ni panj ganj
Qilmasa erdi madad holimg'a besh oliy abo.
Ey Navoiy, chorai dardingni qilg'ay, ulki bor
Ham rasulu, ham amin, ham mustafo, ham mujtabo.
6

Chu dardu baloni jahong'a urdi salo,
Naxustroq meni bexonumong'a urdi salo.
Men oldim o'n ulushidin to'quz yorim ulushin,
Yarimki qoldi ani insu jong'a urdi salo.
Aning dog'i yarimin oldi ofarinish eli,
Yarimini yana bu notavong'a urdi salo.
Bu notavon ani ham jon bila qabul etti,
Chu qochtilar ani ham har qayong'a urdi salo.
Ko'ngul chu dardu balo tolibi durur gardun,
Agar yetishti ming ofat ham ong'a urdi salo.
Fig'onki, elga tutub boda soqiyi davron,
Chu davr yetti manga, barcha qong'a urdi salo.
Navoiyo, senga har yaxshiliqki mumkindur,
Kn yor mehnat o'tin men yomong'a urdi salo.
7

Har jafu qilsang to'zarmen, qilmasang dog'i vafo
O'zgalarga ne vafo qilsang to'zarmen, ne jafu.
Elga va'da gar vafo qilding, jafu men xastag'a,
Elni bilman, qil menga har va'dakim qilding vafo.
Va'dalar qatlimg'akim qilding tanimdin ketti za'f,
Go'yi alfozing edi dardimg'a oyoti shifo.
Orazing xurshididin tushmish qadingning soyasi,
Yeki yerga sudralib mushkin soching qolmish qafo.
Xurdadonlar aylamaslar fahm og'zing ramzini,
Ne uchunkim bordurur ul nuqtada behad xafo.
Tiyralikdur har ishi sofiy fano jomiyu bas,
Ayyuha-s-soqiy lano da' mo kadir xuz mo safo.
Ey Navoiy, joning olg'umdur desa qayg'urmag'il,
Jong'a minnat tut munung birla gar etsang iktifo.
8

Mahvasho, sarvqado, lolaruho, siymtano,
Chorakim qolmadi sabrim g'ami hajringda yano.
Axtari sa'd seningdekki tug'ubtur go'yyo
Kim, quyosh erdi atoyu to'lun oy erdi ono.
Gar falak sayridur aylar seni istab taku dav,
Var malak zikrin eshitsang senga der madhu sano.
Uyla ishqing mayi labtashnasimenkim, ichmon
Oz debon bodam uchun bo'lsa falak jomi ino.
Ishq mehnatlari tarkini buyurmang mengakim,
Mujibi sihhatu quvvatdurur ul ranju ano.
Xonaqah ichra erur shayx o'zin ko'rsatmak,
Ey xusho, mug'bachalar jilvasiyu dayri fano.
Juz Navoiy borig'a jomi karomot tutung,
Ayyuha-s-soqiyi min ka'si fano ayla lano.
Lab uza xatti naboti husnu naxli qaddi,
Gulbune anbata olloh nabotan hasano.
9

Yor javlongahidin keldi sabo,
Paykarim tufrog'ini qildi habo.
Yuz samandi ayog'ig'a qo'yarim,
Misli kah bargidurur kahrabo.
Buki ko'ksumni g'aming qildi shigof,

Xil'atim ko'nglagini qildi qabo.
Bo'ldi bag'rim yorasi uyla afin,
Ki shamimidin zrur biymi vabo.
Boshima yog'sa qilich ishqingda.
Bo'lmasun boshim agar qilsam ibo.
Vahki, jonim bila o'ynar ul tifi,
Sho'xluq lozimasi keldi yeabo.
Necha pashminag'a urdumki, erur
Ey Navoiy, panahim oliy abo.
10

Ey jamoling jilvasi mir'oti insu jon aro,
Lek o'lub ul jilva komil mazhari inson aro.
Topmag'an bo'lsa labingning sharbatidin choshni,
Bas bu ne jonbaxshliqdur chashmai hayvon aro.
Nega olam o'rtadi husnung o'tidnn lam'ai,
Tushmagan bo'lsa jamoli Yusufi Kan'on aro.
Tushmagan bo'lsa quyoshingdin qo'lig'a partavi,
Bas ne bayzo erdi jaybi Musai Imron aro.
Esmayin lutfung riyozidin chaman sori nasim,
Gulga bulbul qayda vola bo'ldi bu bo'ston aro.
Fayz agar olmas vujudung gulsitoni atridin,
Shammai naqshi vujud imkon emas imkon aro.
Tortibon solg'il Navoiyni karam daryosig'a
Kim, bo'lubtur g'arqa bahri bodai isyon aro.
11

Yorab, o'lg'on chog'da jonim jismi vayrondin judo,
Ul bo'lub mundin judo, sen bo'lmag'il ondin judo.
Chun judo bo'lsam meni g'amnok yo'qu boridin,
Ne g'amim sen bo'lmasang men zori hayrondin judo.
Naqdi jon chiqqanda imon gavharin ko'nglumga sol,
Aylagil jondin judo, lek etma imondin judo.
Xonumondin oyirib qilg'anda tufroq ichra hibs,
Qilma lutfung men aloxonu alomondin judo.
Hashr g'avg'osi aro osiyilig'img'a rahm qil,
Lutf ila ilgim tutub qil ahli isyondin judo.
Garchi o'ldum kofiri ishq ahli islom ichra qot,
Ul zamonkim bo'lg'usi kofir musulmondin judo.
Elga maxlas istasang yetti tomug'ni ayla kul,
Anlabon bir sho"la bu ohi duraxshondin judo.
Jannat istab aylaganlarni ibodat qilmag'il,
Qavsaru, to'biyu qasru, huru, rizvondin judo.
Barchadin ayru Navoiyg'a qilib vasling nasib,
Qilmag'il, yorab, oni mundin, munn ondin judo.
12

Gul uzra xatti mushkin birla to qilding raqam paydo,
Menga jon safhasida bo'ldi yuz xatti alam paydo.
Tugonlar ko'nglum ichra lazzati dardingni bildurdi,
Tanaa'um dast bermas kimsaga bo'lmay diram pando.
Shafaqgun yuz hiloli qosh ila to jilvagar bo'ldung,
Ko'zumda bo'ldi qon zohir, qadimda bo'ldi xam paydo.
Samad qilg'ach zuhur ul nav'kim asnom o'lur ma'dum,
Bo'lur butlar bari mabhut bo'lg'ach ul sanam paydo.
Chu aylar jilvai husn ul pari ushshoq aro netgay,
Yuzin yoshurmasa bo'lg'an zamon men telba ham paydo.
Ne muhlik vodiy ermish ishq dashtikim, kishi anda,
Qadam urg'an dam o'q ko'zga bo'lur mulki adam paydo.
Qo'yung, yig'layki, ko'nglumning g'ubori pastroq bo'lsun,
Ki man'i gard etar nogah havoda bo'lsa nam paydo.
Oqizg'il boda selobidin, ey soqiyki, hijrondin
Ko'ngul dashtida bo'lmish korvoni dardu g'am paydo.
Navoiyni chu so'rdung, ey pari, bir dam tavaqquf qil
Kim, ul majnun bo'lur sahro yuzidin dam-badam paylo.
13

Ko'zumdin ashk tugandiyu bo'ldi qon paydo,

Bag'irdin anda bo'lur poralar nishon paydo.
Jununum o'lsa damo-dam taajjub etmangnm,
Ko'zumga ul pari o'lur zamon-zamon paydo.
Nujumi husndurur xo'blarda ul soat,
Ki bo'lsa ul yuzi xurshid nogahon paydo.
Munajjim axtari baxtimnn qo'yki, ohimdin
Bukun erur ne nujumu ne osmon paydo.
Ne za'fdururki, so'rar elga fahm o'lur nola,
Valek ko'zga emastur bu notavon paydo.
Ne yo'l ekin buki har necha korvon bordn,
Birisidin ne asar bo'ldi, ne nishon paydo.
Navoiy o'ldi aning dargahida andoqkim,
Ki tufroq ichra emastur ul oston paydo.

14

Gulbarg uza qilmishsen to sabzai tar paydo,
Kun ko'zgusida go'yo rang etti asar paydo.
La'ling g'amidin suda gul yofrog'i kelgandek,
Ashkimda bo'lur har dam parkandi jigar paydo.
Jismimdin oqib qoni paykoni ayon bo'ldi,
Shoh uzra bo'lur doim gul ketsa samar paydo.
Jon rishtasidek ermas ko'zlarga beling mar'iyi,
Chobukluk uchun qilding bog'larg'a kamar paydo.
Ul zulf savodida o'ldum yuzinn ko'rmay,
Vahkim, yo'q edi muhlik shomimg'a sahar paydo.
Davron g'amidin ko'nglum maqbuz erur, ey soqiy,
Basti uchun etgaysen hum boda magar paydo.
Kilkida Navoiyning jon shirasn muzmardur,
Har nayda qachon bo'lsun bu nav' shakar paydo.

15

Tushta ko'rdum yorni xandon raqibin o'truda,
Rashkdin har lahza tish qirchildaturmen uyquda.
Ul yuzi vasli aro yodimg'a kelsa furqati,
Telbalar yanglig' to'karmen ashk ayni kulguda.
Ko'zgu jannat ravzanidurkim, tamosho etgali,
Hur kelmish go'yiyo, aksing emastur ko'zguda.
Yulduz itgandek quyosh yog'dusig'a itti quyosh,
Orazing xurshidi chun qildi tulu' ul yog'duda.
Soqiy, bir jur'a tut, shoyadki yuzlangay nishot,
Necha bo'lg'ay hajridin ozurda ko'nglum qayg'uda.
O'zlugumni ashk eltib o'zdin andoq yotmen
Kim, o'zumni tonimon aksimni ham ko'rsam suda.
Chun Navoiy yor sori yuzlanur, qayg'u qolur,
Soya qolg'andek keyin xurshid bo'lg'ach o'truda.

16

Xil'atin aylabtur ul sho'xi siyminbar qaro,
Tun savodi birla kelgandek mahi anvar qaro.
Ul pari hindusimen men telbakim, uryon tanim
Tifllar toshidin iynak bo'ldi sartosar qaro.
Ashkdin indi qaro su ko'zlarimdin hajrida,
Tong yo'q idborim chu bo'lmishdur menga axtar qaro.
Kosh o'yub yoqsang qaro bo'lg'an ko'zunning mardumin,
Xoli maygunungni qilg'uncha qo'yub anbar qaro.
Ishq raf' o'lg'ach ko'ngulga yo'qturur juz tiyralik,
Ul snfatkim, sho"lasi o'chgach bo'lur axgar qaro.
G'ayrdin qilg'il zamiring safhasin pok, ey faqir,
Tobakay qilmoq firibu makr ila daftar qaro.
Dudi ohidin qaro ermas Navoiy kulbasi
Kim, qilibtur xonumonin bir pari paykar qaro.

17

Tifllar toshiki jismim qildi sartosar qaro,
Bo'ldi savdog'a savodi a'zam andin har qaro.
Yoshdin angla yuzum gar siymgundur, gar qizil,
Toshdin bilgil tanimni gar ko'k o'lmish, gar qaro.
Dema ko'nglung lavhig'a yozg'il xirad oyinikim,

Baski qo'ydum dog'i ishq, ul saffhadur aksar qaro.
Panjai xurshidini go'yo qaro etmish kusuf,
To qilibtur ilgin ul huri pari paykar qaro.
Dudi ohimdin demaykim, zor jismim so'zidin,
Ko'rki bo'lmish o't tushub kuygan kibi bistar qaro.
Umri yo'q juz tiyralik isyondakim, hayvon suyi,
Istamakdin ro'zgorin topti Iskandar qaro.
Chun Navoiy ishq aro komillig'in sabt ettilar,
Bo'ldi baskim ahli ishq ot yozdilar mahzar qaro.
18

Xo'blarda mehr yo'q, chun mehr yo'q ul mohda,
Xayli tobi'dur qayu xil'atki bo'lg'ay shohda.
Hech kim yo'qturki yor ollida yo'qtur mansabi,
Bizga bemansablig' o'lmish mansab ul dargohda.
Shomi hijron charxu naxs axtarlaridindur nishon,
Tiyra ko'nglum har sharar ko'rguzsa dudi ohda.
Ko'nglung istar bo'lsa yuz ming jonni etgaymen nisor,
Gar bu dilxoh itganin fahm etsam ul dilxohda.
Mujibi anduhdur afg'onim, nishot etmang tama',
Jonfizolig' kim ko'rubtur nolai jonkohda.
Bilki, yo'qtur ko'nglida ishq muhabbatdin asar,
Kimki davron ichra bo'lsa ko'ngli molu johda.
Sham' tavfiq o'lmayin ravshan qachon yo'l topqamen.
Kim erur ko'p zulmati hijron meni gumrohda.
Bor umidimkim, yetishgay oqibat ogohlig',
Gar yerim bo'lsa gahi bir xotiri ogohda.
Ey Navoiy, elga men xud qilmadim ishqimni fosh,
Turfa ko'rkim har taraf bu so'z emish afvohda.
19

Telba ko'nglum yorasi hadsiz tani uryon aro,
Uyladurkim, yer tutar devonai vayron aro.
Buki la'ling nuqtasi har dam o'lukni tirguzur,
Kirdi ruhulloh magar ul chashmai hayvon aro.
Ayn yozilg'an kibidur la'l aro qilsang nazar,
Ko'zki hayratdin tikibmen ul labi xandon aro.
Qatra su ichra degaykim bargi gulning aksidur,
Qatra qonim rangini kim ko'rsa ul paykon aro.
Qomating yodida ko'nglum ichra har kesgan alif,
Rost bo'lmish ul alifdekkim yozilg'an jon aro.
Jon fidong o'lsun habibimkim, hamono bor edi,
Qasdi mahluqot aro insonu sen inson aro.
Ey Navoiy, istasangkim o'lmagay el dardidin,
Dardi holingni dema nazm aylabon afg'on aro.
20

Kirsa ul gul xirman ag'yor ila gulzor aro,
Men hamono tolpinurmen xirman etgan xor aro,
Jonni anglabmen balolar ichra o'lsam, ne ajab,
Ul zamonekim ko'rarmen yorni ag'yor aro.
Lojuvardi vo'sma birla zeb bergan qoshlaring
Jilvagar bo'lg'an iki tovus erur gulzor aro.
Zulfida sarrishtai imon badaldur kufr ila,
Ne tafovut tushsa Mar'yam rishtasi zunnor aro.
Za'flig' jismimda bilgurgan tunganlar hay'atin
Angla yondoshqan tugonlarning shabihi tor aro.
Tushti yel kayfiyatidin suvg'a gul yafrog'lari,
Yo'qsa maydin gullar o'ldi zohir ul ruxsor aro.
Masjid ichrakim meni tahqir qilding, ey faqih,
Ko'rgasen johimni kirsang kulbai xammor aro.
May xubobi gunbadin bazm ichra ul dam doir et,
Kim shafaq may zohir etgay gunbadi davvor aro.
Ey Navoiy, elga bilgil benavolig' boisi
Har navokim, zohir aylarsen fig'oni zor aro.
21

Sohiredur ul ko'z ammo holi hndu ostida,

Nuktadur oraz uza yo'q ersa jodu ostida.
Soi'din ko'rdik zanaxdon ostida fikrat chog'i,
Kimki ko'rmaydur bilurin dasta ko'zgu ostida.
Shohlar tojig'a loyiq tugmadur gar bersa dast,
Go'yikim ko'rguzdi ul chobuk uzangu ostida.
Ichsa may jismi safosidin ko'runur, to borur
La'l agar tushsa ko'rungandek suzuk su ostida.
Otashin gulning niholisen unut, ey andalib,
Kuldin o'zga gulxani bistar solurmu ostida.
Jomi minoni ilikdin qo'ymakim, bu shevasiz
Kimsa xushhol bo'lmadi bu toqi minu ostida.
Ey Navoiy, qayg'u tog'in may bila daf aylakim,
Yaxshiroq tog' ostida qolmoqki, qayg'u ostida.

22

Soqiyo, naqdi hayotim javharidur jom aro,
Qim, erur jom ichra may, aksing mayn gulfom aro.
Lojuvardi charx jomig'a shafaqdin quydi may,
Quy shafaqgun bodasin ham lojuvardi jom aro.
Mast o'lub bir dam shabob ayyomini tut mug'tanam,
Kim yigitlik dam-badam o'tmaktadur ayyom aro.
Bir zamon ayrilma ahhobi neku farjomidin,
Kim erur oxir judolig' dahri badfarjom aro.
Bo'lmasa ashrofi sofiy, no'sh bazmi xushturur,
Mastlig' dayr ichra ham arzol durd oshom aro.
Chun qatiq hangomadur rihlat icharmen tunu kun,
Kim o'zumnn aylagaymen bexud ul xangom aro.
Dahr no'shi komig'a bo'lma Navoiy g'arrakim,
Tegmasun nokomlig'ning neshi andin kom aro.

23

Demaki kirdi o'qi qatl vaqti qonim aro
Kim, ul alif kibi kirdi o'larda jonim aro.
Ulub edim g'ami hajringda o'lmag'an bo'lsa,
Labing taxayyuli joni jismi notavonim aro
Gar aylasam vatan ul ko'y aro meni qovmang.
Ki ishq sho"lasi o't soldi xonumonim aro.
Ko'zu ko'ngul qurumish, ne to'kay ayog'ing'ga,
Ki qolmamish duru la'l ushbu bahru konim aro.
Ajab yo'q oqsa erib mag'zi ustixonimkim,
O'tun so'ngaklar erur sho"lai nihonim aro.
Sabuhi istayu yetgach sahar ochildi eshik,
Bu fath dayrda o'tmas edi gumonim aro.
Navoiy, istama juz yig'lamoq unumdinkim,
Nishot zamzamasini yo'qturur fig'onim aro.

24

Dog'larkim o'rtadim ul oy g'ami ozorida,
Dudi har birning erur dog'i falak ruxsorida.
Za'fim ichra qasri tomig'a tayang'ondekdurur.
Har somon ko'rsang yopushqan ko'yining devorida.
Bir musulmong'a erur din qasdi etgandin hisob,
Har tugunkim ko'rsang ul kofir sochi zunnorida.
Gulshai ichra ko'p binafshangdin dema, ey bog'bon,
Nil ila ko'r xollar har yon yuzi gulzorida.
Qo'ydi gulgun muhrlar jon rishtasida qon ila,
Vahki, solur muhri, yo gulmu ekin dastorida.
Tang'a jon kirgan kibi jononni yetkur, ey tabib,
Emdikim jondin ramaq zohir emas bemorida.
Vahki, bir qotilg'a oshiqmenki, jonning biymi bor,
Ishqining jon ichra ham ihfosi ham izhorida.
Topmasang davr ahlida mehru vafo, ayb etmakim,
Butmamish bu meva davron bog'ining ashjorida.
Ey Navoiy, aqlu din yag'mo qilur davron meni,
Chiq ravon bu bazmdin filjumla hushung borida.

25

Mir'oti husnung tiyradur bu ohi dard olud aro,

Ravshanlig'i mumkin emas chun sham' qoldi dud aro.
Butganga o'xshar degasen har yon qizil tol uzra barg,
Har soridin paykonlaring bu jismi xun olud aro.
Shomi g'am ohim dudidur, ul dud aro har yon sharar,
Bilgil, nuhusat anjumi bu shomi qir andud aro.
Ho'y qatrasida g'arq erur xoling savodi, vah, netay,
Bir tiyra kavkab fitnasi yuz axtari mas'ud aro.
Ochting chu zulf ul ikki ko'z har yon hadang otmoq ne tong,
Kim qolmish ikki turki Chin hinduyi noma'dud aro.
Ul ko'y qasdi etmisham, ey voiz, oni man' etib,
Har dam dema jannat so'zin, so'z solmag'il maqsud aro.
Qochsa Navoiy shayxdin piri mug'on sori, ne ayb,
Kim bor tafovutlar base maqbul ila mardud aro.

26

Jonda qo'y dum chirmag'on maktubini hijron aro,
Bilmon ul maktubdur yoxud alifdur jon aro.
Rishtai olnyki, chirmab erdi ochib asradim,
Xunfishon ko'z raglaridek diydai giryon aro.
Notavon jismim ko'rundi za'fdin ul rishtadek,
Baskn bulg'ondim ikki ko'zumdin oqqan qon aro.
Noma ermas erdikim, bor erdi ul hirzul amon,
Kim g'amim aysh etti yetgach kulbai ehzon aro.
Garchi jonondin aziz ermas erur jondin aznz
Kim, vasila bo'ldi mahzun jon bila jonon aro.
Ruq'ai ehsondin, ey mun'im, gado komini ber,
Kim bu yanglig' ganj topmas kimsa bu vayron aro.
Ey Navoiy, nomai maqsud yetti, xushdil o'l,
Kim xati ozodliq, budur g'ami hijron aro.

27

Savodi xoli aning la'li ruhparvar aro,
Magarkn murcha nisfi uzuldi shakkar aro.
Ko'ngulda nuqtai xoling xayoli tush-tushtin,
Yeg'in asarlaridur nuqta-nuqta axgar aro.
Yuzungda qatrai xo'y kasrati arosida xol,
Birisi munhasif o'lmish bu xayli axtar aro.
Kecha ne nav' yumay kirpiking xayolida ko'z,
Mengaki igna butar tongg'a tegru bistar aro.
Bu o'tki mendadurur, do'zax ichra qochqay xalq,
Kiyursalar meni oshub birla maxshar aro.
Qadah keturki, falak javridin omon xarzi,
Zamona yozmadi juz davri jomu sog'ar aro.
Navoiy, ayla makon charx gulshanin, ya'nn
Ki chug'z bo'lma bu vayronai muhaqqar aro.

28

Kilk erur jismimki, til bo'lmish demaktin lol anga,
Ichda pechu toblig' nolamni angla nol anga.
Sun'i kilkidin yozildi go'yi ul go'yi zaqan,
Nuqtalar yanglig' zanaxdoningg'a ikki xol anga
Kokulung elga jahonni tiyra qilg'an dud erur,
Xar sari zulfung ikki yonida tushgan dol anga.
Ko'yida ovora ko'nglum xasta ermish, ey rafiq,
Lutf etib ma'lum qilsangkim, ne bo'lmish xol anga.
Ey musavvir, topmasang Majnun Layli chehrasin,
Dilbarimni bil munga o'xshash, meni imsol anga.
Soqiyo, ko'nglumni davron qildi ko'ptin-ko'p malul,
Bo'lg'ali forig' kerak bir jomi molo-mol anga.
Ey Navoiy, kimki qildi hajr bedodin qabul,
Rahbari sarmanzili vasl o'ldi bu iqbol anga.

29

Ul pari paykarki hayron bo'lmish insu jon anga,
Kimki hayroni emas, men telbamen hayron anga.
Ne ajab parvonadek kuysam yuzi sham'ig'akim,
Ko'p bo'lubmen vasl umidi birla sargardon anga.
Toyiri hajring buzug' ko'nglumnikim qilmish vatan,

Chug'zdekdukim, nishiman keldi bu vayron anga.
Hajrida tah-tah ko'ngul qon bog'lag'andindur nishon,
Nomai shavqumki ko'zdin tom di tim-tim qon anga.
Tiyri boroni g'aming ko'nglumgakim yog'di, erur
Har tarafdin barqi ofat lam'ai paykon anga.
Otashin gul chunki bulbul kuydurur yuz vajah ila,
Ne osig' faryodu afg'on birla ming doston anga.
Ey Navoiy, ko'ngluma amr etma tarki ishqkim,
Ul samandardur, emas o't furqati imkon anga.

30

Ey ko'ngul, telbarading emdi ne tadbir senga,
Ul pari zulfini gar qilmasa zanjir senga.
Yuz balo kelsa chek emdi chu bu ish man'i uchun,
Nechakim pand dedim qilmadi ta'sir senga.
Ixtiyore senga ham yo'q edi, ne yozg'urayin,
Buyla chun yozg'an emish xomai taqdir senga.
Sen chu ishq o'tig'a kuydung, menga emdi ne osig',
Aylamak maxlas uchun xiylayu tazvir senga.
Meni kuydurdung esa sen dog'i kuydung, netayin,
Emdi yuklab bu ish oyinida taqsir senga.
Bihl et sen dog'i men xastani chunkim deb edim,
Har nekim keldi sening olingga bir-bir senga.
Buzdi ko'nglung uyini xona barondozi firoq,
Ey Navoiy, ne osng' pand ila ta'mir senga.

31

Bahona qatlimadur ishqdin fasona senga,
Qilurg'a qatl ne hojatdurur bahona senga.
O'qi o'tunlari ichra sen o'tsen, ey ko'ngul,
Boshog'lari uchidin har taraf zabona senga.
Quruq tanim o'q avjiddin ko'runmas, ey chobuk,
Yaqin ketur kerak o'lsa so'ngak nishona senga.
Ixota aylading, ey bahri ashk, yer kurasin,
Ajab emastur agar yo'qturur garona senga.
Dam urma mug'bachalar ishvasidin, ey zohid,
Vujud naqshin oqizmay mayi mug'ona senga.
Zamona tarkini kom aylabon xalos o'lg'il,
Desangki solmasa nokomliq zamona senga.
Navoiyo g'ami chun jonu ko'ngul oldi, ne sud,
Surudi dilkash ila jonfizo tarona senga.

32

Hajrdin har nechakim bo'ldi ko'ngul zor menga,
Hech rahm etmadi ul sho'xi jafokor menga.
G'unchadekduurki ocharlar kuch ila barglarin,
Bo'lg'ali hajrida qonlig' ko'ngul afgor menga.
Otashin la'ldek axgar to'kadurlar har dam,
Base hajrida ikki diydai xunbor menga.
Zulfidin shiddati kufrum erur ul xadg'achakim,
Subha toricha erur rishtai zunnor menga.
Yaxshiroq ravza savodiddin agar dast berur,
Ul quyosh ko'yida bir soyayi devor menga.
Chunki bu qubbai xazro aro juz hodisa yo'q,
Ey ko'ngul, avlo erur kulbai xammor menga.
Ey Navoiy, ne mayu, mutribu, ne husnu, ne ishq,
Xonaqah tarki erur anglaki nochor menga.

33

Bukim qolibdur ul oy hajrida hayot menga,
Hayot qolmamish azbaski bor uyot menga.
Ulusni o'lturur ul sho'x iltifot aylab,
O'larmen ushbuki hech etmas iltifot menga.
Meni xud ayladi qatl, ushbudur vasiyatkim,
Ko'ngulni ham karam aylab yetursa bot menga.
Qush o'lmisham yog'ibon hajr o'ti vale ne osig',
Ki bo'lmas ul taraf uchmoqqa bu qanot menga.
Tuganmagay yozilib mehnatim agar bo'lsa,

Firoq shomi qaroyu falak davot menga.
Chu yor aylar emish barcha yerda jilvai husn,
Teng o'ldi Ka'ba bila dayri so'manot menga.
Navoiyo, chu emas nasya naqd birlan teng,
Behisht voizi purgo'g'avu Hirot menga.
34

Chog'irg'a tushgali yo'qtur qaroru xob menga,
Chu o'tqa tushtum emas ayb iztirob menga.
Hamisha masti xarob ul sifat yururmenkim,
Ko'rub tahayyur etar olami xarob menga.
Boqib tabassum etar piri dayru mug'bacha ham,
Bu dayr aro kular alqissa shayxu shob menga.
Chu mast edim menga ta'sir qilmadi garchi,
Malul bo'ldilar etmakdin ixtisob menga.
Duoyi subh bila boda tarkin istarmen,
Tilar sabuhi xumor istabon azob menga.
Necha xarobot ichra ayog' yolang, yoqo chok,
Icharga durdi qadah har taraf shitob menga.
Ichursa jomi hidoyat navo tuzub jomi,
Navoiy anda magar bo'lg'ay ijtinob menga.
35

Ul malohat ganji hajrida buzug' maskan menga,
Uyladurkim, jondin ayru yuz yarolig' tan menga.
Mehr ila mah partavidin ko'zni ravshan qilmadim,
Bo'lg'ali mehri ruhung mohiyati ravshan menga.
Bo'ldi ravzan-ravzan ul qotil xadangidin ko'ngul,
Jon qushi chiqmoqqa bir yo'l angla har ravzan menga.
Men o'larmen g'amdinu yig'lab kuyub boshimda sham',
Dudidin chirmab qaro har tun tutar shevan menga.
Rahm etib holimg'a dushman do'st bo'lmoq, vah, ne sud,
Do'st chun rahm aylamay bo'lmishdurur dushman menga.
G'am tuni zulmida xandon bo'lmadi holimg'a subh,
Subhidek ne tongki bo'lg'ay choki pirohan menga.
Ey Navoiy, ishq mushkil deb nechuk tarkin tutay,
Elga bu ish gar hunar bo'lsa, bo'lubtur fan menga.
36

Nechakim kuyar ishq aro jon menga,
Emas tarkini qilmoq imkon menga.
Agar bo'lsa yuz jon fido qilg'amen,
Nasib o'lg'udek bo'lsa jonon menga.
Necha bo'lsa ag'yor hamsuhbati,
Erur bazmini ko'rmak armon menga.
Agar rashkdin sa'b bo'lsa hayot,
Xud ul dam erur o'lmaq oson menga.
Qilibdur guli otashin g'unchasi,
Ko'ngulni o'kush so'zi hijron menga.
Ne kom olg'amen, soqiyo bodadin,
Ki davron tutar dam-badam qon menga.
Navoiy, ketib xilvat et uynikim,
Bo'lur bu kecha yor mehmon menga.
37

Davr el sog'arini qildi mayi nob to'la,
Juz mening eski safolimni ki xunob to'la.
Jomi maydek to'la qon bo'ldi ichim bermay dast,
Yor bazmi aro bir jomi mayi nob to'la.
Vahki, har kirpigi bir nishtar erur zahrolud,
Garchi bor ul iki nargisda shakarxob to'la.
Jolalar tushtimu gul bargi uza, yoxud erur
Huqqai la'ling ichinda duri serob to'la.
Orazing aksidurur ko'zdagi yosh evruladur,
Bog'i jannat gulidin bo'ldi bu girdob to'la.
Menu mug' dayri aro mug'bacha qoshida g'ulu,
Senu zuhd ahli bila masjidu mehrob to'la.
En Navoiy, necha oz-ozg'ina may madrasada,

Dayr aro kirki, ichar shayx to'la shob to'la.

38

Ishq ayladi yuz oqilu farzonani rasvo,
Ne ayb agar qildi bu devonani rasvo.
Rasvolig' o'tig'a o'zini o'rtadi baskim,
Sham' etti shabiston aro parvonani rasvo.
Olamda ne rasvolig' ekin ushbuki hargiz,
Ishq aylamagay men turubon yonani rasvo.
Bekonaparast o'lma sog'indurdum o'zumni.
O'z turg'anida aylama begonani rasvo.
Zohid meni rasvo dedi, lekin o'zi qildi,
May to'qtamayin ko'ngliga mayxonani rasvo.
Afsona dema soqiyu qil marhamat aylab,
Bir may bila bu ishqda afsonani rasvo.
Rasvo esa ishq ichra Navoiy ajab ermas,
Ishq ayladi yuz oqilu farzonani rasvo.

39

Ko'zungga tani notavonim fido,
Ravonbaxsh la'lingg'a jonim fido.
Labing rangi olinda qonim sabil,
Qading jilvasiga ravonim fido.
Belu og'zing oldik tanu jonnkim,
An (ga) oshkoru nihonim fido.
Bag'ir la'li, ko'z durri ollingda sarf,
Demaykim senga bahru konim fido.
Junun birla aqlim g'aming sadqasi,
Ki ollingda yaxshi-yomonim fido.
Fano dashtida qoni o'vorlig'
Qim, ul sayrg'a xonumonim fido.
Navoiyding olding ko'ngil, jonni ham
Senga bo'lsun, ey dilsitonim, fido.

40

Ul oy bu xasta bila yormu ekin oyo?
Zamiri ichra g'amim bormu ekin oyo?
Bu kim firoqi o'zumdin xabarsiz etti meni,
O'zi birorta xabardormu ekin oyo?
Ko'zum tobonig'akim shomi vasl surtarmen,
Uyubmu erkinu, bedormu ekin oyo?
Men ul taraf bora olmon, ko'ngul kela olmas,
Meningdek ul dog'i bemormu ekin oyo?
Kamandi zulfiki ochilg'ach uchti imonim,
Rasanmu rishtai zunnormu ekin oyo?
Bu xirqa bodag'a rahn o'ldi bo'lmisham sargum,
Garovga navbati dastormu ekin oyo?
Navoiy o'z'lukidin kechti, dog'i qo'ydi qadam,
Bu yo'lda emdi sabukbormu ekin oyo?

41

Dardi hajrimg'a ul iki la'li xandondur davo,
Kim o'lar Iso damiyu obihayvondur davo.
Ne davo Iso damin fahm ayla, ne hayvon suyin,
Hajr jonnn olg'an elga vasli jonondur davo.
Ishq aro za'fim davosi sharbat ermas, ey hakim,
Sharbati vasl etmayin hosil ne imkondur davo.
Hajr aro dardim davosin yor mushkil deb emish,
Rahm agar qilsa aning ollida osondur davo.
Darddin g'amgin ko'ngulda xona qilmish yuz mavod,
Ey qaro ko'z, daf'ig'a bir neshi mujgondur davo.
Zulfi zunnorig'a bog'lang'an uzorin ochti yor,
Zulmati kufr ichra elga nuri imondur davo.
Gar mening bedillig'im dardi davosin istasang,
Ey Navoiy, bu marazg'a ko'nglum olg'andur davo.

42

Fig'onki, hajrdin anglab ukush alam bizga,

Tarahhum etmadi ul mehri io'q sanam bizga.
Fidoi jonu ko'ngul ayladuk, valek vafo
Qilib ulusqa, ravo ko'rdu dardu g'am bizga.
G'amidin o'lduku ul Iso dam aylamadi,
Iyodat aylagali ranja bir qadam bizga.
Bitidi har,sari ushshoqig'a vafo taskin,
Magar usholdi yetishgan zamon qalam bizga.
May el bila ichibon bizni xoki roh aylab,
Fig'onki, to'kmadi durdi piyola ham bizga.
Fano mayini agar piri dayrdin topsaq,
Sinuq safole, ko'p ortuqki jomi Jom bizga.
Navoiy usruk esa subhu shom, tonglamakim,
Azalda kilki qazo chekti bu raqam bizga.

43

Kimsa hargiz ko'rmadi chun ahli davrondin vafo,
Ulki davron ofatidur ne tama' andin vafo.
Jonimu umrumdur ul oy bevafo bo'lsa ne tong,
Qayda ko'rmish kimsa hargiz umr ila jondin vafo
Gar vafo qilsang erur andinki, bordursen pari,
Yo'qsa kim olamda ko'rmish nav'i insondin vafo.
Vahki, davron aholidin juz bevafo'lig' ko'rmadi,
Har nechakim ko'rdilar men zori hayrondin vafo.
Chun vafo gulbargi davron bog'ida ochilmadi,
Bejihadur kimki istar bu gulistondin vafo.
Kimsa ko'nglin kimsadin istab vafo oldurmasun
Kim, menga xud yetmadi ul ko'nglum olg'andin vafo.
Ey Navoiy, gar vafosiz chiqti ul sultoni husn,
Topting eldinkim, tilarsen emdi sultondin vafo.

44

O'tga solg'il sarvini ul qaddi mavzun bo'lmasa,
Yelga bergil gulni ul ruxsori gulgun bo'lmasa.
Sarsari ohim esar g'am shomi hijron tog'ig'a
Yaxshidur tong otqucha bu tog'i homun bo'lmasa.
Telbalikdin, vahki,har dam dardim afzundur, agar
Ul pari ishqida har dam dardim afzun bo'lmasa.
Gar ko'ngul qatl istabon, sen va'da qilding, tongla deb,
Ushbu dam o'ltur, bu ehson birla mamnun bo'lmasa.
Hirqa jinsin rahn uchun, ey shayx, olmas piri dayr,
Boda bermas toki o'zluk jinsi marhum bo'lmasa.
Foniy o'l vasl istar o'lsang, benavolig'din ne g'am,
Bo'lmasun hargiz matoi dunyoyi dun bo'lmasa.
Ey Navoiy, tonma gar der ul pari majnun seni,
Oshiq o'lg'aymu parig'a ulki majnun bo'lmasa.

45

Dahr bog'i aro ko'p istamagil ayshu tarab,
Kim guli sho"lai g'am, g'unchasidur xori taab.
Sunbuli rishtalarin rishtai maqsud dema,
Kim ko'ngul qushlari domig'a erur barcha sabab.
Arig'i ichra ushoq toshi agar inju erur,
Toyiri umrung uchun donau su topti laqab.
Angla ziyrak qush anikim ko'rubon mundoq dom,
Bo'lmag'ay tegrasida obxo'ru dona talab.
Dona yeb, hosil etib, fazla najas anlamagay
Bog' sahnini rioyat qilibon shart adab.
Yo bo'lub domg'a mahkam topa olmay maxlas,
Urunub, talpinibon aylamagay sho'ru shag'ab.
Chun Navoiy ko'zi bog'liq qush erur olam aro,
Bu chamandin anga uchmog'ni nasib et, yo rab.

46

Yor og'nz ochmasqa dardim so'rg'ali toptim sabab,
Ko'p chuchukliktin yopishmishlar magar ul ikki lab.
Chayqalib go'yo tushar hayvon ziloli uzra mavj,
Iztirob ichra yuzungga solsa chin nogah g'azab.
Ko'hi dard ichra meni Farhod agar qilding xitob,

Chun seni dermen chuchuk jonim erur Shirin laqab.
Buki ko'nglumni iting tishlarda og'zin qochurur,
Yo o'ti, yoxud aning islang'ani erkin sabab.
Ishq komil elni yo Farhod, yo Majnun qilur,
Gar erur ma'shuqi yoxud armani, yoxud arab.
Eyki, faqr ichra qadam qo'ydung talab vodisig'a,
Bo'lmasa tolib sanga matlub, sud etmas talab.
Shah xarimida necha topsang Navoiy ehtirom,
Bilgil o'z haddingniyu behad rioyat qil adab.
47

Shahd ila oshifta gul bargidurur ul ikki lab,
Har so'z andinkim chiqar shirin esa yo'qtur ajab.
Jonim ichra kirpigi neshi teshuk qilg'an kibi,
Bilgurur og'zi tabassum aylagach ul ikki lab.
Ishqini jon rishtasi birla muqayyad ayladim,
Ey xirad, ketkim, seni qayd etgali yo'qtur sabab.
Xoksozin ul quyosh yuzluk pari majnun demish,
Tangri bizga osmondin nozil etti bu laqab.
Ko'yida maqbul ulus hajrida bilmas kuymagim,
Do'zax ahlidin ne ogah ravzada ahli tarab.
Topti Layli noqasi Majnun fig'onidin hade,
Mumkin ermas po'yadin taskini oning, ey arab.
Dayr aro har yon yiqilma vujud etib, ey shayxkim,
Piri dayr ollida mustahsan emas har beadab.
Ko'p achig'lanma agar bo'lsang ulustin talx kom,
Ulcha qisimingdur qazodin kimga aylarsan g'azab.
Ey Navoiy, olma yor ollida yuz tufrog'din
Kim, bu shar' ichra muhabbat sajdasi dur mustajab.
48

Ey firoqngdin menga g'am ro'ziyu mehnat nasib,
Ohkim, hajringda o'z shahrimda bo'lmishmen g'arib,
To g'arib erdim nasibim g'am yemak erdiyu bas,
Shahrim ichra dog'i g'am bo'lsa nasibim, yo nasib.
G'urbat ichra yig'lar erdim istabon yoru diyor,
Chunki toptim istamak g'urbat erur behad g'arib.
O'z diyorimda buzug' ko'nglum ne yanglig' to'qtasun,
Kim erur begona ham ahbob mendin ham habib.
Kim raqibim bo'lsa baskim yor aylar iltifot,
Olam ahlin sog'inurmenkim menga bo'lmish raqib.
Dahr aro, ey kim, deding aylab vafo ko'rdum jafo,
Kim vafo ahlidurur bu so'z anga bordur g'arib.
Ey Navoiy, yor vaslin topmasang yo'qtur ajab,
No'sh yo'q lekin ko'rar yuz nesh guldin, andalib.
49

Nechakim ko'nglumda bor ul dilraboning yodi ko'b,
Bor aning yod etmagi ozroq, vale bedodi ko'b.
Topmag'ay nahli qadingdek bir niholi xush xiom,
Garchi bo'lg'ay bog'bonning sarv ila shamshodi ko'b.
Telba ko'nglumdin emon roziki, har tun ko'yida
Itlarining og'ritur boshin annng faryodi ko'b.
Layliyu Shirinvashimning ishq'i dashtu tog'da,
Mencha bir yo'q, garchi bor Majnun ila Farhodi ko'b.
Xo'blar vodiysida topilmas el ko'ngli qushi,
Ne uchunkim bordurur bu beshaning sayyodi ko'b.
Kirpigingga qatl ta'limin ajal bermish, valek
O'zidin ustodroq etmish aning ustodi ko'b.
Shayx ila ahli riyoyat dayri piri birla rind
Kim, fano ichra keraktur purning irshodi ko'b.
Umr qasrin necha kun tutg'il g'animatkim, darig',
Xush binodur poydor ermas vale bunyodi ko'b.
Davr, ayog'idur iloji, kimki davron ahlining
Javridin ozurda bo'lmish xotiri noshodi ko'b.
Tarqang, en ushshoqkim, sayd etti bizni mug'bacha,
Dayr aro siz ham kiring, kufri ahlining avlodi ko'b.
Tifllar o'ynar Navoiy birla Majnun deb magar,

Tifl ekanda ul dog'i bu qavm ila o'ynodi ko'b.

50

Subhi davlat yuzung, ey tavsani gardun, senga ashhab,
Boshing ustidagi dur o'ylaki tong boshida kavkab.
Poymol etgan uchun markabi javlonda boshimni,
Uzr uchun qildim aning na'lini yuz birla muzahhab.
Mehr tarkin qilibon past falak raxshidin o'tti,
Olloh-olloh, bu ne rokibdur, vah-vah, bu ne markab.
Ne qatig' holki hajring kechasi ting'ali qo'ymas,
Yer elin ashk ila anduh, ko'k elin na'rayu yo rab.
Aytti mehmonlig' uchun, emdi bo'lur qo'ysa qadamkim,
Ko'ngul uy qildi muhayyoyu bag'ir to"ma murattab.
Har kishi bo'ldi qulung ul kishidur olam aro shah,
Qullaring qurbini kim topsa erur shahg'a muqarrab.
Yuzi madhida kerak safha vale lavhai xurshid,
Sochi vafini yozar vaqtda tun dudi murakkab.
Yor chun barcha zamon nozir erur holingga, bo'lg'il
Born holatda mashohid, bori el birla muvaddab.
Telbarab ko'ngli Navoiyning agar arbada aylar,
Daf'ig'a silsilai zulf ila basdur chahi g'abg'ab.

51

Soching qarong'u tun, ey sarvqadi shirin lab,
Yuzung tun o'rtasida jilva aylagan kavkab.
Yuzungda lab su aro o't erur, bu asru g'arib,
Labingda xo'y o't aro su erur, bu asru ajab.
G'amingda yo rabu yo rabni ko'kka yetkurdum,
Qabul quribini topqaymu, yo rab, ul yo rab.
Xayoli xasta ko'ngul ichrau manga qayg'u,
Ki bu latifu yo'q ul uyda g'ayri ranju taab.
Yesun iting jigarimni uzub-uzub, negakim,
Kesib-kesib qoshig'a tashlamog'lig' ermas adab.
Ne kelsa charxdin, ich bodakim, tafovuti yo'q,
Agar inoyat etarsen, anga yo'q ersa g'azab.
Navoiy, o'lmaki matlubung o'lmasa tolib
Sening ichingga nedin soldo muncha dardi talab.

52

Kimsa yori birla xushtur g'am deyishib mungrashib,
Yetsa gohi chirmashib, o'ltursa gohi yondashib.
Zulfi el ko'nglin parishon aylamakka jam' o'lub,
Turfaroq bukim, ko'ngullarni yig'arg'a torqashib.
Mumkin ermas tortmoq paykonlarinkim, jism aro
Har biri maskan tutubturlar so'ngakka o'rnashib.
Chiqti zulfin solg'ach ul chohi zanahdondin ko'ngul,
Ankabut ul nav'kim, torig'a chiqqay yormashib.
Hajr xayli ko'nglum ichra mo'rdek aylab hujum,
Garchi vasl ummidn yetganda chibindek butrashib.
Kuydumu ul zulfi tori rishtai jismimdadur,
Sham' toridekki ko'p bo'lg'anda turmish chirmashib.
Soqiyo, qilsang himoyat g'olib o'lg'um bo'ylakim,
G'am bila ko'nglum taloshurlar ikovlon qormashib.
Qil havola durdkashlar jonibi, ey mayfurush,
May chu har soat to'kulgay jo'sh urub, ko'pdin toshib.
Oshurub haddin Navoiy ham niyozu ajzini,
Yor istig'nou nozi har necha haddin oshib.

53

Bo'lmayin husn ko'ngul topmadi ishq ichra tarab,
Anga haqdin talabi husndurur husn talab.
Dahr bo'stonida bir husn guli ochilmas,
Bulbuli ishq agar bo'lsa navosiz ne ajab.
Otashin yuzga yetib qayda ko'ngul o'rtangay,
Bo'lmasa zulfi kamandi anga bu ishta sabab.
Talxliq birla berurmu kishi shirin jonin,
Noz ila talxi xadis aylamasa shirin lab:
Bir quyosh mash'alidin jonima ur ishq o'ti,

Io'q esa sham'i hayotimni o'churgil, yo rab.
Soqiyo, ishq o'ti gar yo'q may o'tin ravshan qil
Ki, kul o'lsun nafasi xoru xasu ranju taab.
Ko'rgach-o'q axtari husn o'lsa Navoiy tong yo'q
Kim, o'tub umr, tulu' etti, bu farruh kavqab.
54

Qachon maqtabqa ul mohi muaddab.
Borur, o'zdin borurlar ahli maktab.
Bo'lur lavhi zabarjad ahli hayron,
Chu olur ilgiga lavhi muzahhab.
Degach abjad boshig'a evrulurlar
Qamar birla quyosh, ya'ni jadu ab.
Nechukkim, maktab atfoli xurushi,
G'amidin xalq aro faryodu yorab.
Muallim qullug'ig'a xat berurmen,
Gar ozod o'lsa ul sarvi shakarlab.
Dabistoni fanoda shurb darsin,
Ravon qilmay emassen ahli mashrab.
Navoiy ashkidin to shomi anjum,
To'kar, chiqqaymu deb ul sa'd kavkab.
55

O'rtanurmen, ko'ngliga andin asar bo'lg'aymu deb,
Bo'lsa ta'sir, anga holimdin asar bo'lg'aymu deb.
Telmururmen mungrayib ul bevafoq'a muttasil,
Bir ham andin dardi holimg'a nazar bo'lg'aymu deb.
O'rtanur, ey voiz, ohimning sharoridin sipehr,
Ne so'ray, do'zaxqa mundoq bir sharar bo'lg'aymu deb.
Sursa maydon ichra har chobuk yugurmoqdur ishim,
Keynicha ul chobuki zarrin kamar bo'lg'aymu deb.
Telbalik ko'rkim, qucharmen bog' aro har sarvni,
Birisi ul sarvi qaddi siymbar bo'lg'aymu deb.
Dahr bo'stoni aro so'r bog'bondin, ey rafiq,
Juz baliyyat mehri nahlig'a samar bo'lg'aymu deb.
Ey Navoiy, nechakim qildim gadolig', so'rmadi,
Ye rab, ul Majnuni zori darbadar bo'lg'aymu deb.
56

O'rtasa ishq meni so'rma sabab,
Kuysa xoshok yolindin ne ajab.
Choklik jon qolur o'tu su aro,
Chun may oluda bo'lur ul iki lab.
Ayog'in tufrog'in o'psam basdur,
Bor ayog'ingni desam tarki adab.
Uyla dardu g'amingga o'rgandim
Kim, unut bo'ldi menga ayshu tarab.
Zulfida zor ko'ngul ranji ne tong,
Xastag'a ko'prak o'lur kecha taab.
Biz kimu vasl murodi, hayhot!
Dardi noyoft erur bizga talab.
Jon topib zor Navoiy qo'pqay
Tufrog'i ustiga sursang markab.
57

Yor gulgun to'n yenginmu yuzga aylabtur hijob,
Yo yoshurmishtur quyosh ruxsorini gulgun sahob.
Yo'qki ishq ahlig'a olamni qarong'u qilg'ali,
Ul shafaqdin yo'pti xurshid uzra gulfomi niqob.
To qizil to'n ichra bo'ldi jilvagar mohim mening,
Mehr etar har tun shafaq xunobi ichra iztirob.
Qon yoshim aksimu ol etmish falak mir'otini
Qim, bo'lubtur la'ligun atlasda soyir oftob.
To'n kiyib gulrang olamni guliston aylading,
Bizga qism aylab xazoni hajr aro xori azob.
Soqiya gulchehra, gulgun boda beandoza tut
Kim, bu gulshan ichradur xori malolat behisob.
Ikki olamda Navoiy surxro'luq istasang,

Ham nabiy, ham oliy xubbig'a durust et intisob.
58

Rahm etar kofir ko'zung ul zulf yuzda chirmalib,
Go'yiyo bo'lmish musulmon o'tg'a zunnorin solib.
Hirman sabrimni qo'zg'ab ko'z-yoshimni sochti hajr,
O'ylakim har yon sochilg'ay dona xirman qo'zg'olib.
Zulfungga majnun ko'ngul bog'landi xotir jam' qil,
Telba qayda borg'usi, zanjiri yerga sudralib.
Qatl chun qildi ko'ngulni bu kafan tikmak ekan,
O'qlaringkim qoldilar jon pardasig'a tevralib.
Gar o'yub olding ko'zumni, sendin olmoq istamon,
Husn agar budur kishi bo'lmas ko'zin sendin olib.
Qomating bordi nazardin aylabon ko'nglumni resh,
Rost ul o'qdekki o'tkay, lek zaxm andin qolib.
Soqiyo, hajr o'lturur, may tutqil anda zahr ezib,
Mutribo, holimg'a yig'la navha ohangi chalib.
Qaddi shavqidin havo qilmoq tilar ko'nglum qushi,
Necha tan zindonida mahbus qolg'ay qiynalib.
Ey Navoiy, g'am tuni ermas shafaqkim, charxni
Qildi gulgun qon yoshing daryosi har dam chayqalib.
59

Topmish ul yuz qatra-qatra xaydin o'zga obu tob,
Qayda, vah-vah, muncha kavkab zohir aylar oftob.
Chiqma to'qquz parda keynidinki, olam kuymasun,
Olsang olti-yotti burqa', qo'yg'il ikki-uch niqob.
Bir dam ul yuz naqshi giryon ko'z aro topmas qaror,
Su aro xurshid aksidekki qilg'ay iztirob.
To ko'ngul devona bo'ldi ul pari la'lin ko'rub,
Xifz uchun qaydig'a qildim rishtai jondin tanob.
Dardi ishqimdin savol etti ul oy, faryodkim,
Yuz javobim boru yo'q hushum demakka bir javob.
Bu chamanda g'uncha ermas, angla bulbul ko'nglikim,
Shishladi ishq aylamakka otashin guldin kabob.
Ey Navoiy, gar desangkim g'ussa barbod etmagay,
Bosh ko'tarma bodadin zinhor andoqkim xubob.
60

Ajab yo'q o'lsa qaro zulf orazingga niqob,
Quyoshqa tongmudurur bo'lsa shomi tiyra hijob.
Ko'zunga o't choqilib, koji g'amdin ashkim oqar,
Qachonki soiqa tushgach, to'kar yog'inni sahob.
Magarki masjid ekandurki, bo'ldi mayxona,
Yuzungki ikki qoshingdin to'ridadur mehrob.
Soching xayoli ko'zum bahri ichradur, yo ishq,
Ko'ngul siyosatini istab, su ichra soldi tanob.
Yuzungki ayni haroratdin o'ldi g'arqi araq,
Dey oni chashmai xurshid, yo guli serob.
Xumor g'olibu mayxona eshigi bog'lig',
Tarahhum ayla menga, yo mufattihil avbob.
Navoiyo, kelibon piri dayr ochsa eshik,
Ko'tarma bosh oyog'idin, boshing gar o'ldi turob.
61

Paridek ulki erur sho'xlar aro mahjub,
Hijobsizu men, uldur bu telbaga matlub.
Hayosi birla hijobida garchi volamen vola,
Qilibdurur meni ollinda noladin mahjub.
Muhabbat ahlig'a noz etguchidin ermish sa'b,
Tariqi hilmu adab zohir etguchi mahjub.
Chu ishq g'olib erur ehtiyoj emas Laylo,
Qilurg'a ishvaki Majnunni aylagay mag'lub.
Kishiki da'viyi ishq ichra o'zdin oldi hisob,
Bu muddaoda agar o'lmagay emas mahsub.
Fano yo'linda sabukbor istasang o'zni,
O'zungdin ayla burun o'zhlukung yukin maslub.
Navoiy, asru muaddabdur ul mahi maktab,

Adab tariqi bila yozg'asen anga maktub.

62

Gulruhi ra'no qadim chun bog' tavf aylar borib,
Infiolidin guli ra'no qizorib sorg'arib.
Yuz shigof etting tanim yo'q erdi ko'nglumdin nishon,
Uylakim o't topmag'aylar kulni har yon axtarib.
Sovug' ohimdin yorug'luq oz vale ko'p tiyralik,
Qishda ul yanglig'ki tun bo'lg'ay uzun kun qisqarib.
Za'f vaqti ko'yidin chiqmoq taxayyul aylasam,
Ikki qatla har qadamda tinmoq istarmen xorib.
Tutmadim bo'g'zum sabudek boda tarki aylabon,
May tilarmen piri dayr ollida balkim yolborib.
Soqiyo, labtashnamen, andoqki ko'k jomi to'la
Boda tutsang sarnigun aylarmen oni sipqorib.
Ey ajal, hijron aro olding Navoiy jonini,
Lutf qilding jonni andin, oni jondin qutqorib.

63

Og'zining sirri menga ma'lum agar ermas ne ayb,
Hech kimga zarrai chun bermamish haq ilmi g'ayb.
Oshiqu shaydoliq'imni man' etar zohid, ko'rung
Kim, hunar ham bor emish nodon kishi ollinda ayb.
Yoshurun qolg'aymu ko'ksun jaybidek chok o'lg'ani,
Xosakim hajr ilgidin ko'ksun kibi chok erdi jayb.
Ko'zlaring birla labing mundoqki urdi din yo'lin,
Ne balolardin Bilol o'tgay, ne Sahbodini Suhayb.
Zarrag'a sadyak esa og'zing menga yo'q hech shak,
Chehrang o'lg'andek quyoshning dah sadi yo'q hech rayb.
Pirsiz kezma bu vodiy ichrakim topmas kalim,
Tiyra shomin ravshan amr etmay anga xizmat Shuayb.
Ey Navoiy, sendek etgan zoyi' ayyomi shabob,
Sudi yo'q anjum kibi ashki nadomat shomi shayb.

64

Kuysalar Farhodu Majnun ishqdin afsona deb,
Zohir etmaslar menga ul nuktani devona deb.
Ishq ichinda munqlarim deb, eyki, yig'latting meni,
Jon fidong aylay, yana bir lahza yig'lat, yona deb.
Bir yo'li ishq ahli orimenki, qo'yimaslar meni
Jam' aro bir yo'li aqlu xushdin begona deb.
So'ngg'i uyqu shiddatin naql etma, roviy, zinhor,
Keltirur bo'lsang anga uyqu kecha afsona deb.
Men ham ul menkim qovar majnun deb emdi tifllar,
Kim, tilar erdi ulug'lar oqilu farzona deb.
Tushti zulfi domig'a ko'nglum qushi mayl aylagach,
Ul taraf ruxsori ko'zgunin su, xolin dona deb.
Tongla barcha yaxshilar bo'lg'usi kavsar davrida,
Men yomonni mahrum etmang sokini mayxona deb.
Naylab ul tovusi paykarni tilay kulbamg'akim
Chug'z qo'nmas dam-badam yemrulgudek vayrona deb.
Shohlig'din or etar chunkim Navoiy kirsam mast,
Dayr ko'yiga surudu nag'mayi mastona deb.

65

Ikki ruxsoring erur ho'bu xating ham marg'ub,
Xo'blardin neki, bosh ursa erur beshak xo'b.
Toki sevdum seni javrungni dog'i sevmishmen,
Har ne mahbub qilur, bordurur ul ham mahbub.
Rishtai jon bila nomang boshini chirmar edim,
Ul sharar tori bila kuymasa erdi maktub.
Xasta dnllarg'a ne jon olg'uchi yuzdur ulkim,
Qolibin qildi tihi ko'rgach ani ahli qulub.
To labing, volahi bo'ldum tilamon obi hayot,
Suni naylar kishikim bodag'a bo'lg'ay mag'lub.
Ahli ishq ichra menga yoqma vara' tuhmatini,
Zohido, qilma hunar ahlig'a bizni ma'yub.
Istasang mulki baqo salb qil o'z'lukni burun,

Kim, suluk ichra fano ahlig'a budur uslub.
Ey Navoiy, tilasa shoh mushavvash raqaming,
Har ne matlub anga bizga ham uldur matlub.
66

Haq o'zin qildi muhib sen oyni mahbub, ey habib,
Ul muhibqa sen kibi mahbub erur xo'b, ey habib.
Rog'ib o'ldung ul muhib vaslig'a chun shomi uruj,
Topting ulkim xotiringg'a erdi marg'ub, ey habib.
Bir sari mo' olam ahli bo'g'zidin parvoyi yo'q,
Aylagan o'zni sening husnungg'a mansub, ey habib.
Bo'lsalar ahli muhabbat har kishining tolibi,
Bizga sendursen iki olamda matlub, ey habib.
Har kishi ahbobing ichraknm o'zin aylar hisob,
Bermayin jon ul muhabbat qayda mahsub, ey habib.
Chun shafolat daftari sendin tutarmen ko'z ne g'am,
Har qo'lumg'a bersalar mahsharda maktub, ey habib.
Chun muhabbat ahlig'a toat hunardur, rahm qil,
Kim Navoiy, keldi ul xayl ichra ma'yub, ey habib.
67

Chobukim raxsh uza hijron yo'lida ko'ya qilib,
Men aning keynicha gohi yugurub; gah yiqilib.
Yiqilib yona qo'pub, chunki urub yo'lg'a qadam,
Vahki, yuz nishtari hijron ayog'img'a tikilib.
Tobonim dardu balo xoralaridin o'yulub,
Yuragim ranju ano xoralaridin teshilib.
Turfa ko'rgilki inon tortmay ul sho'x dame,
So'ngicha buyla qotiqliq bila holimni bilib.
Ishq dardig'a juz o'lmak yo'q emish hech iloj,
Bosh qo'yub o'lig'a oningki bu ma'nni bilib.
Istaram o'zni xarobot ichida loya'qil,
Xush chun boisi ranj o'ldi netarmen osilib.
Gar Navoiyg'a yog'in ashk ediyu ra'd fig'on,
Hajr chun koj urubon ko'zlariga o't choqilib.
68

Tun oqshom keldi kulbam sari ul gulruh shitob aylab,
Xiromi sur'atidin gul uza xo'ydin gulob aylab.
Qilib mujgonni shabro'lar kibi jon qasdig'a xanjar,
Beliga zulfi anbarboridin mushkin tanob aylab.
Quyoshdek chehra birla tiyra kulbam aylagach ravshan,
Menga titratma tushti zarra yanglig' iztirob aylab.
Kulub o'ltirdiyu ilgim chekib yoninda yer berdi,
Takallum boshladi har lafzini durri xushob aylab.
Ki: ey zori jafokash oshiqim mensiz nechuktursen,
Men o'ldum lolu ayta olmayin mayli javob aylab.
Chiqardi shishayi may dog'i bir sog'ar to'la quydi,
Ichib tutti menga yuz nav' noz oso itob aylab.
"Ki ey Majnun, pari ko'rdung magarkim tarki xush etting,
Takallum qil bu sog'arni ichib raf'i hijob aylab".
Ichib, faryod etib tushtum ayog'ig'a borib o'zdin,
Meni yo'q bodakim, lutfi aning masti xarob aylab.
Anikim eltgay vasl uyqusi ishrat tuni mundoq,
Navoiydek netar to subhi mahshar tarki xob aylab.
69

Tig' ila xoki tanimni har taraf yording kelib,
Naqdi jon olmoqqa bu tufrog'ni axtording kelib.
Keldingu ko'nglumni yuz chok etmaguncha bormading,
Ba'd umre, ey sitamgar, yaxshilar bording kelib.
Jon sanga qurbonki, olib jon ko'ngul afg'onidin,
Ham o'zungni, ham meni, ham elni qutqording kelib.
Qatli bas erdi, tanim ul ko'ydin sudratmaging
Ortug' erdi, ey jafajo', haddin o'tkording kelib.
Ey ko'ngul, ozdur senga bu hamki ul oy ko'yidin
Man'lar qildim vale yuz qatla yobording kelib.
Soqiyo, yetkurmish erdi jonni og'zim'ga xumor,

Jon fidong o'lsunki bir may birla qaytording kelib.
Zuhd etib erdi Navoiyni xarob, ey mug'bacha,
Tengri yoringkim, fano dayrig'a boshqording kelib.
70

Gul chog'i har gulga bir bulbul tarannum ko'rguzub,
Toza qonlig' dog' ila ko'nglum qushi afg'on tuzub.
Bo'ldi bir gul hajridin jismim ochilg'on gulbuni,
Juzvi-juzvin balki tishlab-tishlab olmishmen uzub.
Hajring ohi ham ko'ngulni buzdiyu ham qo'zg'adi,
Yel aningdekkim sovurg'ay g'uncha ajzosin buzub.
Za'fdin bu kim yiqilmishmen, qilarmen poyibus,
Sarvdek ollimda qaddingning xayolin turg'uzub.
Multafit bulbulg'a sen, ey gul, tikanga yondoshib,
Vah, necha o'lturgasen har lahza oni turguzub.
Dayri piri ilgidin may durdi istarmen valek,
Rozi ermon ichkamen zohid ridosidin suzub.
Ey Navoiy, umr o'tar yeldek, o'zingni shod tut,
Yelga yetmak mumkin ermastur chu sur'at ko'rguzu.
71

Dam-badam jomi tarab g'ayr ila ul moh chekib,
Men yiroqtin boqibon qon yutubu oh chekib.
Ne g'amim it kibi o'lmaktin agar eltur esa,
Bo'ynuma ip solibon ko'yiga ul moh chekib.
G'arazim buki unutturmog'amen o'zni anga,
Qo'yida kezmakim afg'on gahu begoh chekib.
Ko'ngluma hajr agar dard o'qi yog'dursa ne g'am,
Gar chiqorur esa paykonini dilxoh chekib.
Men adam yo'lig'a borman, meni lekin eltur.
Og'zi shavqida ko'ngul o'ziga hamroh chekib.
Mayi asfarki to'kilmish quyubon yuz ochsam,
Kahraboni ko'runguz jilva qilur koh chekib.
Jur'asin bersa Navoiyg'a erur o'lgucha bas,
Bazmi aysh ichra tarab sog'arin ul shox chekib.
72

Chun bag'ir zaxmlari butmadi payvand qilib,
Itlaring o'lig'a tashlay necha parkand qilib.
Ko'nglum ochilmadi harguz g'ami ishq ichra magar
Ochqasen bir ani g'unchangda shakarxand qilib.
Ishqida men kibi Majnun yasadn kilki qazo,
Layli ashkolini dildorima monand qilib.
Xoli shavqi biladur tanda ko'ngul qo'ymishmen,
Mo'rni dona xayoli bila xursand qilib.
Elga oshiqing'im izhor eta olmon, vahkim,
Qo'ydi olamda meni ishq zaboni band qilib.
Soqiyo, boda keturgilki agar davr budur,
Nosih shahri netar bizni xiradmand qilib.
Ich, Navoiyki, bu tun raz qizini bermak emish,
Pir mayxonasini o'ziga farzand qilib.
73

Chun kular yoni so'kilgan jismi zorimnn ko'rub,
Yig'lag'aymu yoni yemrulgan mazorimni ko'rub.
Uyla g'am dashtida tufrog' o'lmishamkim, ul taraf
Kelmagay Farhod ila Majnun g'uborimni ko'rub.
Hajr o'ti to o'rtadi ko'nglumni aqlu, xushu, sabr
Ittilar har yon qarorg'on ro'zgorimni ko'rub.
G'urbat ichra men o'lar holatda demang zinhor,
Kelsa nogahon birov yoru diyorimni ko'rub.
Uyla majruh o'lmishamkim qilmadilar to'ma ham,
Aylab itlarga asar jismi figorimni ko'rub.
Soqiyo, ikki labolab jom ila turguz meni,
Dahr eli anduhidin muhlik humorimni ko'rub.
Ey Navoiy, dahr bo'stoniga moyil bo'lma ko'p,
G'am xazonig'a badal bo'lg'on bahorimni ko'rub.
74

Ul pari ko'nglum qushin sayd etti zulfin dom etib,
Yuzi birla xoli suvu donasidin rom etib.
Soldi o't ko'nglumgayu orom tutti g'ayr ila,
Sho"la yanglig' so'zluq ko'nglumni beorom etib.
Kofirikim dinim oldi dog'i kirdi qasr aro,
Qal'ai Xaybarg'a kirdi g'orati islom etib.
Bazm aro men o'lsam ul jon topsa tong yo'qkim, menga
Tutti zahri hajr, o'zi no'shi tarab oshom etib.
Ey kabutar, chun damim o'rtar malak bolu parin,
Sendin o'lmas ishqim o'tin yorg'a payg'om etib.
Ul quyosh hajrinda, ey soqiy, shafaqgun may menga
Tut labolab lek davri charx zarfin jom etib.
Yaxshi ot badnomlig' birla chiqarg'il o'lgucha,
Ey Navoiy, o'zni yaxshi ot bila badnom etib.
75

Un chekarmen ishq aro bir nargisi jodu ko'rub,
Bog'lag'an itdekki faryod aylagay ohu ko'rub.
Vah, netib mashshotani ollida ko'rgaymenki, men
Aksidin g'ayrat qilurmen ilgida ko'zgu ko'rub.
Orazu xoling xayol etgach yetishti novaking,
Qildi ul qush mayl go'yo dona birla su ko'rub.
Chekti bosh xatting labu xoling qoshida, vah, ne tong,
Gar muloyim bo'lsa to'ti shakkaru hindu ko'rub.
Lablari xandon bo'lur ko'rgach ko'zumda yig'lamoq,
Ko'zlarim yig'lar labi jon baxshida kulgu ko'rub.
Nosih, ne nav' may jomini og'zimdin olay
Kim, icharmen mayda soqiy orazin o'tru ko'rub.
Gar Navoiy mufrit afg'on etsa, jono, qilma ayb,
Sen halok etgan ko'ngul so'ngida yig'lar o'kurub.
76

Ne maxlasim bor aning ishqidin kanora qilib,
Ne to'ymog'im bor aning husnig'a nazzora qilib.
O'charga ishqing o'ti chora qil deding, ey shayx,
Bo'lurmu qismatim o'lg'an balog'a chora qilib.
Boshimda tig'i yarasin necha debon so'rmang,
Qishi bo'lurmu boshining tukin shumora qilib.
Ko'ngulki, itti qilib tiyra xonumonimni,
Qovay agar yana kelsa yuzini qora qilib.
Ko'ngulni pora qilib ulki tikti ko'ksumni,
Yoqamni tikmak erur ko'krakimni yora qilib.
Dedimki maykadadin xonaqah yo'li tutayin,
Netayki ul sari yo'l bermas istixora qilib.
Navoiy etti nihon ishqin, ey fig'on bila ashk,
Aning bu aybini naylarsiz oshkora qilib.
77

Bordi ko'nglum hushi ishqing o'tidin axgar topib,
Bir gado yanglig'ki o'lgay qiymati gavhar topib.
Sabzai xatting erur shirin labing atrofida,
Hayli to'tikim xujum aylab turur shakar topib.
Ul pari uchti ko'zumdin ko'nglum aylar orzu
Kim, aning sari havo qilg'ay o'qidin par topib.
Boshima qush oshyonidur dog'i ostimda tog',
Shohmen ishq ichra mundog' taxt ila afsar topib.
Ishq sahrosi aro oqil eturganlar meni,
Bo'ldilar navmid bir devonai abtar topib.
Yorni garchi talab qilmoq bila topmas kishi,
Ham talab aylab valekin oni tolib gar topib.
Shoyad ul mayxora bosh kulbangga suqqay bir kecha,
Ey Navoiy, muntazir bo'l, bodau sog'ar topib.
78

Ul oy qasdima tig'i parron chekib,
Men ollida shukronag'a jon chekib.
Masihim chu faryodima yetmadi,

Necha o'lturay o'zni afg'on chekib.
Hamono yomon ko'zga mayl aylading,
Alif nil ila yuzga har yon chekib.
Labing no'sh dorusidin ne osig',
Men o'ldum chu xunobi hijron chekib.
Ketur, soqiyo, davr ayog'in to'la,
Ki jon qolmadi ranji davron chekib.
Agar vasli boqiy kerak, istagil
Fano ko'ynga rahti xirmon chekib.
Navoiy berib jon o'qi shavqidin,
Aning zaxmidin yor paykon chekib.

79

Avval ista manzili amnu harifi soda top,
Chunki bu ikki muyassar bo'ldi nuqlu boda top.
Iktifo qilma bularg'a istar ersang laxzai,
Nukta surmak, bir harifi foniyi ozoda top.
Kim ko'ngul sayd etsa lo'li bo'lsakim tut mug'tanam,
Aytmon arlot yo barlosdin mirzoda top.
Ey pari rux, ishq kelmas taxt ila toj ahlidin,
Istasang oshiq, meningdek bedili aftoda top.
Necha ishq ahlini aylab imtihon rad qilg'asen,
Har jafo istarga ko'nglum istayu omoda top.
Ey ko'ngul, gar shayx ishqing man' qildi, yo'q ajab,
Olam ichra bore avval bir aningdek loda top.
Ey Navoiy, umrung o'tti necha but zikrin demak,
Go'shaye tut emdi bir tasbeh ila sajjoda top.

80

Zulfu yuzu sunbulungni gul uza tarqatma ko'p,
Dahr bog'ida gulu sunbul isin butratma ko'p.
Ko'zlaringkim masti xob olud erur ko'p ovlama,
Har sari uyqug'a borg'an fitnani uyg'otma ko'p.
Zulfig'a, ey mushk, istarsen qorimchi bandaliq,
Yo'q hading kechknl bu savdodin, o'zungni sotma ko'p.
O'ynay-o'ynay o'lturur bir-bir ulusni ko'zlaring,
Sho'xi qotillarni jonlar qasdig'a o'ynatma ko'p.
Tiyradur Majnunki mendek debsen oni, ey xirad,
Aqlu xush ahlini bir devonag'a o'xshatma ko'p.
Eyki, mujgondin yasol tuzdung ko'ngullar qasdig'a,
Ko'z yumub ochquncha ushbu xaylni qo'zg'otma ko'p.
El bila har dam qadah yanglig' kulub, ey mug'bacha,
Qon yoshim sochib surohidek meni yig'latma ko'p.
Safhai xotirda, ey orif, keraktur yoru bas,
Sofiyi vahdatqa xoshoki xavotir qotma ko'p.
Chun Navoiy qismati jomi may o'lmish, ey faqih,
Sarzanish aylab anga sangi malomat otma ko'p.

81

Jahon arusi bila suhbat aylama rag'bat,
Nedinki, rag'bat ila tutmas el bila suhbat.
Ki bo'lsa rog'ibi suhbat ani sevar eldin,
Yuz ilda yetmas mingdin biriga ham navbat.
Ajab fusungar erurkim chu qildi sayd seni,
Qarin sog'indingu ul xud qilibdurur g'iybat.
Quyosh niginining ostida zahridin xal etar,
Kishiga mehr bila kim ezib berur sharbat.
Taloq ber onikim dahr aro musofirsen,
G'arib bir elga emas uylanur yeri g'urbat.
Agar ikingiz arosinda voqe' o'lmas bu'd,
Yaqinki maqsad aslig'a topmog'ung qurbat.
Navoiy, uyla fano bo'l visol uchunki, senga
Chah joyi o'zgaki, o'zluikka qolmag'ay nnsbat.

82

Qaydi zulfini chu yor ayladi zanjiri irodat,
Tushti har xalqasidin bo'ynuma bir tavqi saodat.
Xastaliq davlatidin surg'ali kelding boshim uzra,

Za'f uchun bon beruram gar sen esang ahli iyodat.
Chobukum raxshini maydong'a yana surdi choqindek,
Shaxsuvori falak urgan kelib oyini jalodat.
Kirpiging o'qi shahid etti meni, gar tonar o'lsang
Iki xunxor ko'zung bas menga isboti shahodat.
Har zamon ul sanam ollida bu kim sajda qilurmen,
Qayda zohidg'a berur dast bu shoyista ibodat.
Istasang qilmag'asen joningga mehnatni ziyodat,
Bo'lg'il o'z qisminga xursandu tama' qilma ziyodat.
Jurmsiz yor agar o'ltursa, Navoiy, farah etkim,
Husni xaylig'a budur shevanu ishq ahlig'a odat.
83

Sho'x iki g'izolingni noz uyqusidin uyg'ot,
To uyqulari ketsun gulzor ichida o'ynot.
Tishlabki soching o'rdung, ochqanda parishon qil,
Ofoq savodinda jon royihasin butrot.
Kulbanga xo'y afshon kel zulfung qilib oshifta,
Anjum sipahin yig'dur, ofoq ulusin qo'zg'ot.
Oraz quyoshin ochib ashki qurug'an ko'zni
Ko'p hajrida yig'latting, bir vaslida ham yig'lat.
Bir oh ila kul bo'ldum ey charx tilab topib,
Farhod ila Majnun'ga oshiqliq ishin o'rgot.
Xoro tubiga yotqung, yo'q sud agar yuz ynl
Ko'k atlas ustida jisimingni yotib ag'not.
Bazm ichra Navoiy ko'p yig'lar esa, ey soqiy,
Xush eltguchi doru jomg'a aning chayqot.
84

La'l emas shirin labingkim jon topar andin hayot,
Kim so'rub bildim ul ermish la'lgun qilg'an nabot.
Lek ul yanglig' nabotekim qo'yar chog'da ani
Shirasi jon shirasi ermish suyi obi hayot.
Oqsa ruxsorida xay tong yo'q ko'ngul to'qtatmasam,
Tog' bo'lsa topmas ul sayl ichra imkoni sabot.
Hajr dudidin qaro bo'lg'an ko'ngul ichra o'qung,
Sharhi holim yozg'ali bo'lmish qalam birla davot.
Xo'blar xayli aro har sori tutmish rustahez,
Go'yiyo maydon ichiga chobukim sekretti ot.
Boqma, ey zohid, haqorat birla ashyo sarikim,
Bo'lmag'an oning sifoti mazhari yo'q hech zot.
Ey Navoiy, ko'rgali oni uchar har dam ko'zum,
Lek ne sud uchmoq ul qushkim anga yo'qtur qanot.
85

Boshim chu gardu ko'zum ko'r sensiz o'lmadi bot,
Qoshingda bosh ko'tarib ko'z ocharg'a qo'yimas uyot.
Erur maloyikayi rahmat o'qlaring jong'a,
Malak tanida ajab yo'q agar uch o'lsa qanot.
Xizr suyiki erur zulmat ichra tengmu bo'lur,
Labing bilaki quyoshtin chiqardi obi hayot.
Chiqib ishq aro bukim o'lmading, ey Xizr,
Ichib hayot suyi zoyi' aylading avqot.
Quyoshqa kimki yuzung borida qilur sajda,
Parastish aylamak angla iloh ollida lot.
Kirib quyosh kibi qo'yima vujud g'ayrg'a hech,
Qi ko'nglum ichra xavotirdur uylakim zarrot.
Navoiy o'ldi o'qung xasratidin, ey chobuk,
Inoyat ayla bir o'q sekretib, aning sari ot.
86

Tiyrayu afsurda biz, ey ishq tarqatg'on bulut,
Bir balo barqi bila ham o'rta bizni, ham yorut.
Ko'z necha bo'lg'ay quruq zuhd ashkidin ul zavq ila,
Sho'la tortib, ey balo, ohi o'ti oni qurut.
To qachon qilg'ay ko'ngulni ma'siyat dudi qaro,
Bir charog'i husn ila, ey ishq, ul uyni yorut.
Aylabon barbod zuhdu ilmni, ey piri dayr,

Tifli rahdek emdi bizga ishq alifbosin o'qut.
Husn etibtur, ey musavvir, tortibon bir turfa shakl,
Qayg'ulug' ko'nglumni ul surat bila gohi ovut.
Hosili umr, ey ko'ngul, chun ishq emish o'rgan ani,
O'zga umrungda nekim hosil qilibtursan unut.
Ey Navoiy, bersa bir lo'livashe savdosi dast,
Zinhor ikki jahon sarmoyasi tarkini tut.
87

Qildi dushman rahm baskim, qildi javr izhor do'st,
Ey ko'ngul, dushman top emdi, tutmag'il zinhor do'st.
Har zamon dushmanlarim ozurdadur, ey do'stlar,
Baski har dam yetkurur men zorg'a ozor do'st.
Dushman ar jonimni ham afgor etar qildim bihil,
Javr tig'idin chu ko'nglum aylamish afgor do'st.
Kecha dushmanlarg'akim nolamdin uyqu kelmadi,
Ranjamen mundin dog'ikim, bo'lmadi bedor do'st.
Men o'lar holatda, dushmanlar ko'runur do'stvash,
Nevchun o'lmaykim, kelur boshimg'a dushmanvor do'st.
Kulsa dushman ayb emaskim, ko'rmadim oz ham vafo,
Garchi qozg'ondim qilib jonim fido bisyor do'st.
Charxning mehriga mag'rur o'lmagilkim g'adri bor,
Hargiz o'lmas kimsaga ul dushmani g'addor do'st.
Soqiyo, qil do'stluq tut bodakim, yo'qtur g'ami,
Bo'lsa olam dushmani har kimga mendek bor do'st.
Itlaring g'avg'o qilur go'yo Navoiy o'ldikim,
Boshi uzra jam o'lub afg'on qilurlar yor-do'st.
88

Tutti ko'k firuzagun jomini shingarfi bulut,
Soqiyo, nilufari jom ichra gulgun boda tut.
Charx davri chun malolat boisidur, necha kun
Charxdek jomu shafaqgun may bila o'zni ovut.
Topsa kunduz kun shioiydin zamiring tiyralik,
Kecha bori may quyoshidin zamiringni yorut.
Chun unutqungdur sen elni, el seni bori chekib,
Aysh jomin bu unutmog'larni bir soat unut.
Nosiho, chun umr o'tar qo'ykim, bo'lay ishrat bila,
Aysh tarkikim buyurdung o'ktadur bu nav' o'gut,
Gar ziloli vasli, ey solik, qilursen orzu,
Xotiringni orzular o'tidin avval sovut.
Ey Navoiy, chiqti chun rangin bulut, rangin may ich
Kim, sen o'lmay qilg'usi ko'p jilva bu rangin bulut.
89

Bodayu ishqing ko'rub topti buzug' ko'nglum shikast,
Sayl yetmasdin burun vayronim o'ldi yerga past.
Gohi g'altondur, gahi uyqudadur usruk ko'zung,
Yo'q taajjub gohi g'alton bo'lsa goh uyquda mast.
Ul sanamg'a sajda qilsam, zohidi xudbin, ne ayb,
Butparast o'lmoq ko'p ortug'roqki, bo'lmoq xudparast.
Soqiy ilgin berdikim, o'ptum dog'i ichtim qadah,
Naylasun ichmay qadah har kimga mundoq bersa dast.
Ko'ksuma na'lu alif tarxi imorat shaklidur,
Tashqari ham yetti ishqing mulkiga devor bast.
Zohid ayturkim, may ichma, vah, aning hukmi bila
Sog' o'la olg'aymu masti bodayi jomi alast.
Ey Navoiy, ishq ila ko'nglum xayol etti masof,
Ro'baro' bo'lg'ach mening qalbm sari tushti shikast.
90

Yana soldi hajr ham, tan ham, ko'ngul ham jong'a o't,
Soldi o't hijron menga, yo rabki, sol hijrong'a o't.
Aytqay kiymish junun mulki shahi zarkash libos,
Ko'rgan el bu nav'kim, tushmish meni uryong'a o't.
Go'yiyo bo'lmish quyun g'am dashtida esgan samum,
Yo'qsa tushti men kibi Majnuni sargardong'a o't.
Manziling erdi ko'zu ko'nglum, vale sen borg'ali,

Muni su qildi xarobu tushti ul vayrong'a o't.
Men dog'i kuymay qutulmon, ey ko'ngul, mumkin emas,
Buylakim soldi damim g'am dashtida har yong'a o't.
Ne uchun ashjordin yig'mish o'tun, ey bog'bon,
Otashin guldin agar urmas falak bo'stong'a o't.
Dudi ohim dosh dudidekmu ravzandin chiqar,
Yo solibtur furqating bu kulbai ahzong'a o't.
Gar menga o't soldi davron hajridin bas, ayb emas,
Men dag'i solsam damo-dam oh ila davrong'a o't.
Ey Navoiy, tan qolib jonimni olib bordi yor,
Soldi ul borg'ang'a o't, hajri vale qolg'ong'a o't.
91

Ohkim, oldi qarig'an chog'da ko'nglum bir yigit
Kim, agar jon bersam istig'nodin o'lmas multafit.
Qasdima ul novak aylab tezu men sudrab aso,
Ko'yida har yon yeshilgan o'ylakim g'anjiliq it.
Men kimu islom kim, sajjoda birla xirqani
Ayladi ul butning atfol xayoli titu pit.
Ashk hajrinda ko'zum oq etti andoqkim momuq,
Jolai ashk ul momug'din yog'di andoqkim chigit.
Bir nasihat bordurur, lekin qulog'ingg'a degum,
Yuz yaqin tut bu qaridin, ey yigit, bir pand eshit.
Qad chu xam bo'ldi emas hech ish munosib harzago',
Sajda o'rmin oh ila xoshok ila xasdin arit.
Ey Navoiy, chun seni kuydurdi charx emdi, ne sud,
Oh o'tidin sen ani xohi qizit, xohi erit.
92

Jon farah topti labing javhari bo'lg'ach anga qut,
Olloh-olloh, ne mufarrih bo'lur ermish yoqut.
Nola man'in qilasen, xotami la'l og'zima quy,
Bu nigin naqshi bila qo'yg'il anga muhri sukut.
Mayi la'ling ne ajab bodaki kayfiyyatidin,
Ruhi loyaqilu andin xirad o'lmish mabhut.
Xanjaring tig'ida yuz ko'rdumu ashkim yog'di,
Yomg'ur ermas ajab o'lg'anda qamar manzili hut.
Husn mulki uza oyo ne pari erkinsen,
Ki bo'lur sadka senga charx uza xayli malakut.
O'zluki, boqiyu zohid uradur lofi vusul,
Foniy o'lmay kishi topqaymu bu da'viyg'a subut.
Jon halok o'ldi Navoiyg'ayu tan zoru nahif,
Ul o'lukka yasamish ushbu so'ngaktin tobut.
93

Ey sabo, holim borib sarvi xiromonimg'a ayt,
Yig'larimning shiddatin gulbargi xandonimg'a ayt.
Buki oning ahdu paymonida men o'lsam dog'i,
Yaxshi fursat topsang ul badahdu paymonimg'a ayt.
Buki oning zulfi zunnorida dinim hosili,
Kufr ila bo'lmish mubaddal, nomusulmonimg'a ayt.
Buki qilmishmen jahonu jonni oning sadqasi,
Yuz tuman jonu jahondin yaxshi jononimg'a ayt.
Buki yuz jon sadqasi qilsam pushaymon bo'lmag'um,
Vaslig'a bir va'da qilg'andin pushaymonimg'a ayt.
Buki yuz ming fitna ko'zluk bo'lsa paydo onsizin,
Qilmag'um nazzora onsiz ko'zi fattonimg'a ayt.
Buki chok aylab yaqo usruk chiqar el qasdig'a,
Men o'lub, el jon topar bebok nodonimg'a ayt.
Dahr bog'i gullari husni vafosiz erkanin
Yuzi gul, jismi suman, ko'yi gulistonimg'a ayt.
Ey Navoiy, hech gulshanning seshshgdek xush navo-
Bulbuli yo'q erkanin shohi suhandonimg'a ayt.
94

Tanimg'a berdi jon ul nahli qomat,
Dema qomat ani degil qiyomat.
Vafog'a mayl qilmas naxli qadding,

Ki topmish javr aro ko'p istiqomat.
Yuz ochma garchi tutqay ko'rsa ma'zur,
Meni ishqingda arbobi malomat.
Ne g'am gar yuz meningdek bo'lsa, yo rab,
Ki bo'lsun ul masihodam salomat.
Abad umricha bor ollida o'lmak,
Buyurma, ey nasihatgo', nadomat.
Nedur, ey shayx, ushatmoq sog'arimni,
Butun qil bor esang ahli karomat.
Navoiyni deding qo'yumdin o'tma,
Salomat bo'l desang aylay iqomat.
95

G'aming qattig'lig'in qilsam hikoyat,
Eshitsa tosh anga aylar siroyat.
Ko'ngul g'am jomidin chiqmoqqa bo'ldi
Boshog'lig' novaking sham'i hidoyat.
Ne nav' o'llingda shavqumni qilay sharh,
Ki xusnungdek anga yo'qtur nihoyat.
Xayoling ko'nglum ichra muztaribdur
Kim, ul vayrona issig'dur bag'oyat.
Ko'zung qonimni ichmakka ne xaddim,
Erur oni iting ichsa kifoyat.
Dema bir yo'ldurur ishq ichra, ey shayx,
Ki munda muxtalif keldi rivoyat.
Navoiy qonin ul ko'z birla to'ktung,
Tirik bo'lkim, budur ayni inoyat.
96

Chun qo'yub ketgung jahon mulkin, musahhar bo'ldi, tut,
Chun yotib o'lgung falak taxti muyassar bo'ldi, tut.
Bir ovuch su topmayin o'lmak kerak chun tashna lab,
Bahr ila bar fathida o'zni Skandar bo'ldi, tut.
Chun xumog'a to'madur oxir boshingda har so'ngak,
Ul xumo boshingga besh kun soya gustar bo'ldi, tut.
Afsaringni shomi tufroqqa urar chun davri charx,
Subh zarrin tojini boshingga afsar bo'ldi, tut.
Ne Faridundin asar chun qoldi, ne Jamshiddin,
Xashmating Jamshidu Afridung'a hambar bo'ldi, tut.
Ul kul aylab ro'zgoring tiyra, o'rtar bu sharar,
Bas muti'yi hukmu roying charxu axtar bo'ldi tut.
Ul bag'ir qoni, bu ko'z yoshidurur chun oqibat,
Durrul la'ling kon ila daryog'a munjar bo'ldi, tut.
Chun lakadko'bi qazo past etgusi tavsanlig'ing,
Tavsani gardun rikobingda takovar bo'ldi, tut.
Ey Navoiy, ich fano jomin, yo'q ersa tengdurur,
Davri dun roying bila gar bo'lmadi, gar bo'ldi, tut.
97

Soqiyo, hijron tunidur boda tut,
Ul quyosh birla bu shomimni yorut.
Hajridin asru malolatdur menga,
May bila bir lahza ko'nglumni ovut.
Jomi davri lam'asin barq aylakim,
Chiqti mag'rib yog'idin mushkin bulut.
G'am tuni ham tiyra, ham poyoni yo'q,
Oh o'tin chek, subhning sham'in yorut.
Ul quyosh hajrida andoqkim shafaq,
Charx tig'i zulmidin xunoba yut.
Olam ahlidin yetishmas g'ayri zaxm,
Ey jarohatlig' ko'ngul, bu so'zga but.
Bo'ldi furqatdin Navoiy tiyra ro'z,
Soqiyo, hijron tunidur boda tut.
98

Bir maqomi amni top, anda burun orom tut,
So'ngra tuz bazmu diloromingga har dam jom tut.
Garchi kunduz mehr tobidin yorug'roqdur jahon,

Buyla jomi ayshni, albatta, lekin shom tut.
Yor gulruh la'li serobiya sog'ar qonidin
Ham mayi gulrang no'sh et, ham mayi gulfom tut.
Bir nafas mutrib surudi dilkashedin bahra top,
Bir zamon soqiy aqiqi beg'ashidin kom tut.

Bo'lma bot usruk, g'animat tut bu yanglig' kechani,
Jomi may tut, avvalidin to sahar hangom tut.
Bo'lsa bo'lg'ay elga bu davlat muyassar, ey ko'ngul,
Bizga lekin dast bermakni xayoli xom tut.
Gar Navoiy volahingdur qovmag'il, ey mug'bacha,
Oni bu ham dayr aro bir rind durd oshom tut.
99

Za'f ko'rgilkim tanimni eltibon aylarga qut,
Mo'r sudrar tori birla rust bog'lab ankabut.
Dardim ayturda demassen yuz so'zumga bir javob,
Go'yiyo xoli lab o'ldi og'zingga muhri sukut.
Oshiq o'lturgum desang yuz qatla bu ma'no menga,
Ishqning dorul-qasosi ichra topmishtur subut.
Ul ko'zu lab o'lturub tirguzsalar ne aybkim,
Birni qotil, birni jonbaxsh etti hayyi loyamut.
Xanjari tig'ida ko'rgach orazin, oqizdi qon,
Sayl oqqandek quyoshning manzili bo'lg'anda hut.
Xoksor ulkim burutin yelga berdi zoli charx,
Ul kishilarniki ko'p ko'rguzdilar bodi burut.
Ey Navoiy, ayladi lo'livashe ko'nglumni qayd,
Xalqni atrok asir etti, vale bizni jubut.
100

Vahki, la'ling qildn bag'rim tah-batah qon oqibat,
Qatra-qatra ko'zdin ul qon bo'ldi g'alton oqibat.
Bordingu og'zing'a qo'ydung muhr, afg'on chekma deb,
Bu ishingning muhri bo'ldi dog'i hijron oqibat.
Furqating tig'i buzug' ko'nglumni yiqti, ohkim,
Sayli ofat birla yemruldi bu vayron oqibat.
Ko'ngluma qoshing xayoli bo'ldi tanvin "nun"idek,
Uyla "nun"ga nuqta bo'ldi dog'i pinhon oqibat.
O'lmish erdim g'am tuni, la'ling xayoli berdi jon,
Zulmatida bo'ldi paydo obi hayvon oqibat.
Soqiyo, jom ayla doirkim, g'animatdur hayot,
Tutqusidur chun ajal kosini davron oqibat.
Ey Navoiy, yor vasli garchi bas dushvor edi,
Foni o'lg'ach buyla dushvor o'ldi oson oqibat.
101

G'am yukidin changdek qaddim xam etting oqibat.
Rishtai jon nolasin zeru bam etting oqibat.
Yaxshi erdi safhai aflok dardim yozg'ali,
Bahri ashkim mavjiddin borin nam etting oqibat.
O'tkarib to'qquz falak boshidin ohim dudini,
Ul muvallidlarg'a oni purjam etting oqibat.
G'urbatu, ishqu, baloyi hajru, za'fu xastalig'
Yetmas erdikim, meni majnun ham etting oqibat.
Oh gardun, ashk anjum, nola ra'du po'ya barq,
Xilqatimdin bir ajoyib olam etting oqibat.
Bu ko'han dayr ichra jon bo'lsun fidong, ey mug'bacha,
Kim jahondin bizni mastu beg'am etting oqibat.
Ey Navoiy, ishq aro vasl istaduk, kuldung base,
Bizni ushbu muddaoda mulzam etting oqibat.
102

Habib g'ayr ila may ichti, ey ko'ngul, qon yut;
El ichsa vasl mayin boqu zahri hijron yut.
Chu hajr muhlik erur, boda ermas anga iloj,
Tutayki jomi man o'rnnig'a shirai jon, yut.
Mengaki do'st kerak, ey Xizr, yutarmen qon.

Sengaki umrdurur kom, obi hayvon yut.
O'qidin, ey ko'ngul, ich sharbat o'rnig'a xunob,
Ushoq muz o'rnig'a ul sharbat ichra paykon yut.
Visol no'shini to mumkin o'lg'ay istar esang,
Firoq zahrini bas ulcha bo'lg'ay imkon yut.
Ichingda sirri haqiqatni yoshuray der esang,
Ulustin ul guhari bebahoni pinhon yut.
Navoiy, ayla aning ishq'i tarkini, yo'q esa,
Chu g'ayr ila may ichar boqu dam-badam qon yut.
103

Ey ko'ngul, dedimki, aylab azm jononimg'a yet,
Demadimkim, turg'ilu afg'on bila jonimg'a yet.
Boshing ol ket, lek chun ham bekasu ham xastamen,
Holatim so'rmoqg'a gohi baytul ahzonimg'a yet.
Chunki ko'rdingkim, o'lubmen tutma motam qayt bot,
Ul dami jonbaxshu la'li obihayvonimg'a yet.
O'lganimni arz etib yig'lab degilkim, ey Masih,
Aylabon lutf ul qatili tig'i hijronimg'a yet.
Qelmak o'lsa itlari jismim tuganmastin burun,
Boshlabon ul qotili kofirmi vayronimg'a yet.
Yetgach o'q chun tirguzur qo'psam bo'lay deb sadqasi,
Zinhor ul dam madad aylar uchun yonimg'a yet.
Deb eding yetgum Navoiyg'a qotig'roq tushsa ish,
Ushbu damkim, hajr qasd aylabturur, qonimg'a yet.
104

Ey nasimi subh, ahvolim diloromimg'a ayt,
Zulfi sunbul, yuzi gul, sarvi gulandomimg'a
Buki la'li hasratidin qon yutarmen dam-badam,
Bazmi ansh ichra labo-lab boda oshomimg'a ayt.
Kom talxu, boda zahru, ashk rangin bo'lg'anin
La'li shirin, lafzi rangin, sho'xi xudkomimg'a ayt.
Shomi hijron ro'zgoring tiyra nevchun qildi, deb
So'rmag'il mendin bu so'zni, subhi yo'q shomimg'a ayt.
Ul pari ishqida nangu nomkim tark ayladim,
Ko'ngul o'tlig' hajr vodiysinda badnomimg'a ayt.
Ey karomatgo'y, ishim og'ozi xud isyon edi,
Sham'i rahmat partavi yetgaymu anjomimg'a ayt.
Yo'q Navoiy bedil oromi g'am ichra, ey rafiq,
Holini zinhorkim ko'rsang diloromimg'a ayt.
105

Yetilmish, olloh-olloh, ne qomat ul qomat,
Ki olam ahlig'a soldo qiyomat ul qomat.
Qunqarg'ay asramayin bog'bon nihollarin,
Chamanda sarvdek etsa iqomat ul qomat.
Chu jilva qildi, vafo sari hech qilmadi mayl,
Jafoda topqan uchun istiqomat ul qomat.
Xiom vaqti xaloyiqqa fitna yog'durdi,
Ki barcha fitnadin o'lsun salomat ul qomat.
Boshimg'a yettiyu o'lgan tanim ravon topti,
Bu ishni rosti etti karomat ul qomat.
Chu noz jilvasini sarvdek qilur bilingiz,
Ki qatl etardin erur benadomat ul qomat.
Navoiy, emdi o'zungdin ilik yuvkim, o'lgung,
Ki zohir ayladi shaqi qiyomat ul qomat.
106

Ishqi soldo xonumonim ichra o't,
La'li otashnoki jonim ichra o't.
Nega yetgan yerda o'rtar xalqni,
Bo'lmasa ohu fig'onim ichra o't.
Ko'nglim ermas tandakim hajring aro,
Tushdi jismi notavonim ichra o't.
O'qlaringning kasratidin chektim oh,
Tushti andin naysitonim ichra o't.
Hajrdin kuydi so'ngaklar, vahki, ishq

Soldi xoshoki nihonim ichra o't.
Soqiyo maydin su urkim, urdi davr
Joni benomu nishonim ichra o't.
Ey Navoiy, chun chaqildi barqi ishq,
Tushdi andin xonumonim ichra o't.
107

Zamona erur chun mahalli havodis,
Zamone kerak bo'lmasang anda mokis.
Amal qasrini aylama anda ihdos,
Ki har lahza bo'lg'ay o'kush fitna hodis.
Chiqarg'a bu vayronadin chora yo'qtur,
Gar Odam va gar Nuhu, gar Somu Yofas.
Bo'lur tiyra ko'zguna, to'lar zahri joming
Tutaykim, bo'l Skandaru Jamg'a solis.
Jahon shug'li sori talab qilma mujib,
Aning tarkini tutqali ista bois.
Fano xonaqohi aro somit o'lg'il,
Yo'q ulkim baqo dargohida bohis.
Navoiy, amal xirqasi ichra o't sol,
Ki bo'lmoq kerakmas bu mazra'da horis.
108

Qo'ngulda zulm bila qilma yuz bino ihdos,
Chu qilding, ushbu yetar qilmag'il yano ixdos.
Jafo binosini buzg'il, nedinki, muxdis erur,
Xilof shar'i vafo qilding ul bino ixdos.
Gar elga qasr tarab tuzdi ishq me'mori,
Netayki qildi menga kulbai ano ixdos.
Fig'onki, ul buti bino base jafo tarhin
Ko'ngulda qildi hanuz, o'lmay oshno ixdos.
Meni chu buzdi, ne osig'ki xalq uchun qilg'ay
Visol ganji uchun maxzani g'ino ixdos.
Chu yor vasli tilarsen, vujud uyini buzub,
Ko'ngul xarimida qil xilvati fano ixdos.
Navoiyo, dema ixdos qilg'il o'z'luk uyin,
Men aytgan o'lsam ani, tavba rabbano ixdos.
109

Mening majnunlug'umg'a ishqu savdo gar erur bois,
Valekin bu ikiga bir pari paykar erur bois.
Dema bois nedurkim tolpinursen har kecha to subh,
Tikilgan kirpykingdin jong'a yuz nishtar erur bois.
Ko'ngulda otashin la'ling g'ami ayb- etma kuysamkim,
Tutashmaqqa tanyam xoshoki ul axgar erur bois.
O'qungdin par chiqardim ko'yungga qilsam havo tong yo'q,
Ki uchmoq mayli qilmoqqa bu bolu par erur bois.
Firoqing biymidin yuz qatla jon bergay edim, lekin
Hayotimg'a umidi vayeli jonparvar erur bois.
Chu mendin yuz uyurdung, tong emas boshingg'a evrulsam,
Bu sargardonlig'img'a gardishi axtar erur bois.
Agar rahn o'ldi tasbihi rido mayxonada, ey shayx,
Icharga dayri piri ilgidin sog'ar erur bois.
Fano bahrig'a cho'mmoqdin g'araz tolibg'a vasl o'ldi,
Ki g'avvos o'lmakiga g'arq o'lub gavhar erur bois.
Navoiy jismining za'fig'a bois bo'ldi bedilliq,
Vale bedillig'in so'rsang, anga dilbar erur bois.
110

Va'dai vaslidin etsa ul so'zi shirin hadis,
Garchi yolg'on aytur, ani sog'inurmen chin hadis.
Istasam vaslini der g'am tog'i qaz tirnog' ila,
Buyla hargiz qilmadi Farhod ila Shirin hadis.
Chunki har bir nukta dersyon sochylur yoquto' la'l,
Olloh-olloh, kim deb erkin bu sifat rangin hadis.
Bazmi ayshida hadisimni demang, ey do'stlar,
Kim erur g'am mujibi nekim qilo'r g'amgin hadis.
Gar takallumdin o'lukni tirguzurlar xo'blar,

Barchasig'a mahvashim go'yo qilur talqin hadis.
Ishq sirrin sharh qilmoqtin chu qosirdur bayon,
Bas kerak oshiq demakni qilmasa oyin hadis.
Darsi ishqingni Navoiy uyla der ushshoq aro
Kim, degay ilm ahlig'a Sayid Jamoliddin hadis.
111

Zihi boshing uza va sh-shams zevaridin toj,
Soching savodida tafsiri laylatul-me'roj.
Nujum gavharidin toji johingga tarsi',
Sipehr atlasidin taxti rif'atingg'a davoj.
Sahar yashil alamidin livong uza shafaqqa
Malak qolin hashridin siposingga afvoj.
Bihisht sori kishi tiyra go'rdin bormay,
Shafoating alifi tutmayin yo'lig'a siroj.
Hidoyating qo'lidin sharbati shifo topibon,
Aniki illati kufr aylabon zaif mizoj,
Saloti xamsani adyong'a aylading nosih
Bu panja birla milalning yuziga urdung koj.
Navoiy o'ldi chu muxtojing ayla rahm angakim,
G'aniy karim esa ibromg'a emas muhtoj.
112

Ey gadoying ollida muhtoj ahli taxtu toj,
Ahli toj ollida andoqkim gadog'a ixtiyoj.
Kim gadoyingdur bosh indurmas dog'i tortar oyog',
Charx a'lo bo'lsa taxtu mehri anvor bo'lsa toj.
La'li serobing beribtur otashin rangin bila,
Ofati jonim uchun o't birla sug'a imtizoj.
Dardi hajring'a buyurdi sabr dardi yo'q tabib,
Zahri qotil birla muhlik ranjima aylar iloj.
Oy yuzung birla taloshti, buki ko'ktur orazi,
Panjasi birla quyosh go'yo yuzungga urdi koj.
Eyki, berding ishq sultonig'a ko'nglung kishvaring,
Anglag'ilkim, jonu aqlu din erur avval xiroj.
Xo'blar o'rgansalar tong yo'q Navoiy nazmini,
Kim alarning husni oning ishqidin topmish rivoj.
113

Charx izing gardiga qildi kavkabi sayyor xarj.
Javhar olmoqqa g'ani qilg'an kibi dinor xarj.
Soyiru sobit nisoring qilsa tong yo'qkim bo'lur,
Qechqurun shoh o'lsa mehmon kimsaga bisyor xarj.
Naqdi rahmat hajring etsa haq ne tong, ulkim topar
Sen kibi mahbubi vaslin aylagay nochor xarj.
Fosh etib naqdi shafolat qilding ummatni xalos,
Aylagandek naqdini topqan qizig' bozor xarj.
Bahri rahmatdinki, topting xalq uza bir qatra bas,
Garchi teng avlodur etmak daxl ila izhor xarj.
Mag'firat tanji senga tamlik erur moni' emas
Aylasang isyoni ko'p ummatqa har miqdor xarj.
Sen kimu na'ting demak, til asrag'il har nuqtadin,
Ey Navoiy, ma'rifatni qilma har ne bor xarj.
114

Mayi la'lingg'a go'yokim hayoti jon erur mamzuj,
Gar ul ermas zuloli chashmai hayvon erur mamzuj.
Agar bag'rim sudur o'lmay netaykim anda g'amzangdin
Su bergan zahr birla qatrai paykon erur mamzuj.
Labingdin barcha hijron va'dasidur, ko'rmaduk no'she,
Ki zahr ul no'shdin tokim erur, imkon erur mamzuj.
Ko'rung g'am bazmida xunobalar yutmoqki, jonimg'a
Bag'irdin kelganu ko'zdin to'kilgan qon erur mamzuj.
Visol ichra mayi aysh o'lsa qisiming bo'lma ko'p emin,
Ki jomi vasl ila xunobai hijron erur mamzuj.
Shafaqgun may hiloli jom agar ko'rsang haris o'lma,
Ki sofi xirsi birla durdi may xirmon erur mamzuj.
Navoiy ashkiga dersen ne yanglig' mazj topmish qoq,

Bag'ir chok o'lsa ul qon bu sug'a oson erur mamzuj.

115

Nargis ul ko'zdin emas, ey, bog'bon, boqib ko'z och,
Ne uchunqim ul pari qiymoch erur, bu bir taloch,
Ayladi oshifta savdoi dimog'im raglarin,
Tong yelidin andakim, butrashti ul oshifta soch.
Zulfi egniga yetar gar sochi yerga sudralur,
Tengdurur qaydim uchun gar bir- qarish, gar yuz quloch.
Kuydi jismu yig'labon ko'nglumda xatting shavqidur,
Garchi mumkin yo'q ko'kargan su bila kuygan yig'och.
Ishq olamso'z keldi, qo'y fusunung, ey xirad,
Yetti chun yer-ko'kni yirtib arslon, ey tulku, qoch.
Sarvinozim gul chog'i gulshang'a kirdi, ey nasim,
Ham ani yelliyu ham gul yaprog'in boshig'a.soch.
Qo'yki ul yuz xonig'a nazzora aylay to'yg'ucha
Kim, ko'zum bo'lmish bu qaxti husni ayyomida och.
Do'st zikru fikrini qilg'il g'izokim yaxshiroq
Hush ila tufrog'kim g'aflat bila qandi kuloch,
Ey Navoiy, ko'nglungga-etmas riyozatsiz safo,
Kulba ravshan istasang hasrat suyidin ro'za och.

116

Qo'nglumga ayla la'li shakarxand ila iloj,
Qilg'an kibi zaifqa gulqand ila iloj.
Qo'p ishq tarkidin dema so'z, qo'yg'il, ey tabib,
Muhlik marazg'a qilmadi el pand ila iloj.
Onsiz o'larmen, ollima huro' pari ne sud,
Topmas aning g'ami anga monand ila iloj.
Qayd et ko'ngulga-silsilai zulfin, ey hakim,
Kim telbaga munosib erur band ila iloj.
Ul ko'ydin iti chun meni qovmoq istadi,
Bag'rimni ayladim necha parkand ila iloj.
Davron jafosi daf'ig'a Majnunu mast bo'l,
Kim yo'q ishiga royi xiradmand ila iloj.
Muxlik emish firoq, Navoiy, magar sipehr
Qilg'ay bu qat' dardini payvand ila iloj.

117

Girih-girih chu tugarsen yetar ayog'ingga soch,
Girihlarin chu ocharsen tushar quloch-quloch.
Ko'ngulni qiydi aning g'amzasiyu qilmadi rahm,
Qiy-qiy boqibon ul ikki ko'zi qiymoch.
Chamanda kecha yotib mast orazin yopmish,
Ko'p emdi tong yeli, ul gulni lutf birlan och.
Qading chamanda ko'rub bog'bon agar sarvin
Ko'ziga ilsa hamono keraktur anga yig'och.
Junung'a tushti sanubar qadingdin uylaki su,
Bo'lub ayog'ig'a zanjir uzoldi boshida soch.
Sipehr na'li ko'rub ko'ksun uza mehrobi,
Balo o'qig'a hamonoki ayladi omoch.
Navoiyo, der esang ko'rmayin vafosizliq,
Tavaqquf etma, zamon ahlidin, vafo kibi qoch.

118

Qo'ydi yuz shomi ajal zulfin parishon aylagach,
Umr xurshidi uyoqti chehra pinhon aylagach.
Surdi ko'nglumni buzub xoki tanim uzra samand,
Yelga berdi tufrog'in bu uyni vayron aylagach.
La'li hajri qildi qon bag'rimni g'amdin laxt-laxt,
Qatra-qatra to'kti ko'zlar yo'lidin qon aylagach.
Ohkim, baxtim og'ir uyqusidin uyg'onmadi,
Garchi yuz ming fitna uyg'ondi men afg'on aylagach.
Oshiq etgach shuhrai shahr etti ul kofir meni,
Shahr kezdurgan kibi kofir musulmon aylagach.
Qilmayin sarxush hanuz, ey mug'bacha, qo'ymoq ne sud,
Ollima zunnorni dayr ichra mehmon aylagach.
Chekma, ey bulbul, Navoiydek fig'onkim, yonmasun,

Sayr uchun ul sarvi gulrux azmi bo'ston aylagach.
119

Yetishsa ishq aro yuz mehnatu balo qadah ich,
Nafas-nafas quyubon may to'lo-to'lo qadah ich.
Mukaddar o'lsa zamiring zamona mehnatidin,
Agar desang beray ul ko'zguga jilo qadah ich.
Nishot bazmida soqiyi mahvashi sarxush.
Bosh ursa, dog'i oyoq tutsa qo'l solo, qadah ich.
Jahon ishida boqib xalq ibtilosig'a,
Alardek istamasang o'zni muftalo, qadah ich.
Desang xalou maloda bo'lay nishot bila,
Agarchi malo qadah ichgil vagar xalo, qadah ich.
Riyo ichinda nekim hosil etting, ey zohid,
Desang xalos o'lay, et rahnu hosilo, qadah ich.
Sengaki dayr elining shohisen, Navoiy, agar
Yo'luqsa dayrda maxmur urub salo, qadah ich.
120

Ko'rub dardim tarahhum qilmading hech,
To'kub ashkim, tabassum qilmading hech.
Firoqing o'ti ichra necha yig'lab
Fig'on chektim, tarahhum qilmading hech.
Jahong'a ohu ashkim soldo oshub,
Bu to'fondin tavahhum qilmading hech.
So'zung shavqidin erdim xasta umre,
So'rarg'a bir takallum qilmading hech.
Musallam ishq, ey ko'nglum, sengakim,
Ko'rub zulmin tazallum qilmading hech.
Muhabbat ahli qismin nevcun, ey charx,
Qilib mehnat, tana'um qilmading hech.
Navoiy sori, ey davri muxolif,
Navo savtin tarannum qilmading hech.
121

Bu chamankim, to'kulur shom gul ochilsa saboh,
Bodasiz shomu saboh o'lmoq emas bizga saloh.
Davri ayyomig'a yo'q chunki vafo, ey soqiy,
Sen vafo aylayu bas aylama davri aqdoh.
Begaron ra'fat erur dahrda elga ofat,
Rohati behad agar istar esang topqil ro.
Qilmag'il qasdi kishi qoniyu naqdig'a valek,
Aysh naqdini qadah qoni bila angla muboh.
Xasmkush keldi falak zoli bil, ey shayxu, menga
Raz qizi borida ul kolmani qilma nikoh.
Piri xammor eshigi bog'lig' erur, men maxmur,
Rahm etib och bu eshikni yuzuma, yo fattoh.
Ey Navoiy, tilasang g'am tengiziga sohil,
Qishtiysi boda burun topqilu bo'lg'il malloh.
122

Subh dayr ichra mug'anniy uyla tuzdi shaddi ruh
Kim, unidin bo'ldi ruhillohg'a ohangi sabuh.
Toza bo'ldi ruhlari ul nav' shaddi ruhdin
Qim, lisoni holi ruhullohg'a qildi toza ruh.
Yo'qki yolg'uz shaydidin tushti qulub ichra kushod,
Har girifti dog'i arvoch ichra soldo yuz futuh.
Dayr piri oncha tutti elga jomi fayzbaxsh,
Kim qadah buyla ushatqay tavba bo'lsa yuz nasuh.
Ruhi qudsiy erdi alfozi zuhur etguncha fajr,
Vahy, yuho erdi anfosi tulu' etguncha yuh.
Yo'qki may kishtisi g'am to'fonidin aylar xalos,
Ki topor andin, kishi bir qatra ichsa umri Nuh.
Sirri vahdat nukta(si)dur bas daqiq, ey porso,
May quyoshi lam'asi birla magar topqay vuzuh.
Ey mudarris, ishq sirri daftari bir nuktadur,
Garchi mingdin bir deyilmaydur yozib yuz ming shuruh.
Vaslsiz bo'lmas, Navoiy, ko'zu ko'nqliga iloj,

Kim juruh uzra juruh o'lmish, quruh uzra quruh.
123

Jonima yetkurdi ul la'li ravon oso farah,
Elga yetkurgan masallik la'ligun sahbo farah.
La'li yoquti muvarrihdur magar bil hosiyat
Kim, xayolidin menga yo'qtur nasib illo farah.
Qon yoshimdin demangiz so'z kim mukaddar bo'lmasun,
Bodadin topqan zamon ul sho'xi mahsiymo farah.
La'li hijronida, ey soqiy, yana may tutmakim,
Tortsam kavsar mayi yetmas menga aslo farah.
Boisi g'amdur labi hajrida la'li obdor,
May debon rangin su ichgan aylamas paydo farah.
Gar farah istar esang mayxona azmi aylakim,
Andin o'zga yerdin olmish gunbadi xazro farah.
Ey Navoiy, dayr piri tutsa may lojur'a ich,
Fikr qilmakim senga yetgay malolat, yo farah.
124

Bo'lsa bo'lg'ay sarvqadlar ichra bir gulro' malih,
Sarvigulro'yum mening lekin erur asru malih.
Xol erurmu yo'qsa tuz solg'an siyohi nuqtasi,
Kim, erur vasf aylagandin ortuq ul hindu malih.
Lablaring kulgach to'kar tuz birla shakkar tang-tang,
Ollo-olloh, bo'lur ermish kulgu ham muncha malih.
Ko'p malohat bobida Shirindin aytur ko'hkan,
Sabzi shirinimcha al bor erdi erkinmu malih.
Eyki Yusuf birla so'rmishsen habibim husnidin,
Ul sabih o'ldi latofat ichra ammo bu malih.
Orazing ko'rgach ko'zum sho'roba to'kkach angladim
Qim, erur sensen malohat ahlidin ayru malih.
Ey Navoiy, achchig'-achchig' yig'larimni qilma ayb
Qim, erur ko'nglumni olg'an kofiri badxo' malih.
125

Fano tariqida har kimki hosil etti rusux,
Riyoyu zuhd aning ollida erur mansux.
Ne nav' o'zluki mansux bo'lmag'ay qoshida,
Birovki do'st shuhudig'a hosil etsa rusux.
Chu ishqsiz edi zuhd ahli keldi nobolig',
Erurlar atfol el garchi derlar oni shuyul.
Demakta voqea yolg'onu chin taxayyul etib,
Qishi ekanlarin andoqki yod qilsa musux.
Jahon xoki erur bir kesak, vale nopok
Etak yetkurmamak avlo mulavvas o'lsa kulux.
Arit sirishk bila zohiringda bor esa chirk,
Yuv tavba suyi bila bo'lsa botining aro shux.
Navoiy, ahli fano ista, qo'y riyo ahlin,
Ki nayshakar borida tuhfa qilmadi kishi lux.
126

Firoq o'tiki balo og'zidur anga manfax,
Misoli do'zaxu jannatdurur ulu do'zax.
Ne tong yoshunsa kecha zulfida quyosh go'yi,
Agar bu nav' esa chavgoni zulfu go'yi zanax.
Erur kirarga ko'ngul xayli ul taraf bir-bir,
Tarog' sochingda yo'llar yasabtur rax-rax.
Quyosh hamono ko'k atlasin libos etmish,
Vayo kiyibdur ul oy nilgun nasij ila nax.
Gahiki ko'rguzasen zahri chashm, tong ermas,
Bo'lur chu donasi bodomning birorta talx.
Yuz ochsa aqlim eli to'lg'anurindinkim, bor
Chinor panjasi shal, oftob panjasi shax.
Navoiy ohini zohid kam etmadi so'z ila,
Nedinki dud o'lur afzun qotilsa o't bila yax.
127

Xating sipohi chu chiqti nechukki mo'ru malax,

Demaki qochmasun arbobi ishq urma zanax.
Qurudi mazra'i shavqum chu zohir etting xat
Ki, dona ofatidur mazra' ichra mo'ru malax,
Yuzung o'tiki bor erdi ko'zunga ravza guli,
Tutun kibi xating ul o'tni ayladi do'zax.
Niqob aro yuzung erdi g'ilof aro ko'zgu,
Ne xatdururki oni qildingiz ichindagi nax.
Xatiki xat-xat osilmishdur emdi ul raxdin,
Ne rux deyin yuzinikim, bo'lubtur ul rax-rax.
Tasavvur etmaki el o'pmak orzu qilg'ay,
Magarki mo'china og'zi labingdin olg'ay max.
Jamol zohir uchun, ey Navoiy, o'ldung zor,
Chu yopti orazini xat, uyalding erkin, vax.
128

Xujasta tongki ochib ul buti gulrux,
Bahor husni kibi subhum ayladi farrux.
Senga mushobahati bo'lg'ay erdi, bo'lsa edi
Bu gulshan ichra pariy sarvi qomatu gulrux.
So'z aytsa ham o'libu ham tirilmakim, ne ajab,
Kim o'lsa talx takallum erur, shakar posux,
Soching qarosida yuz ming tubutu totor,
Qading havosida ming sarvi O'jjau Xallux.
Ichimda la'ling erur uylakim badan aro jon,
O'qungda jonim erur uylakim so'ngak aro mux.
Chu fayz erur mutafovit topilmag'ay ma'ruf,
Agarchi karx kibi keldi surat ichra karux.
Ko'rub yuzungni Navoiyg'a hush ketsa ne tong,
Qi mot o'lur bori shahlar qachon sen ochsang rux.
129

Sadqang bo'lubon urmoq bu gunbazi axzar charx,
Qasringg'a davr urg'andek bir sabzi kabutar charx.
Sen sham' vale gardun fonusi xayol erdi,
Urg'anda malak xayli tegrangda sarosar charx.
Chun yuqori mayl etti nuru azming bo'ldi,
Ham nurda charx axtar, ham azmda axtar charx.
Sham'ingg'a lagan bo'lg'ach aflok maloyikdin,
Parvonalar urdilar tegrangda mukarrar charx.
Ko'k hullasidin yoyib atlas yo'lungga anjum,
Anjum duridin sohib boshing uza gavhar charx.
Yo'lung izidin o'zni ravshan qilibon kavkab,
Raxshing nuridin ko'zni har dam qilib anvar charx.
Qo'yungda Navoiyg'a charx urmoq agar yetsa,
Bir doirai maqsud o'lg'usi anga har charx.
130

Meni havosida devona ayladi ul sho'x,
Jununu ishq ila fasona ayladi ul sho'x.
Pari kibi chiqibon xushu aql g'orat etib,
Nihon bo'lub, meni devona ayladi ul sho'x.
Ushatti shishau jomu qadahni bazm ichra,
O'yun tariqini tiflona ayladi ul sho'x.
Quloq solingki xarobot ichra g'avg'odur,
Magar azimati mayxona ayladi ul sho'x.
Qadahqa xirqam etib raxn, vahki, subhamni
Qimor o'ynag'ali dona ayladi ul sho'x.
Chu oldi o'ynag'ali naqdi hushu sabrimni,
Yana topilmadilar to ne ayladi ul sho'x.
Qilib Navoiyi ovorani jaloyi vatan,
Baloyu dardg'a hamxona ayladi ul sho'x.
131

Sochingki yuvur chog'ida bordi bir taraf har shox,
Su ichra sunbuli tardur anga mukarrar shox.
Demay sunbuli tarkim suda erur aksi,
Ki suda sunbuli tar ko'rguzar muanbar shox.
Magarki sunbulunga chirmashur taxayyuli bor,

Qi zohir etti tarog' sandali sarosar shox.
Chamanda qilg'usi gulgasht go'yoyo ul sarv,
Qi ochti soya uchun har taraf sanubar shox.
Yashil yenginki sarig' dikladin ko'rundi ne tong,
Xazon daraxti bo'lur ham birorta axzar shox.
Karam qil, el panahing ichra kirsas kim, xushtur
Chamanda meva dog'i bersa soya gustar shox.
Navoiy, angla yaqinkim hayot rishtasidur,
Qo'lungg'a kirsas aning iqdi zulfidin har shox.
132

Ey jamoling mehridin ravshan azaldin to abad,
Zarra yanglig' ul yorug'luq ichra sargardon xirad.
Kunhi zotingdin xirad gar bo'lsa a'mo ne ajab,
Zarrag'a yuz ming quyosh mohiyatin bilmak ne xad.
Ham xirad nuri topib husnung quyoshidin dimog',
Ham vara' zo'ri olib zikring g'izosidin jasad.
Senga tolib kimki azmi Ka'ba aylar yo'qsa dayr,
Sen murodi kimki zikr ichra sanam der yo samad.
Xalq raddi ne ziyon topqang'a lutfungdin qabul,
El qabulidin ne sud oniki qahring qilsa rad.
Bo'lmag'ay mumkin zalolat chohidin chiqmoq kishi,
Lutfung ilgi rishtai tavfiq ila qilmay madad.
Quvvatingning ojizi gar pili tan, gar sheri zo'r,
San'atingning sho'basi gar guljabin, gar sarvqad.
Ham munojot ahlining ko'nglida biyiming behisob,
Ham xarobat ahli joninda umiding beaded.
Jurmu isyon chohidin chiqmoq Navoiy iltimos
Sendin aylar, negakim, yo'qtur senga kufvan ahad.
133

Chu solik aylar esa azmi vodiyi tavhid,
Kerakki minsa bu sayr ichra markabi tajrid.
Bu markabu, bu safar kimsaga muyassar emas,
Ki hosil aylamagay olam aholidin tafrid.
Bu hamki o'zni kishi boru yo'qdin etgay fard,
Emastur o'zluqidin mumkin o'lmayin ta'id.
Chu do'st luffig'a barcha bo'ldi vobasta,
Nedin kerak kishiga vasl ba'didin tardid.
Azalda chun ne nasib etti o'zga bo'lmadi ul,
Sa'idni ne shaqi qildi ne shaqini sa'id.
Ketur qadahki, dame o'zni xush tutay, ey mug',
To'la quyarda emas hojat aylamak ta'kid.
Navoiy istamas o'zni dame bu dayr aro sog',
Hamisha kiftig'a aning bering tajdid.
134

Sitam ermas edikim, aylading ko'nglumni yuz parkand,
Sitam budurki tikmak birla istarsen anga payvand.
Ham ip kul bo'lg'ayu ham igna su bo'lg'ay tikar bo'lsang
Nedinkim, bor alardin axgari so'zanda har parkand.
Jamolingg'a quyosh o'xshar va lekin oncha ko'p ham yo'q,
Anga bo'lg'ancha oy monand ul bo'lg'ay senga monand.
Pari ro'yumdin ayru, ey hakim, och qaydu bandimni,
Ki men dev o'lmisham, devona ermonkm solursen band.
Habibim istayu gulshan aro har dam gul islarmen,
Meni Yusufdin agfu qildi qonlig' ko'nglagi xursand.
Ko'zumning mardumi odamdurur go'yo qaro bo'lg'an
Bu yoshlarkim bo'lur zoyanda andin barchasi farzand.
Labing no'shi zakotin hojat ahlig'a berur bo'lsang
O'lubmen hasratidin jong'a yo'q o'lg'ancha hojatmand.
Deding gulqand, ey tarso, hakimi anglabon za'fim,
Vale daf' o'ldi qilg'ach mug'bacha dayr ichra shakarxand.
Alam yetgach Navoiy, dahrdin may bil aning daf'i.
Qabul etgan kishiga basdurur olamda bu bir pand.
135

Gar ko'ngulni aylasa ul qotili xunxora sayd,

Qatl uchun qoni to'kulmay naylagay bechora sayd.
Ey ko'ngul, ul sho'x zaxm ursa davog'a qilma sa'y,
Rasm bo'lmas istamak marham chu topti yora sayd.
Zulf aro sayd aylamak istar ko'ngullarni ko'zung,
Shab shikor ul nav'ikim qilg'ay kelibon qora sayd.
Qatl qilmay kesti to'sh-to'shtin ko'ngulni sho'xlar,
Bismil o'lmasdin burunroq bo'ldi pora-pora sayd.
Bilgay ul kofir anga telmurmagimni bilsakim
Ne tazallum birla qotilni qilur nazzora sayd.
Murshidi jozib tilab topmay gum o'ldi, voykim,
Bo'ldi bu sahroda sayyod istayu ovora sayd.
Telba qushdektur Navoiy ko'ngli savdo dashtida,
Oni to sen aylamishsen, ey pari ruxsora, sayd.
136

Mendin el har so'z desa bovar qilur ul sarv qad,
Yo'q menga so'z derga had, har ne desam ham barcha rad.
Chun desa maqbullar ko'p nukta men mardudmen,
Menki qavlum barcha rad, so'z derga topqaymenmu had.
Bevaf ahbobdin bir ham menga bo'lmay mumid,
Turfa ko'rkim barcha aylab muddai sori madad.
Turfarog budurki ulkim, jon anga qildim fido,
Bovar aylab holima har neki deb axli hasad.
Dahr elidin go'sha tutmoq bo'ldi avlo uylakim,
Tutmag'ay ul qavm otin tutsa kishi umri abad,
Soqiyo, behush doru ez, dog'i tut bodakim,
Andin o'lsun hushi nobud, uylakim zoyil xirad.
Rindlar sarxaylimendurmen, bukun dayr ahlig'a,
Maykada tufrog'idin masnad menga basdur sanad.
Ishq vodiysinda maqsad ichradur avval qadam,
O'zlukung ko'hi balosi bo'lmasa ollingga sad.
Ey Navoiy, qil fano hosilki istar chog'da do'st,
Belga rust aylab etak tebrarga bo'lg'aysen muad.
137

Qayda qilgay soyadek men telbai xokini band,
Kim quyosh bo'ynig'a solmish sunbulung mushkin kamand.
Qatlim ermaslar g'amu darding vale tahqirdin
Mur qatlin ajdahokushlar qachon aylar pisand.
La'lidin choqilmas o't balkim shararlar ayrilur,
Har taraf mandon arokim o't kibi sursang samand.
Tong yo'q ohim ul quyoshning burqa'in raf' etmasa,
Kim bulutqa dud yetmas har necha chiqsun baland.
G'o'tamu urmish ko'zumning mardumi qon yosh aro,
Yo yoshurmish ul qaro ko'z orazin gulgun parand.
Istaguncha, ey ko'ngul, har dam davo dard istagil,
Kim davo topmoq emastur mumkin o'lmay dardmand.
Bo'lg'ali xunob hijrondin Navoiy talxi kom
Gohi yig'lar achchig'-achchig', gohi aylar zahrixand.
138

Ey yuzung sham'iyu zulfung dudidin tarki xirad,
Ko'ngluma subhi azaldin qismi to shomi abad.
Dema to joning jasadda bo'lg'usi qilg'um jafo,
Qayda jon qolmish menga chun za'fdin yo'qtur jasad.
Menu ko'yung qaydakim, devona, balkim devmen
Kim, malak xaylig'a yo'q gustoh aning tavig'a had.
Gar bori ishq ahlin o'z ko'nglung uchun qilding qabul,
Men necha mardud esam tengri uchunkim, qilma rad.
Xastalig' ko'rkim, bo'lur har dam hayotim munqate',
Gar nafasqa dam-badam chiqmoqqa jon qilmas madad,
Istasang olam eli maqsudi bo'lmoq zinhor,
Yema yuz olamcha elga tangri bergandin hasad.
Ey Navoiy, kasbi oyini fano qil uylakim,
Umrning mi'odi yetganda kerak bo'lsang muad.
139

Bo'ldi ko'nglum shod topqach tig'idin ko'ksun kushod,

Yo'q ajab har kimga kim yetgach kushodi bo'lsa shod.
Xatting el ko'nglini ko'prak oldi go'yo xat emas
Yuz uza qilding ko'ngul olmog'lig' afsunun savod.
Ul pari ishqida men devona ermon devmen,
Ishq vodisinda har ohim erur bir devbod.
Dema qochtim javridinkim baski tosh yog'durdi hajr,
Gard o'lub barbod bo'ldi bu tani xoki nihod.
Nomurod o'lsam ne tongkim ixtiyor etganda ishq,
Ulki avval tarkin' ettim ermas erdi juz murod.
Yordin gar istasangkim ko'rmagaysen g'ayri vasl
G'ayri vaslin mutlaqo yod aylamaknn qilma yod.
Ey Navoiy, mo"taqidmen qayda ko'rsam pok yuz,
Yuz kishida yo'q ekan bir sen kibi pok e'tiqod.
140

Buki har yondin ko'kartibdur yuzumnn koji dard,
Jism o'ti toqini oltun uzra qildim lojuvard.
May yuzungda gullar ochti qilma faryodimni man',
Bulbul afg'oni ne tong gulshanda chun ochildi vard.
Bul ajabliqlardurur ishq ichrakim, zohir qilur
Mehrdek o'tluq ko'nguldin day yelidek ohi sard.
G'am toshi hoki tanimdin har sari eltur g'ubor,
Boshima tufroq sovrmoqtin emas tegramda gard.
Ul quyosh zulfi hamidin chiqsa ohim to'lg'onib,
Bir quyun bil onikim, davri erur gardun navard.
Eyki, istarsen o'zungni fard ul oy ishqida,
Avval oning g'ayri yodidin o'zungni ayla fard.
Ey Navoiy, dardlig' nazmingni dard ahln bilur,
Dardsiz dog'i bo'lur oni o'qug'ach ahli dard.
141

Yor vaslidin uzub erdim meni shaydo umid,
Shoh lutfi qo'ymadi shaydo ko'ngulni noumid.
O'rtar zrdi hajri navmid erkanimda, voykim,
Shavq o'ti kul qilg'udektur bo'lg'ali paydo umid.
Bir nazardin gar bo'lur jonim gahi osuda bas,
Mundin ortuq vaslidin yo'qtur menga qat'o umid.
Hayrat aylarlar mening holim ko'rub ahli junun,
Aqldin, vah, qayda tutg'aymen meni rasvo umid.
Yo'q ajab, gar odamiliqdin chiqib devonamen,
Chun menga bor ul pari paykar malaksiymo umid.
Hajr navmid erkanimda ortar ummidimda shavq,
Vahki, yo navmidlig' aylar halokim, yo umid.
Ham jafu, ham javr umidim bordur, ham lufu mehr,
Har jihatdin yo'qturur and(in) menga illo umid.
Hajr dardig'a davo behudlug' ermish, soqiyo,
Bu balo ichra tutarmen sog'ari sahbo umid.
Ey Navoiy, g'arqi bahri rahmat o'lsam, ne ajab,
Menki ko'z daryosidin tuttum duri yakto umid.
142

Yo'q menga yuz yilda ul mahvashqa bir so'z derga had,
Bo'lsa bir so'z derga had, ul ham bo'lur yuz qatla rad.
Mehri xud yo'q lek amdo zohir aylar iltifot
Kim, xaloyiq jonima qasd aylagaylar yeb hasad.
Turfaroq bukim qilib olamni jonim dushmani,
Do'stluq izhori har majlisda aylar beaded.
Shak emaskim, bo'lg'usidur yorlar bee'timod,
Har qachon yor ollida ag'yor bo'lsa mu'tamad.
Umr yanglig' bevafo dur xalq go'yo, ey Xizr,
Chekti Zulqarnayn Ya'juji vafu ollig'a sad.
Ey xush ulkim, go'sha tutqay, uylakim topilmag'ay
Axtarib davronni davr ahli azaldin to abad.
Soqiyo, abnoyi davron javrining poyoni yo'q,
Uyla sog'ar tutki, zoyil aylagay xushu xirad.
To bo'lay ul nav' loyaqilki, kelmay holima,
Qilsa yuz Farhod ila Majnun nasihatdin madad.
Ey Navoiy, olam ahli javr etarda tengdurur,

Xohi shohi charhi qadru xohi mohi sarvi qad.
143

Vahki, ham xushumni afzun qilmadi afsunu pand,
Ham jununimni kam aylay olmadi zanjiru band.
Bilki sendindur bari dardimni fikring holima,
Dardmand el holin ul bilgayki bo'lg'ay dardmand.
Zaxmlarkim soldi zahr olud tig'ing jismima,
Og'zin ochib har biri holimg'a aylar zahrixand.
Bo'ynungga mushkin ipakdin, eyki, tumor osmasang,
Qayda holim bilgasen chun bo'ynuma taqding kamand.
To ko'ngul xoling xayolidin boshingg'a uyrulur,
Yo'q senga hojrat yomon ko'z daf'ig'a o'tu sipand.
Chun falak toqidek oxir bo'lg'usidur sarnigun,
Rif'ating toqin, ne sud, etmak falakcha sarbaland.
Ey Navoiy, obi hayvondek labidin uz umid
Kim, soching zulmotidin yopti anga mushkin parand.
144

Vahki, har soat bo'lurmen vaslidin yetgach navid,
Yordin ummidvor, ammo o'zumdin noumid.
Dedi mehmoning bo'lub, yuz javr ila aylay halok,
Vahki, bor ul sho'xning har va'dasida yuz vaid.
Qatlim etting, aylasunlar eltibon ko'yungda dafn
Kim, borur jannatqa zulmung tig'idin bo'lg'an shahid.
Tikti ko'ksun chokinu tig'in tanimda qildi gum,
El eshikni qul etib tufroqqa ko'mgandek kalid.
Istaram ko'yung itining panjasin ne ishgakim,
Oncha osoyish dimog'img'a yeturmas mushkbid.
Do'st chun jon ichradur qo'y "naxnu aqrab" ishqini,
Tut bo'yun baskim, yaqinroq keldi "min hablil varid".
Ey Navoiy, shah xayolin asra ko'z mulki aro
Kim, erur ham Bog'izog'on anda, ham Bog'isapid.
145

Nolonmen ochar bo'lsa yuz ul huri parizod,
Bulbulg'a ne tong gul ochilur faslda faryod.
Gulgun to'n aro qomatimu jilvagar o'ldi,
Gul bargidamu bo'ldi nihon savsani ozod.
Ashkim suyining mavjini ko'nglungga kechurkim,
Javhar bila xushroq ko'runur el aro po'lod.
Ko'nglum zaqaning ichra ko'rub yoyding anga zulf,
Choh uzra kabutarg'a yoyar domini sayyod.
Bulbulni g'aming qo'zg'asa shod o'lmag'il, ey gul,
Kim o't ham o'char kulni falak aylasa barbod.
G'amzang meni bir tig' bila aylamadi qatl,
Bu fe'l qilur kimga g'azab aylasa jallod.
Ko'ngling Navoiyni o'qung kasrati buzdi,
Bu kulba yog'in kasratidin qolmadi obod.
146

Chekar un ko'nglum ursang tig'i bedod,
Ne tong su quyg'ach etmak sho'la faryod.
Ko'ngul sensiz topar g'am shodlig'din,
G'aming yetgach vale aylar ani shod.
Ne tong majnunlug'umkim, jilva aylar
Ko'zumga lahza-lahza bir parizod.
Ko'ngulni, soqiyo, maydin qilib xush,
Buzug'ni sayl ila aylarsen obod.
Meni shod aylagil bir jur'a birla
Ki, g'amdin jong'a yetti joni noshod.
Sanam ollida maydin bosh ko'tarmon,
Ki qildi dayr piri mundoq irshod.
Sening yoding bila o'ldi Navoiy,
Tirik bo'l, garchi ani qilmading yod.
147

Ko'ngul haroratin anglatti ohi dardolud,

Uy ichra o't ekanin elga zohir aylar dud.
Vujudum etti adam oqibat bu hayratkim,
Adamdek og'zi aro so'z ne nav' topti vujud.
Ko'zung shamoyilini nargis ar ko'ra olmas,
Senga ne fikr, ko'zi chiqsun ulki bo'ldi hasud.
Dame haram nafasi dayr qasdi aylarmen,
Ne yerda yuz qo'yar o'lsam yuzungdurur maqsud.
Ko'ngulni yorg'a bog'layu raf' qil ag'yor,
Ki bordur ulki aning g'ayridur sarobu namud.
Malul o'lubmen o'zumdin, fano mayi tutkim,
Ki rangu atri vujudumni aylagay nobud.
Vagar sumursa Navoiyg'a yetgay andoq sukr,
Ki farq topmag'ay ollida shohidu mashhud.
148

Qading deb sarvni jon bo'lsa xursand,
Ajab yolg'ondur ammo rost monand.
Shakar chun qildi shirinlikni da'vo,
Eshitgach lablaring qildi shakarxand.
Ko'ngul jonimg'a yetmish erdi, yuz shukr,
Ki qildi itlaring parkand-parkand.
Iti bag'rim yegandin o'lsa, aylang
Kesib bag'rin kesuk bag'ring'a payvand.
Bu nav' ar zulfi savdosi olur xush,
Erur sa'b, ey hakim, o'lmoq xiradmand.
Talab dashtida avval foni o'lg'il,
Qi yo'q bu yo'lda o'zluqdin og'ir band.
Navoiyg'a yana ko'p pand berma,
Kel, ey nosih, eshit sen dog'i bir pand.
149

To'sh-to'shumdin dushmanu yo'q do'stdin qat'o umid,
Qilma, yo rab, do'stdin dushman meningdek noumid.
Ushbu muhlik varta ichra garchi eldin qolmamish
Hech umidim, qat'i qilmoq do'stdin ammo umid.
Uyla girdobi balo ichra tushubturmenki, bor
Necha dersin biym, ammo yo'qturur paydo umid.
Jon fido qildim meni, navmid qildi vaslidin
La'lidin jon istar elga yo'qturur illo umid,
Soqiyo, muhlik g'amimg'a shodliq imkoni yo'q,
Ne tutay sendin yana jomi nishotafzo umid.
Yoru vaslidin vafo ko'z tutmasam, ne aybkim,
Umru davlatdin vafo tutmaydurur dono umid.
Ne visolu ne umidi vasl, vah, o'lmay netay,
Ey Navoiy, koshki yo vasl bo'lsa, yo umid.
150

Garchi yor etmadi hargiz meki noshodni yod,
Lek aning yodi bnla har dam erur ko'nglum shod.
Zulfidin so'rdi ko'ngullarni ko'zi arbadasi,
Domdin ko'rmadi el saydni qovmoq sayyod.
Qomating bandasidur sarv vale xidmat aro
Ko'rubon rostlig'in oni qilibsen ozod.
Qatlima chiqti etak belga urub, tig' chekib,
Qon tegardin ayab erkin etagin ul jallod.
Chunki Shirin ko'zi behad qarodur, bas necha mil
Toshni surma nedin ayladi oyo Farhod.
O'zgalarga ichur, ey soqiyi davron, mayi vasl
Kim, menga zahri firoq ichmak o'lubtur mo'tod.
Muncha faryod Navoiydin emas, hajr tuni
Kim qilur har kecha faryodidin el ham faryod.
151

Unutmag'ilki to hajr etti bedod,
Meni bir noma birla qilmading yod.
Ko'ngul yod etmasingdin bo'lsa g'amgin,
Vale ruhum erur yoding bila shod.
Buzug' jismim uyin yiqti firoqing,

Bu uyda ko'p buzug'luq qildi bunyod.
Qul o'ldi sarv to gulgasht etarga,
Qading bazmi tarabdin qo'pti ozod.
Meni gah dashtu gah tog' uzra ko'rgan
Tirilmish, sog'inur Majnun Farhod.
Ko'ngulni may bila ma'mur qilkim,
Xumori davr oki qo'yimas ozod.
Navoiy telba bo'lg'an chog'da ko'rdi,
Pari birla ani sog'indi hamzod.
152

Yo'lida jon berdim, o'tti ko'rmayin jonon, ne sud,
Ko'rsa ham ko'rmasga solib zoyi' o'ldi jon ne sud.
Sud ko'z tuttum qararg'an ko'zga ul yuz mehridin
Anglag'ach mehri jamolin ayladi pinhon, ne sud.
Bir tabassum'ga labidin jonni berdim sud uchun,
Jonim olib la'li oning bo'lmadi xandon, ne sud.
Zulfi savdosig'a naqdi umr berdim, ohkim,
Yetmadi jonning'a bu savdoda juz nuqson, ne sud.
O'qlaridin chunki har paykon ko'ngulga sud edi.
Har nekim yetti yetishgach, o'ttilar parron, ne sud.
Foniy o'l, aylab jahon sudu ziyonin tarkkim,
Ne ziyondur mo'tabar olamda, ey nodon, ne sud.
Ey Navoiy, dema jon ber vaslidin sud istasang,
Yuz tuman jon bersa chunkim vasl emas imkon, ne sud.
153

Ey soching zanjirining savdosig'a majnun xirad,
Dam-badam ko'prak paridek husnungga maftun xirad.
Aqlim uchti ayladim to kasb ishqing ilmini,
Garchi elga ilm kasbidin bo'lur afzun xirad.
Ey hakam, etma jununum aybkim, ko'rgach ani
To'qtata olmas dimog'i ichra Aflotun xirad.
Ey xiradmand, anglamassen holatin ushshoqning,
Ne uchunkim ishq tavrada erur Majnun xirad.
Ohkim, yetgach aning ishq tamomin qildi mahv,
Garchi qildi pand ila ko'nglumga yuz afsun xirad.
Garmro' oshiqqa mardud o'lsa, nosih, qilma ayb
Qim, kelibdur ahli ishq ollida doim dun xirad.
Ey Navoiy, ishq ayog'ining nisori aylakim,
Sochsa har soat nasihatdin duri maknun xirad.
154

Uyla hijron toshlari yog'durdi charxi tez gard
Kim, sipehr avjig'acha xoli tanimdin chiqti gard.
Yor ila ahbob mendin ayriyu men barchadin,
Yo'q ajab gar barchaning dardicha menda bo'lsa dard.
Hajr toshidin ko'kardi paykarim, yoxud bu rang
Ayladi uryon tanimni, baski chektim oh sard.
Qahkashondek chekma za'f anjum sipohin shomi hajr,
Men o'lubmen, ey falak, hojat emas qilmoq nabard.
Ashku ohimdin natija bo'ldi qonlig' toza dog',
Go'yi ul suvu havodin ochilur bu nav' vard.
Ey ko'ngul, gar xud xazon fasli emas hijron kuni,
Nega bog' ahlig'adur titratmayu ruxsori zard.
Xalqining qaydi Navoiyni parishon aylamish,
Kimki jam'iyat tilar, qilmoq keraktur o'zni fard.
155

Qazo ne hukmki aylar jahong'a dur nofiz,
Jahonu bas demakim, insu jong'adur nofiz.
Jahon aro bani odam netib xalos o'lg'ay,
Kim ul maloyikai osmong'adur nofiz.
Nifozi hukm shahi komrondin elga bo'lur,
Ne hukm ul yetsa shahi komrong'adur nofiz.
Agar yomonu vagar yaxshi kimsa yo'q ozod,
Nedinki buyrug'i yaxshi-yomong'adur nofiz.
Buzug' jahong'a aning hukmi nofiz o'lg'andek,

Habib hukmi meni notavong'adur nofiz.
Bo'yun qo'yubmen agar tig'i qatl surgungdur,
Ki buyrug'ung meni behonumong'adur nofiz.
Navoiy aylasa har yon azimat andin erur,
Ki amri dilbarining har qayong'adur nofiz.
156

Ko'nglum erur ul g'unchai serob ila multaz,
Ul nav'ki mast o'lsa mayi nob ila multaz.
Lazzat topar ul sho'x chuchuk jonim olurdnn,
Atfoldek o'lg'an kibi jullob ila multaz.
Rangin labing ozurda ko'ngul komidur archi,
Bemor emas sharbati unnob ila multaz.
Ko'nglum yuzu la'lingdin o'zin istadi behush,
Kim subh bo'lur xalq shakar xob ila multaz.
Sen bazmi nishot ichra mayi nob ich, ey sho'x,
Kim bizni firoq ayladi xunob ila multaz.
Soqiy qadahi tutqilu, ey turfa mug'anniy
Bazm ahlini qil bir necha mizrob ila multaz.
Ko'p ravza bila hurni ko'rguzma, yuz ochqil
Kim, xasta Navoiy emas asbob ila multaz.
157

Zihi mazohir aro mehri orazingdin nur,
Quyosh tin uylaki zarroti xayli ichra zuhur.
Vujudung ayladi kavnu makon vujudin fosh,
Hamul sifatki quyosh qildi zarrani mashhur.
Xirad gar a'mo esa gunoh zoting ichra ne tong,
Quyoshni ko'rmasa xuffosh bordurur ma'zur.
Sening jamolingga gul ko'z gusida bulbul mast,
Sening zuhurung ila gul jamolig'a mag'rur.
Yo'q ersa g'unchai xatting nechukkn parda arus,
Arun pardanishin yanglig' o'lmag'ay mastur.
Seni tilab tunu kun baski aylabon taku po'y,
Nafaslarini ola olmayin sabou dabur.
Boqib sujud aro qoshing'ga gabr agar mo'min,
Tilab qadah aro aksingni mast agar maxmur.
May ichra aksing uyla sof chashng'a ayshu nashot,
Qadahda nash'ang ila durdkashg'a zavqu surur.
Chu sensiz o'ldi haram ichra porso, ne osig',
Navoiy o'lsa sening birla dayr aro, ne qusur,
158

Sarig' kog'azmudurkim so'zi hajrim ayladim tahrir,
Va yoxud sho"la tushti safhag'a ul so'z etib taqdir.
Magar huro sochin qildi qalam kun, safhasin kog'az,
Qilurda sun'i naqqoshi nigorim suvratin tasvir.
Boqib dermen shikoyat aylayin, ko'rgach ani qolmas
Ko'zumga tobi nazzora, tilimga quvvati taqsir.
Meni hajr ofatidin qutqaru qatlim'ga ta'jil et,
Nedinkim biymi ofat keldi ishta aylamak ta'xir.
Deding vasl ichra ta'xir etmayin ishqim qabul etsang,
Chu bo'ldung, oshiq etting hajr asiri qilmading taqsir.
Junun xatti muhiti ichra markaz bo'lmog'im ne sud,
Ki bu xat birla bo'lmas ul parini aylamak tashir.
Soching kufri xud imonimni oldi, vah, ne aysh o'lg'ay,
Gar ul zunnorni bo'ynum'ga bog'lab qilsalar takfir.
Meni gar mug'bacha dayri fano ichra asir etti,
Bu taqdir ersa, ey shayxi haram, ne qilg'amen tadbir.
Navoiy'ga ne mumkin vaslkim, har tun bu fikr ichra
Ne tadbir etsa oxir ishqdin bori topar tag'yir.
159

Tiyra shomim ichrakim barqi balolar choqilur,
Har nafas ishq ajdahosi og'zidin o't sochilur.
Hajr dashtin, vah, netib qat' aylayin kim, har tikon
Bosh chiqorur orqasidin chun kafim'ga sonchilur.
Ishq aro band etmagim ne sud, ey ahbobkim,

Har fig'onda bandi-bandim bir-biridin ayrilur.
Chun ilojnm so'rg'ali holim so'rarsen, ey tabib,
Bu hikoyatni birovdin so'rki o'z holin bilur.
Tog'u vodiy ichra andog' sa'b holim borkim,
Ko'rsa gar Farhod, agar Majnunki yuz hayrat qilur.
Ne qarodur shomi hajrimkim yorumas shammai,
Muncha o'tkim charxi toqida damimdin yoqilur.
Nomadin mumkin emas ul sho'x holim anglamoq,
Urtanur kog'az firoqim sharxi chunkim yozilur.
Soqiyo, qissa uzatmay emdi tutqil bodakim,
Dostoni hajr qisqarmas nechakim aytilur.
Ey Navoiy, azmi dayr etgil tilar ersang farog'
Kim, bu yanglig' gavhar andoq kon ichinda topilur.
160

Kechakim zulfung xayoli ko'nglum ichra aylanur,
Tongg'a tegru za'fliq jismim yilondek to'lg'anur.
Dargahingda bir zaif it birla men har kechakim,
Gah tanin boshim, gahi boshi tanimni yostanur.
Ey pari, majnun ko'ngul so'zidin o'zni asrakim,
Barqi ohidin maloyikning qanoti churganur.
Men kimu uyquki hijron shomi ohim suridin,
Desa bo'lg'ay so'ngg'i uyqu eltgan el uyg'anur.
Gar zabun bo'lsam ajab ermaski tushsa ishq aro,
Ajdaholar xoksor o'lmoq tariqin o'rganur.
Otashin ruxsor ila kuydurma asru elnikim,
Sham' yuz parvonani o'rtar, o'zi ham o'rtanur.
Sarvqadlar jilvasi, tong yo'q, Navoiy ohidin
Doimo ashjor yel taxriki birla tebranur.
161

Vaslidin chun multafit ko'prak bo'lur furqatda yor,
Tarki vasl aylab qiling, ahhob, furqat ixtiyor.
Dema ko'nglung bo'ldimu tark aylamoq yoru vatan,
Ne ko'ngulni tark qilmoq, ne vatan, vah, qaysi yor.
So'zu yoru yordin so'rmangki, hijron dashtida
Qolg'aln beqas unut bo'lmish menga yoru diyor.
Topmadim bir nechakim mehru vafo tufrog'ida
Dona sochtim ashkdin kiprik bila aylab shiyor.
Siyngun ashk emas oltundek yuz uzra, ne osig',
Jism hijron ko'rasida bo'lmayin sohib iyor.
Kimki olam ahli birla oshnolig' qilmadi,
Oni de farhunda baxtu oni bilgil baxtiyor.
Holini naylab nihon tutsun Navoiy xastakim,
Tiysa ashkin oh urar, yig'lar agar ohin tiyor.
162

Za'fliq jismim qachon nozik taningga chirmanur,
Zulfung ikki tori go'yo bir-biriga to'lg'anur.
Qomatingg'a sarv taqlid aylabon soldi shikast,
Bu sazodur gar giyah sarvi sihig'a' o'tkanur.
Zulfungga hamsarliq etmak o'zda topmas nechakim,
Sunbuli mushkin quyundek o'z-o'ziga aylanur.
Voqif erkin ishq o'tining so'zidin husn ahlikim,
Sham' agar parvonani o'rtar, o'zi ham o'rtanur.
O'ynamoq birla solur davrong'a raxshi qo'zg'olon,
Har qachonkim bazmdin ul sho'x usruk o'tlanur.
Bu chamanda tortibon bulbul tong otquncha fig'on,
Ishq darsin go'yiyo gul daftaridin o'rganur.
Dema sarg'ordi Navoiyning yuzikim ishq aro,
Buyla oltunni qilurg'a poymoling qazg'anur.
163

To buzug' ko'nglum aro zulfung xayoli aylanur,
Ajdahoyidurki bir vayrona ichra to'lg'anur.
Ahli dard ohu fig'onidur, emas ko'su nafir,
Sayr uchun ul xo'blar shohi qachonkim o'tlanur.
Gar tanimda dog'lardur, vah, ne tong boshida dog'

Notavonikim, ichi hijron o'tidin o'rtanur.
Har shararkim o'tlug' ohimdin borur gardun sari,
Ahli ishq arvohi o'rtanmakni andin o'rganur. .
Ravshan etmas bazmni husn ahli sendekkim, etar
Dahr yorutmog'ni gar anjum quyoshqa o'tkanur.
Chun bu gulshan bevaforud, jom davrig'a to'kar
Necha pora siymkim umrida nargis qozg'anur.
Andog' uyqug'a Navoiy bordi hijron shomikim,
Yaxshidur gar hashri g'avg'osida dog'i uyg'onur.
164

Ey ko'ngul, dushmanlar ancha makr ila fan qildilar
Kim, vafolig' do'stni jonimg'a dushman qildilar.
Dud boshimg'a chiqar, go'yoki hijron toshidin
Yog'durub har yon bu gunbad uzra ravzan qildilar.
Boshima jo'lida soch ermaski zog' aylab g'uluv,
Zaxmlardin to'ma istarg'a nashiman qildilar.
Hajri shomidin osib gardun qaro kiz bo'ynig'a,
Subh chok aylab yaqo, holimg'a shevan qildilar.
Uchmish erdi ishq o'ti xasdek tanmdin dardu shavq,
Kuydurub go'yo bu tutruq birla ravshan qildilar.
Boda tutkim, hikmat ahli charx bemehr erkanin
Jom davri xatlari birla mubarxan qildilar.
Ey Navoiy, Ka'ba tut, yo dayrkim, ahli jahon
Jurm g'amdin bu ikki manzilni ma'man qildilar.
165

To'rt rangi muxtalifdin hullakim jonon kiyar,
To'rt unsur kisvatidur go'yyokim jon kiyar.
O'zbeki gulnori to'ndin kuydum, ammo o'lturur
Lemuyi terlik aning ostidakim jonon kiyar.
Ikki yonimni shigof aylabturur bu rashkkim,
Ikki yonidin shigofin bog'lamay qapton kiyar.
Gul bila savsan katon yanglig' bo'lur mahtob aro,
Ko'nglaki gulgun bila chun savsani katton kiyar.
Oraz uzra sho'xlug'dinmu yoyar sinjobini,
Yo'qsa sinjobi bulutturkim mahi tobon kiyar.
Har chubulg'an toridur sarrishtai izzu sharaf,
Eski sholikim, fano ko'yida bir uryon kiyar.
Gar Navoiy jandasin shoh oldi, tong yo'q, chunki ishq
Poku beg'ashdur, gadoning kisvatin sulton kiyar.
166

Kimki oning bir malak siymo parivash yori bor,
Odami ersa pari birla malakdin ori bor.
Kecha ulkim chirmanur bir gul bila ne tong agar,
G'unchadek har subh o'lub xandonnishot izhori bor.
Yo'q ajab bulbulg'a gul shavqidin o'lmoq zorkim,
Pardin o'q jismig'a sanchilg'an adadsiz xori bor.
Belingu la'ling xayoloti bila ko'nglum erur
Ankabutekim, aning jon rishtasidin tori bor.
Sunbuli zulfi agar oshiftadur ayb etmakim,
Gul yuzunda yotqon ikki nozanin bemori bor.
Aylab o'zni mastu behud chiqmasun mayxonadin,
Kimki mendek davr elidin ko'nglida ozori bor.
Ey Navoiy, yor uzar bo'lsa muhabbat rishtasin,
Kelmas o'lsa ul aning sori, sen oning sori bor.
167

Xolu xattidinki har birning bir o'zga holi bor,
Xat yuzinda nuqtadek mushkin xat uzra xoli bor.
Charx uza zarrin g'izol o'ldi shafaqdin jilvagar,
Yo mening mushkin g'izolimning hariri oli bor.
Xajri ashkim ichrakim topmas zarar ko'z mardumi,
Go'yiyo kirpik nayistonidin oning soli bor.
Garchi hindu bo'lsa maskan aylagay xurshid uza,
Xoldek ulkim jamolingdin humoyun xoli bor.
Ne uchun o'lmayki, el qatlig'a aylab ehtimom,

Qotilimning chun menga navbat yetar ihmoli bor.
Kon ila daryo matoynaylasun ul kimsakim,
Dayr aro la'li ravondin jomi molo-moli bor.
O'zni mast istar xarobot ichra vajdu hol ila,
Gar Navoiyning bu dam dars ichra qilu qoli bor.
168

Ikki gul vaqti dog'i ikki quyosh davronidur,
Kim ko'ngulda ul iki oraz g'ami hijronidur.
To latofatdin labing shavqi tushubtur jon aro
Go'yiyokim, ul mung'a tandur, bu oning jonidur.
Qo'zda har sari qizil raglar demaknm, mardumin
G'amzang urdi zaxmlar har yon yugurgan qonidur.
Multafit bo'l holatim sharhig'akim, bu doston
Shahr aro har ko'yining boshida el dostonidur.
Har quyun g'am dashti ichra ko'rsa Layli sog'inur
Qim, xasu tufrog' aro Majnuni sargardonidur.
Ulki to mumkindurur ko'rmish falakdin e'tibor,
Bas mazallat ham kerak ko'z tutsa to imkonidur.
Asrangiz o'zni Navoiy sho"lai afg'onidin
Qim, bu oqshom furqati oshubining tug'yonidur.
169

Qofirekim sen kibi ruxsori otashnoki bor,
Ut solurdin kishvari islom aro ne boki bor.
Ishq o'ti ko'nglum yorutmoq istasa yo'qtur ajab
Qim, churuk bo'lg'an so'ngaklardin quruq xoshoki bor.
Qo'nglakim chokin tikarga mayl qilding, ey rafiq,
Bilmading go'yoki ko'nglak ichra ko'ksun choki bor.
Eyki dersen pok husnumdek jahon ahlida yo'q,
Men kibi ishq ahlining ham qayda ishq poki bor.
Qatra-qatra ashku daf'a-daf'a ohim dudidin
Ishq mulkining ajoyib anjumu afloki bor.

Sol yangi oy zavraqig'a atlasing, ey charxkim,
Ohdin bu shom ashkim bahrining ko'loki bor.
Ey Navoiy, qo'yima boshim sho'xlar go'y etgali
Kim, ani osmoqqa bo'lsun chobukum fitroki bor.
170

Ichgali gulrang may nargis masallik jomi bor,
Savsani to'n birla ulkim sarvdek andomi bor.
Gulshan ichra sarvi ra'nodek qilib har yon xirom,
Mavzu'i dilkash aro may ichgali oromi bor.
Bodai sofiy chekib ahbob ila g'ofil valek
Kim, firoqin dog'i bir mahrumi xun oshomi bor.
Bu jafu ahli vafoni qildi maydek talxi kom
Kim, qoshida kirsa har noahl maydin komi bor.
Men yutub xunoba yillar, el chekarlar jomi aysh,
Chora yo'q ulkim azaldin baxti nofarjomi bor.
Chun vafo ahlig'a davron tutmadi jomi murod,
Kim murod andin tama' aylar xayoli xomi bor.
Ey Navoiy, gar fano dayri sari qilsang guzar,
Dayri pirining yomon-yaxshig'a lutfi omi bor.
171

Sarvdin gul butmasa, qad uzra ruxsori nedur?!
Jon agar shirin desa, la'li shakar bori nedur?!
Nomai hajrim kabutar parlarin gar o'rtamas,
Ul qaro xatlar qanoti uzra har sori nedur?!
Orazu zulfungda ko'nglum kofiri ishq o'lmasa,
Bas aning bir sari but, bir sari zunnori nedur?!
Rishtai zulfig'a bog'lig'dur ko'ngul, ul sho'xning
Tifl qush sudrar kibi har sori raftori nedur?!
Ishq dashtida ko'rungan yerga tushmish erdi o't,
Bildim anda o'tdur, andin bilmadim nori nedur?!
Sabzi xatlar vasli holo mug'tanamdur, ey ko'ngul,
Kim bilurkim, iqtizoyi charxi zangori nedur?!

Gar iting debtur Navoiy qilmadi mehmonlig'im,
Kecha tishlab-tishlab olg'ay jismi afgori nedur?!
172

Har gadoyekim jahonda bir muvofiq yori bor,
Xizr umriyu Skandar hashmatidin ori bor.
Kimki ul bir ko'ngli sevgan naxli qaddin bar yedi,
Ollloh-olloh, umridin ne baxti barxurdori bor.
Bilsa ko'nglum holatin shoyadki-kelgay so'rg'ali,
Ulki ko'ngli ichra bir badxo'yidin ozori bor.
Ko'zlaridin kecha tong otquncha uyqum yo'q turur,
Kecha naylar anda uyqukim, iki bemori bor.
Sho"laliq yuz pora ko'nglum xayli mujgoning aro
Otashin guldurki, atrofida hadsiz xori bor.
Istasang davron jafosidin qutulmoq, ey ko'ngul,
Xonaqah tarkin qilib mayxona ko'yi sori bor.
Subh yanglig' topmasang dayr ichra may olmoqqa vajh,
Rahn uchun bo'lsun Navoiy xirqau dastori bor.
173

Har kishikim bir so'z ul badmehrdin tahriri bor,
Holatimning tokim ul taqdir etar tag'yiri bor.
Muhtariz bo'l sho"lai ohimdin, ey gul xirmanini,
Kim, chaqin xirmang'a tushganning ajab ta'siri bor.
Ko'ngluma yo'q chora o'rtanmakdin o'zga ishq aro,
G'ayri kuymak mo'rning o't ichra ne tadbiri bor.
Hindui zulfikim ul yuz taxti farmonidadur,
Joduyidurkim anga go'yo pari tasxiri bor.
Sabzai xatting erur har sari zulfung toridin,
Xatti zangoriki mushki nob ila tahriri bor.
Faqr dashti ne qatig' yo'ldurki, solik bir necha
Qilsa diqqat birla haq amrin ado taqsiri bor.
Gar Navoiy jon berib, ul zulfning bir torini
Olsa ayb etmangki, bu savdo aro tavfir bor.
174

Qaysi bir ko'kning yuzungdek mehri olam tobi bor?
Qaysi gulshanning jamolingdek guli serobi bor?
Zulfidin, ey zaxmlig' ko'nglim, qutulg'ung yo'q turug
Kim, sennng har halqai zulfungda bir qullobi bor,
Zulfu yuzidin dam urmang, tui bila kun chashmasi
Kim, bu sunbul birla gulning o'zga obu tobi bor.
Ne uchun har dam sarig'rog'dur yuzumning oltuni,
Bovujudekim yuzumda ashkdin simobi bor!
Sajda gar aylar malak, ne tongkim ul oy qasrining
Kungiri shaklidin atrofida ko'p mehrobi bor.
Davlati zohirki mahbub aylading, tark aylakim,
Qaydingga zulfini "dol"u "lom"idin asbobi bor.
Yuzu la'lingdin Navoiy behud o'lsa so'rmag'il,
Bir itingdurkim, sahar vaqtida shakkar xobi bor.
175

Xasta ko'nglumningki zulfung shomida oromi bor,
Bo'lsa beorom, tong ermaski muhlik shomi bor.
Ro'zgori mendek o'lsa tiyra subh ermas ajab,
Bir quyosh hijronidin ulkim qarong'u shomi bor.
Ul pari tong yo'q maloyik qushlarin sayd aylamak,
Yel havog'a buylakim oshifta qilgan domi bor.
Qaddu andomim ushaldi jilvasidin, do'stlar,
Vah, ne dilkash qomatu ne dilfirib andomi bor.
Har kishikim nomu benang o'lsa kirsun dayr aro,
Xonaqah tutsun g'animat ulki nangu nomi bor.
Og'zig'a ilmas tahuro sharbatin, ey mug'bacha,
Har kishikim bodai la'li labingdin komi bor.
Telba deb qovma yalang ko'rsang Navoiy jismini,
Ne uchunkim Ka'bai ko'yung sari ihromi bor.
176

Bukim ko'ngulning ul oysiz ne sa'b holati bor,
Ul anglag'ayki birov hajridin malolati bor.
Quyiki tushmish aning zulmi tig'idin boshim,
Hanuz tig'i yuzidin magar xijolati bor.
Quloq duriyu yuzi iki axtar etti qiron
Ki, olam ichra base fitnag'a dalolati bor.
Sabo debon xabar ul guldin elni tirguzdi,
Masihcha desa bo'lg'ay aning risolati bor.
Ko'ngulni zulm ila buzding, bale bo'lur ma'mur
Shaheki mulkida ehson ila adolati bor.
Qadah quyoshi bila ravshan ayla xotirni,
Chu anglangki falak zulmidin zalolati bor.
Navoiy istamas el ishqing, anglag'ay bukim
O'z-o'zi birla junun ahlidin maqolati bor.
177

Kufrdin zunnorlar gar turrasi tobinda bor,
Kirpikidin dog'i saflar qoshi mehrobinda bor.
Bir gajakdur tortibon jam etgali el ko'nglini,
Qaysi purhamkim, parishon zulfi qullobinda bor.
Terda ul yuz tobidin lol o'lsa, tong yo'q, bog'bon,
Qayda mundoq o't aning gulbargi serobinda bor.
Dema la'li o'turub tirguzmas elni, ey Masih,
Kim bu kayfiyat ham aning bodayi nobinda bor.
Nechakim jonbaxshlig' la'ling shakarxandidadur,
Oncha jon olmog' dog'i ul ko'z shakarxobinda bor.
Ishq mulkida tilarsen naqdi jon zulm aylabon,
Sog'inursenkim magar ul ishq arbobinda bor.
Ey Navoiy, gar lisoni hol eshitmaysen, eshit
Kim, ajab holat bizning sozanda mizrobinda bor.
178

Rangsiz xoling jamoling xonida, ey siymbar,
Bir adasdurkim, yopishmish bir adas chog'lig' shakar.
Ko'rgach ohimni, g'azabdinmu qizardi ul uzor,
Yo'qsa ul humrat bu o'tning tobidin bo'ldi asir.
Novaking jismimg'a sog'ing'ach yetishdi yuz balo,
Shoh uza payvand qilg'ach munchakim topmish samar.
Men ul oyg'a mahv qolg'an tan aro paykonlaring
Chekkan ermish xalqu hayratdin menga bo'lmay xabar.
Ikki gavhardur qulog'ingda vayo qilmish sipehr,
Oyning atrofida ikki sa'd kavkab jilvagar.
Charx zulmidin ne tong suqum sabuhiy vaqtikim
Subh ham bu gussadin yirtar yaqosin har sahar.
Ey Navoiy, hajr o'tlug' dashti ichra angladim,
Onikim derlar sahardin qit'aiy ermish safar.
179

Oshkoro yuz tugon garchi tani zorimda bor,
Oncha yuz dog'i nihoni joni bemorimda bor.
Istading ko'nglumni aylay deb ilojin, ey tabib,
Menda yo'q ulkim tilarsen lek dildorimda bor.
Novaki g'amzangg'a paykon istasang, ey qoshi yo,
Kelki, andin benihoyat jismi afgorimda bor.
Yuz bo'g'un ermas so'ngaktin rishtai jismim aro,
Iqdi zulfungdin tugunlardurki bu torimda bor.
Javrlarkim, qildi ul kofir unutmaydur ko'ngul
Kim, hisobidin girihlardurki zunnorimda bor.
Hirqau sajjodani may rahni qilsam ne ajab
Kim, asar maxmurliqdin sho'x xummorimda bor.
Gar Navoiyni qilib rad, nazmin istar shukrkim,
Menda gar yo'qtur qabul, oshifta guftorimda bor.
180

Gul yuzung hajrinda chiqsa o'tluq ohim gohlar,
Ko'kta gulnori bulutlardek kezar ul ohlar.
Ul buti zarrin kamar ishqida to bel bog'ladim,
Za'f aro mendin qamishlardur nishon bal kohlar.

Ul yuz ollida quyosh yuzluklar o'lmish husn aro,
Uylakim, bo'lgay quyosh bo'lg'anda tole' mohlar.
Nola tortarmen qachon otlansa ul sultoni husn,
Yo'q ajab chekmak nafir o'lg'anda rokib shohlar.
Ko'yi sari bordi ko'nglum balki ohu ashk ham,
Vahki, men qolib, azimat qildilar hamrohlar.
Istasang uyg'onmoq ul bedorlar hamsuhbati,
Kim, bu g'aflatlarni daf' etgay magar ogohlar,
Ey Navoiy, pora-pora bo'lsa ko'nglung, yaxshidur
Kim, taraddudsiz olishqaylar ani dilxohlar.
181

Ko'k binafshazorini anjum chu nargiszor etar,
Nargising birla binafshang hajri ko'nglum zor etar.
Chun Zuhul tole' bo'lur xoling xayoli fitnadin
Jonim ichra yuz ming oshubi balo izhor etar.
Jilva qilg'ach Mushtari ko'zni uzoring yodidin
Yuz saodat axtaridin har zamon durbor etar.
Chun chiqar Bahromi qotil ko'zlaring andishasi,
Xasta jonimni qatili xanjari ozor etar.
Mehrudin topmay nishone senda ham, gardunda ham
Bu musibat ko'zuma yorug' jahonni tor etar.
Zuhra holimg'a surudin navhag'a aylab badal,
Changining sochiq topib durri sirishk izhor etar.
O'Imagim anglab Utorud holima deb marsiya,
Sharhi dardim nazmidin har lahza yuz tumor etar.
Oy halokimga tutub motam, kiyib tunding qaro,
Orazi sayli bila ahli azo kirdor etar.
Tiyra aylab benihoyat kecha umrum sham'ini ,
Vasl subhi hasrati ranjim yuz ul miqdor etar.
Rostlig' uldurki bilgach ul quyosh rahm aylagay,
Ulcha ahvolimg'a har tun charxi kajraftor etar.
Ey Navoiy, ishq dardidin shikoyat qilmakim,
Joningga javru jafosin har nechakim bor etar.
182

Ikki zulfung xasta ko'nglumga qorong'u kechalar,
Za'fdin behudlug'um uyqu anga bu kechalar.
To giriftor o'ldi zulfung domig'a ko'nglum qushi,
To'lg'onib jismim ko'zumdn uchmish uyqu kechalar.
Qayda bo'lsun uyqum oqizmish uyqu xaylini
Tinmayin afg'on sirishkim saylidin su kechalar.
Har ne nav' o'lsa o'tar kunduz ishi, lekin bo'lur
Hajri dardidin xarob ahvolim asru kechalar.
Tiyra shomim shiddatin ko'rgilki, charxu subhdin
Holima gah yig'lag'udur, gohi kulgu kechalar.
Subhdek sof istasang ko'nglungni andin, charxdek
Tiyralik chirkini siymin ashk ila yuv kechalar.
Ey Navoiy, charx yanglig' istar ersang subhi vasl,
Tongg'acha ashk axtarin to'kmay bo'lurmu kechalar.
183

Ne ajab, har yon meni Majnun boshida yoralar,
Baski yog'di ustiga atfol elidin xoralar.
Orazing atrofida guldur ko'rungan, ey pari,
Yo qamar davrida saf tortib durur sayyoralar.
Har quyun go'yoki bir sargashta oshiq gardidur,
Baski tufrog' o'ldi ishqing dashtida" ovoralar.
Anglakim, ahbobini kulbamda mehmon etmisham,
Itlari og'zida gar ko'rsang bag'irdan poralar.
Anda Majnunmen, bu yon Layli sen etgach ijtimoi',
Bir taraf devonalar, bir yon pari ruxsoralar.
Xonaqah vaqfi suyini ichmaslar, ey shayx, anglag'il
Gar xumor o'lsa fano dayridag'i mayxoralar.
Ey Navoiy, ishq aro o'lmaktin o'zga chora yo'q,
Bas g'alat bo'lg'ay demak ushshoqni bechoralar.
184

Xattu yuzung hajrida ko'zким bulut monandidur,
Chashmai sabz ul biri, bu bir guliston bandidur.
Qildi yuz parkand hajring tig'idin bag'rimni ishq,
Itlaringning har biri og'zida bir parkandidur.
Javr qilsang qil meni bor eshikdin surmagil
Kim, ko'ngulga vasl had yo'q mehnating xursandidur.
Ishq ila paykonlari ichra balokash ko'ngluma
lo'q tafovutkim shararlar sho'laning farzandidur.
O'qlaringga yuqti bag'rim qonimu, ey qoshi yo,
Yo'qsa anda zeb uchun har yon baqam payvandidur.
Charxkim, har subh el qatlig'a aylar zahrxand,
Bu aning shirin tabassum birla shakkarxandidur.
Ey Navoiy, demakim ko'nglungga qilmish qasdi jon
Kim, mening ko'nglum annng jon birla hojatmandidur.
185

Osilmamish qulog'ingdin yuz uzra gavharlar,
Ki ayrilibdur ul o't shu'lasidin axgarlar.
Iting oyog'ini o'pmakka na'lu mix ermas,
Sipehr raxshidin inmish hilolu axtarlar.
Yuzungda xo'y emas, obi hayot qatrasidin
Quyosh jamolig'a sun'i ilki taqti zevlarlar.
Boshog'laring uchi ermashi, chiqti jismimdin
Chiqarmisham uchubon yetgali senga parlar.
Uzor safhasida xo'blar xati demakim,
Tuz etti ishq meni o'ltururg'a maxzarlar.
Bahor faslida maxmur bo'lma, dashtqa chiq,
Ki lola tutti base la'li rang sog'arlar.
Navoiy oldurubon ko'nglini agar topmas,
Birovdururki qulidur jahonda dilbarlar.
186

Boshimg'a ko'yida har dam g'uluv qilur itlar,
Gar o'lmasam bu g'uluvni nog'uluv qilur itlar.
Magarki g'urbat aro zor o'lmagimdindur,
Fig'onki, bir-biriga ro'-baro' qilur itlar.
Osib bo'yunlarig'a kiz azo uchun juldin,
Tong otqucha boshima navhamu qilur itlar.
Tutarg'a motamim, ayo, yig'ildilar yoxud
Qilurg'a to'ma tanam orzu qilur itlar.
Kuyub dimog'lari g'ingshibon qochar har yon,
Yemakka jismim etin chunki bo' qilur itlar.
Fano no'li kiyikin ayla sayd sher ersang
Ki dahr jiyfasini justujo' qilur itlar.
Navoiy uzra hujum aylasa raqiblaring
Ne tong, gadog'a hamisha g'uluv qilur itlar.
187

Kecha badmast o'lg'animdin infi'olim bordur,
Mayni emdi og'zima olmas xayolim bordur.
Ulki der may ich, uyatdin bilmagay o'z holini,
Bilsa kim bazm ahli ollinda ne holim bordur.
Demakim may daf' etar gar yetsa har dam yuz malol,
Kim ichardin oni har dam yuz malolim bordur.
Yor tavbam bilsa garchi may berur, bermay majol,
Yolborib uzr aytqumdur to majolim bordur.
Rindlar tavbamni sindurmoqqa bu taqrib emas,
Boda naf'idinki har dam qilu qolim bordur.
Zuhdu istig'nomu yaxshi, yo'qsa isyonu niyoz?
Shahr shayxidin bu yanglig' bir savolim bordur.
Ey Navoiy, men xud ettim tavba, lekin netgamen
Kim, ajab mayxorai bee'tidolim bordur.
188

Qatlima tig' o'lg'alikim charx ishi ozordur,
Mavji ashkim aksidin po'lod javhardordur.
Ko'k tegirmon toshi aylandurmoq istar boshima,
Dema oyu kun boshim uzra bukim sayyordur.

Ishq dashtida quyun ermaski, men devonag'a
Dasht aro sargashtalik xattin sizar pargordur.
Dard tog'ida chaqinlar demadi o'tluq kamand
Kim, solurda bo'ynuma charx ilgidin takrordur.
Rahm qnl gardunki, bir dilxastamen, maqdur emas
Chekmagi gar mehnatu bedodi bu miqdordur.
Muncha dardu g'ussadin maxlas topar yer istasang,
Ey Navoiy, bilki ul yer kulbai xammordur.
Ey xusho, xumxonakim, qilg'anning anda tarki xush
Ko'k xumidin har nekim kelgay farog'i bordur.
189

Tovushkim uy toshidin kelsa dermen bag'ri toshimdur,
Eshikdin soya kirgach, sog'inurmenkim quyoshimdur.
Ichida tog'ning qon, toshida yuz ming balo toshi,
Aning toshu ichi mutlaq degaysen ichu toshimdur.
Sirishkimni jigar pargolasi bil dog'i ko'z nuri,
Ko'ngul sirrini, vahkim, zohir etgan ushbu yoshimdur.
Demay past o'ldi afg'onim yelidini naxli ayshimkim,
Bu naxlim arrasi muhlik fig'on ichra xaroshimdur.
Emastur gardu go'y ul sho'x maydonida go'yokim,
Biri farsuda jismimdur, biri sargashta boshimdur,
Urarmen yerga boshimni g'amingdin jon taloshurda,
Firoqing xayli birla ul urushum, bu taloshimdur.
Yomon holimg'a hayrat qilmang, ey Farhod ila Majnun,
Bukun snz mehmonsizkim, tarab birla maoshimdur.
Falak qasri bila kun muttakosidin demang so'z kim,
Fano dayri makonim, faqr tufrog'i firoshimdur.
Dedimkim tushta mehrob ichra ko'rdum kofiri masti,
Dedi ko'rgil, Navoiy, ko'z ochibkim, ko'zu qoshimdur.
190

Kimki olam bog'ida bir sarvigulruksori bor,
Bog' sayridin farog'i, sarvu guldin ori bor.
Gul bila mayni netar devonayekim, ko'nglida
Bir parivash la'lidin may, husnidin gulzori bor.
Gul nasimu atridin mumkin emas topmoq iloj,
Kimki bir gulchehra xori hajridin ozori bor.
Jon yetib og'zima o'lgum, bir nafas tangri uchun,
Ey Masihim, kel beri, ey muddai, sen nori bor.
Ko'zlariga xori mehnatdur gul ulkim, gul chog'i
Guljabinlar ko'zlari yanglig' iki bemori bor.
Dema bulbul zulmig'a gul bog'lamish bel, go'yiyo
Charx zulmidin aning ham bog'lagan zunnori bor.
Qoldi xurramliq falakdin tashqari, ko'r, ey ko'ngul,
Kim qazo naqqoshining ne gardishi pargori bor.
Faqr yo'linda og'irroq yuk erur vobastaliq,
Ey ko'ngul, tarki taalluq aylabon ul sori bor.
Ey Navoiy, o'zni maqbul istasang, tufroq bo'l
Kim, erur mardud ulkim boshida pindori bor.
191

Suda yuzungmu aksi yo chashma aro pariymudur,
Chashmai mehr ichinda yo lam'ayi mushtariymudur.
Ko'yi behishti jovidon o'zi behisht ichinda hur,
Qomatu la'lin anglamon to'biyu kavsarimudur.
Jismim aro yangi tugon har sorimu ko'rundi yo,
Har biri ishq'i avjining muxtariq axtarimudur.
Uyga hanuz kirmayin dinima tushti yuz halal,
Buki kelur ko'r, ey ko'ngul, ul buti ozariymudur.
Kuygan ichimda bodadin ishq o'ti bo'ldi sho"lazan,
Poralari bag'irning ul sho"laning axgarimudur.
Jomi jahonnamoyini vasf ko'p etting, ey rafiq,
Mehri muniri jomi yo maykada sog'arimudur.
Eyki Navoiy ulfate ravzada yo'qturur deding,
Asru taajjub aylama har g'inaye Hirimudur.
192

Turrangki tobi yuzda o'tumg'a vasiladur,
Ul sham' sho"lasi aro mushkin fatiladur.
Olsa ko'zung hiyal bila ko'nglumni, ayb emas,
Bor ul fusungareki ishi makru hiyladur.
Ashhablaringki rishtag'a tortildi dahr aro,
Solmoqqa sitez ajoyib tavaladur.
Layli qabilasi o'ti qaydin ko'runsa shom,
Majnunni kuydurur, bu ne o'tluq qabiladur.
Kirsang fano tariqig'a devonavor kir,
Ul vajhdinki, aql bu yo'lda aqiladur.
Eykim jahon salitasini aylading nikoh,
Bilgilki, xasmkushdur, agarchi jamiladur.
La'lingg'a jonin etsa Navoiy fido ne bok,
Andin olurg'a kom bu ishlar vasiladur.

193

Qaysi to'bi jilvasi sarvi xiromoningcha bor,
Qaysi kavsarning znololi obihayvoningcha bor.
G'unchada gulbargdek til, joladek tish dog'i yo'q,
Desa bo'lg'aymu onikim la'li xandoningcha bor.
Qayda sunbuldin nasim esgach kirar jism ichra rux
Kim, degaysen onikim zulfi parishoningcha bor.
Aylamas ko'z mardumi har ko'z quyosh ichra vatan,
Ani dey olmonki xoki anbarafshoningcha bor.
Novak ochmas gar to'shar jon rishtasi ichra girih,
Demak oni bo'lmag'aykim no'gi mujgonnngcha bor.
Demakim, ko'nglungga qo'yg'um zulm ila dog'i ajal,
Sen gumon qilma anikim, dog'i hijroningcha bor.
Ey ko'ngul, qoningni istarsen tobonig'a xino,
Ko'zlarim xunobi rangi ham sening qoningcha bor.
Urma himmat lofini olingda bu toqi sipehr,
Faqr ko'yida agar o'z ganji vayroningcha bor.
Ey Navoiy, istasang davr ahli zulmidin xalos,
Ur fano dashtida gomu bora olg'oningcha bor.

194

Yana sensiz ohim o'ti sho"lazandur,
Ki gardung'a har uchqun otashfikandur.
Qirib kulbam ichra kulu sho"la ko'rsang,
Bu so'zon ko'ngul ul bir ozrdatandur.
Dema lolau xulla ichra uyubmen,
Ki ishqing shahidig'a qonlig' kafandur.
Iting o'lsa jismig'a jonimni solg'il
Kim, ul jismg'a bu munosib badandur.
Qayon bo'lsa ko'nglum uyin darding istar,
Nedinkim musofirg'a mayli vatandur.
Falak sho'xidin mehr ko'z tutma nevchun
Ki javr anga sheva, jafa anga fandur.
Navoiy xazin bo'lsa bog' ichra tong yo'q
Ki sensiz bu mahzung'a baytul xazandur.

195

To turrasi torida har sori tugunlardur,
Za'f ichra so'ngaklardin jismimda bo'g'unlardur.
Daryou bulut ermas kim, ox ila ashkimdin
Ham yer yuzida ko'llar, ham ko'kta tutunlardur.
Shak io'qki yorutqaysen kulbamdag'i zulmatni,
Hajringda menga, ey on, bilsangki ne tunlardur.
Ovorayu sargardon ishq ahlig'a boq har yon
Kim, vodiysi dard ichra ne nav' quyunlardur.
Bo'rk o'rnnda bosh eltur, naqd o'rnida olur jon,
Atfoli g'aming ichra bas turfa o'yunlardur.
Jismimda tugonlarni ayb aylama, ey zohid,
Ki sabr ilngi tikkan xirqamda yurunlardur.
Ichganda Navoiy may dayr ahliga sud o'lmish,
Solg'il quloq, ey nosih, ul yonki ne unlardur.

196

Ko'z qonidin dema etagim lolavordur
Kim, ko'hi darding etagi lolazordur.
Har lolasi bir axgar erur lek sinaso'z,
Qay ko'hi dard aro bu sifat lola bordur.
Bir gul yuzi firoqida xunobi ashk ila
Yuz za'far ani ichra ko'zum lolakordur.
El poymol etarlar uzub dashtu tog' aro,
Baskim yuzung guli qoshida lola xordur.
Qon ichra g'arqu bag'rim aro dog'u dasht uza,
Bekasligim chog'ida menga lola yordur.
Soqiy, ketur sabuhn aro lolagun qadah,
Xossa bu damki subh yeli lolabordur.
Tegramda oh o'tidin erur, ey Navoiy, o't
Ko'z qonidin dema etagim lolavordur.

197

Harorat jonima ul otashin la'l axgarindindur,
Anga taskin ham ul yuz ravzasining kavsarindindur.
Sochingning tiyra shomidin yuzung subhig'a yo'l topmoq,
Banogo'shungdag'i durri shab afro'z axtarindindur.
Tahuro bodasi derlar yo erur jonbaxshu rux afzo,
Magarkim, choshni ul mayg'a la'ling sog'arindindur.
Shabiston subhi davlatdin yorug'roq bo'lsa tong ermas
Ki partav anda ul ruxsori sham'i anvarindindur.
Yuzung ochqach shamimi lutf olam ichra butratting,
Magar bu atr ul o't uzra xoling anbarindindur.
Bahor ayyomini besh kun g'animat angla, ey bulbul,
Ki muncha so'zu tobining otashin gul mijmarindindur.
Navoiy, qilmag'il bas zulm birla durfishonlig'kim
Maoniy bikrig'a zavar hadising gavharindindur.

198

Bu tiyrai qotilki, oti hajr tunidur,
Ohim tutuni demaki, dog'im tutunidur.
Jism ichra yuzung hajrida ming dard xadangi
Go'yo ko'ngul otashkadasining o'tunidur.
So'ngakdin emas rishtai jismimda bo'g'unlar,
Ul torda ranjim adadining tugunidur.
Ul sho'x simo' ichra uchurmoqqa ko'nguldin
Xushu xiradu sabrni ofat quyunidur.
Uyqu ketirur su o'ti, lek uyquni olg'an
Elning ko'zidin sayli sirishkimning unidur.
O'ynay-o'ynay to'ksa ul oy qonim, emas tong
Kim barcha bular charxi muloib o'yunidur.
Yuz pora boshimni iti rad qildi Navoiy,
Bilmaski so'ngaklarda baridin butunidur.

199

Qilg'ali azmi safar ulkim menga dilxohdur,
Ogah o'z holimdin ermasmen, xudo ogohdur.
Men chu hajridin chekib yuz mehnat o'ldum, vah, ne sud,
Buki shaydo ko'nglumu jonim anga hamrohdur.
Ey nasimi vasl, esib jismimni jonon sari elt
Kim, firoqi za'fidin andoqki bargi kohdur.
Demang ul oy uzra solmish soya bir mushkin bulut,
Go'yiyo men tortqon hajrida dudi ohdur.
Har nafas urdu sari ruhum qushi aylar havo
Kim, olib ketgan ko'ngulni bir mahi xirgohdur.
Anglag'il ahbob qadrinkim bular bo'lmay ne naf,
Gar senga aflok avji uzra taxti johdur.
Ey Navoiy, bejihat yor etsa hijron ixtiyor,
So'z demak bo'lmas nedinkim, sen gado, ul shohdur.

200

Lojuvardi qoshing uzra zarvara tobonmudur,
Yo magar ko'k toqi uzra anjumi raxshonmudur.
Zulfimu ohim yelidin sovurur olamg'a mushk,
Ye sabo tahrikidin sunbul abir afshonmudur.

Xo'y chakon orazmudur, yo husni bandi zulf aro
Yuz asir o'lg'an ko'ngullar holig'a giryonmudur.
Zarvaraqqin sho"laldur har taraf ruxsorig'a,
Ye ul o'tluq yuzda har yon bir ko'ngul so'zonmudur.
Hajri zolim shomi kavkabdinmu giryondur menga,
Yo aning subhi g'arib ahvolima xandonmudur.
Eyki mayli jannat etmassen mening ko'nglum kibi
Notavon ko'nglung birov ko'yida sargardonmudur.
Bo'ldi qaddi yo Navoiyning yuzi chun zarvara,
Lojuvardi qoshing uzra zarvaraq tobonmudur.
201

Ikki ko'zumki, dardu balo jo'yboridur,
Ohim buxori ustida abri bahoridur.
Ushshoq tiyra axtari har yon shafaq aro
Go'yo sipehr sabzasining lolazoridur.
Bilmay deding uzulmish ekin subhai aqiq,
La'lng g'amida qon kibi ashkim qatoridur.
G'am gulshanida qaddim erur ul yig'ochkim,
Paykonu bori hajring aning bargu boridur.
Har kimki Yusufum g'amidin o'ldi dasht aro
Har tun magar bo'ri ko'zi sham'i mazoridur.
Bu dasht tufrog'in dema mushkinki, har ovuch
Bir mushkbo' g'azzolai tan xokisoridur.
Bergil tutub piyola Navoiyg'a, ruhkim,
Jonin yeturgan og'ziga la'ling xumoridur.
202

Jong'a yo'q ko'nglumdinu ko'nglumda yo'q jondin xabar,
Menga ne o'zdin xabar, ne mundinu ondin xabar.
Uyla masti nozdur ul sho'xkim bilmas o'zin,
Ne ajab, gar yo'q anga men zori hayrondin xabar.
Voizo, do'zah o'ti dog'in o'garsen, angladim
Kim, senga yo'qtur hamono dog'i hijrondin xabar.
Garchi qosid nutqi jonafzo edi, lekin menn
Qildi jondin bexabar, gar berdi jonondin xabar.
Uyla mahvung bo'lg'an ermishmenki bo'lmaytur menga
Zaxm aro paykonlaringni tortib olg'andin xabar.
Soqiyo, davr ahli javri sa'b erur, mast et meni
Ul sifatkim, bo'lmag'ay o'lguncha davrondin xabar.
Ey Navoiy, shoh lutfidin ko'ngulni jam' tut,
Gar parishon kelsa bok ermas Xurosondin xabar.
203

Quyosh yuzida xating sabzasig'a maskandur,
Bu vajdindur agar rangi sabz ravshandur.
Ko'ngulda ancha o'qungdin o'kuldi paykonkim,
Bashoq bila bu balo mazrayida xirmandur.
Qilib itobki, dushmanlarimg'a bo'ldung do'st,
Alarki do'stlarim erdi; emdi dushmandur.
Uzun firoq tuni barqdin netib kuymay,
Ki ajdaho xasim ustiga sho"la afgandur.
Ko'ngul ne nav' balo toshidin omon topqay,
Figor jismim uyi ravzan uzra ravzandur.
Ko'ngulni raz qizining suhbatiga bila sof et,
Ki dahr zoli ajab hiylasozu purfandur.
Navoiy o'ldn pariro'ylar havosidakim,
Deduk xiradlig', ul asru telba erkandur.
204

Shikanj turrasidinkim girih yozilmaydur,
Binafshayedurur, ammo hanuz ochilmaydur.
Ko'zung jafo aro andoqki bor bilmas o'zin,
G'arib usruk erurkim o'zini bilmaydur.
Chu hur husnun etar vasf hozini jannat,
Senng jamolingga go'yo nazora qilmaydur.
Damim bahori bulutida dard kojindin
Ko'zumga hech nafas yo'qki, o't chaqilmaydur.

Erur mulk aro ishqim so'zi, tutung ma'zur,
Ki bu fasona hanuz el aro yoyilmaydur.
Takabbur aylama, dehqon, dekim, bu gulshanda
Qachon gule ochilibdurki, ul sochilmaydur.
O'lar Navoiyi bedilki, xalqning ko'ngli
Topildi, lek aning ovorasi topilmaydur.
205

Birov g'ami yana ko'nglumga qo'zg'olon soladur,
Birov demayki, bu oshubni falon soladur.
Necha yaqin bo'latur ul og'iz yo'qi, lekin
Takallumi yana ko'nglum aro gumon soladur.
Taajjub aylamangiz daf'a-daf'a faryodim
Ki, shavqi ko'ngluma yodin zamon-zamon soladur.
Rafiqlar, bilingizkim, musofirim yodi
Boshimg'a har nafas tarki xonu mon soladur.
Desam shikib bila o'zni zabt aylay, ishq
Yana bu sho"lani ko'nglumga nogahon soladur.
Ne nav' bulbuli zor etmasun fig'onki, sipehr
Bu gulshan ichra bahor o'lmayin xazon soladur.
Navoiy o'lsa ko'han piru kuysa ayb etmang
Ki, mundoq o't anga bir sho'xi navjuvon soladur.
206

Qasrinnng har kunguri uzra balo toshimudur,
Yo'qsa botil ishq da'vo qilg'an el boshimudur.
G'am tuni bilman shafaqdur, yo falak mir'otida
Aks ko'rguzgan ko'zumning la'ligun yoshimudur.
Kofiremu qatl aylar Ka'ba toqi ichra mast,
Yo'qsa ul xunrezning usruk ko'zu qoshimudur.
Bir humoyun qush kecha sadqang bo'lur, ey mug'bacha,
Qof anqosimudur, yo dayr xuffoshimudur.
Bog'bonkim, sarv uzra aylamish payvand gul,
Sarv bo'yluq gulruxumdur, yo'qsa bo'ydoshimudur.
Ilgida jomu ko'rar may ichra olam holini;
Yorab, ul Jamshid yo mayxona qalloshimudur.
Tonglag'i kavsaruchun dersen bugun may ichmagil,
Tek tur, ey zohid Navoiy sen kibi noshiymudur.
207

Sham' ul oy hajrida har tun kuymakim ogohidur,
Dudi ermaskim, mening holimg'a o'tlug' ohidur.
Chiqti jon rozi emon ko'yungga borg'ay, negakim,
Har qayon azm etsa dardu g'am aning hamrohidur.
Gar samanding gardidin qolmon, ne tongkim, bordur ul
Kahraboni kim bu xasdek jismi bargi kohidur.
Bir mahi xirgahnishin ko'nglumni olmish, ey rafiq,
Yo'q ajab gar xasta ko'nglum nolasi xirgohidur.
Yer ko'ngli istamish ko'nglumga surmak tig'i kin,
Har ne dilxohi aning men telbaning dilxohidur.
Misri izzat istag'an zindoni g'amdin qochmakim,
Mohi Kan'on taxtig'a bois mazallat johidur.
Ey Navoiy, men xud asrabmen g'ami ishqin nihon,
Aylagan zohir ko'ngulning nolai jonkohidur.
208

Ul o'tlug' chehrag'a zarbaft xil'at ne yaroshibdur,
Magar xil'atqa ul yuz lam'asidin o't tutoshibdur.
Falakning borgohig'a kumoch o'lmish quyosh jurmi,
Anga ohim sutundek dudi mundoqkim uloshibdur.
Maloyik qushlari g'am shomi qo'zg'almoq tong ermaskim,
Yetibdur ko'kka yuz ohim xadangi, balki oshibdur.
Balo dashti aro yuz ming o'luktur, anda qotil ishq,
Xirad mag'lub xayli birla go'yokim savoshibdur.
Labingdin jon topay deb ko'p talashdi hajar aro ko'nglum,
O'lar holatda ul bemordekkim jon taloshibdur.
Qadahqa boda taryokini quy toshquncha, ey soqiy,
Ki g'am zahri bila jomim to'lubtur, balki toshibdur.

Navoiy gar labi yodi bila qon yutti, jon tutti,
Tabibo, bilki, bu sharbat anga behad yaroshihdur.
209

La'li shavqidin ko'zu ko'nglumda ashku ohdur,
Yo zuloli Xizr ila anfosi ruhullohdur.
Ko'p shararliq dudi ohim birla chiqqan jong'a boq,
Kim ming o'tluq karvong'a bir gado hamrohdur.
Baski boshni yerga urg'an un bila uyg'ondilar
Sarguzashtimdin kecha hamsoyalalar ogohdur.
Ul zaqanda bo'lsa har bir qatra xo'y kavkab, ne teng
Kim yashinning chashmasi yoninda bo'lgan chohdur.
Do'stlar, mumkin emas bo'lmoq muyassar vaslikim,
Men anga dilxoh emon, ulkim menga dilxohdur.
To tiriktur shahg'a ko'praktur gadodin dardi sar
Chun o'lum vaqti yetar tengdur gado, gar shohdur.
Dayr piri ollida qilsam gadolig' ayb emas,
Ey Navoiy, bilki fayz ahlig'a shay'allohdur.
210

Dud yanglig' dema ko'nglum ohi dard oludidur
Kim, ko'ngul uzra tugon qo'yg'on fatilim dudidur.
Abri xasrat yomg'iriyu tiyri boroni fano,
Kisvati mavtu halokim turfa toru pudidur.
Dardi naqshin qildi har dog'im uza sultoni ishq,
Ul diramlarning bu go'yo sukkai behbudidur.
Ishq savdosida jonimg'a ziyondur demakim,
Har kishi mundoq ziyon ishq ichra qilsa sudidur.
Xo'blar ko'yida istig'no yelidin har g'ubor
Kim, qo'par bir notavonning jismi g'am farsudidur.
Javhari jonim olib tut jur'ai, ey mug'bacha.
Kim bu naqd ahli fanoning budiyu nobudidur.
To Navoiy bo'lsa mug' dayrida mastu joma chok,
Kim tiriklikdin bu sultonlig' aning maqsudidur.
211

Ul quyoshtin anru o'rtangan ichimda qayg'udur,
Ko'ngul ichra su kibi qon, ko'z aro qondek sudur.
Tishlaringni sog'inib ko'p yig'larimdin ko'z yoshim,
Bir-biri keynicha andoqkim terilgan injudur.
Ko'z yoshim ichra yoruq ko'nglum qarong'u bo'lg'ali,
Tong emas nevchunkim ul yoshlarg'a tushgan ko'zgudur.
Ul tugonkim telbarab itgan ko'ngulga o'rtadim,
Qay sari borsa ul oyning qullug'ig'a bilgudur.
Ko'zuma kelmas uchun kelganda ul yuz ollima,
Necha yaxshi anglamas ko'z kim quyoshqa o'trudur.
Qayg'u o'lturdi meni tutqil, ayoqchi, tustug'on
Kim, chog'ir qayg'uni o'lturmakka achchig' og'udur.
Deb eding olg'um Navoiy ko'nglin, olg'ach o'rtading,
Yaxshilar olmoq yomonlar ko'nglini mundoqmudur.
212

Chiqmasa jonon g'amu anduhdin jonim chiqar,
Zavqdin ul dam kirar jonimki jononim chiqar.
Maqdamidin bog' o'lur ham dashtu ham ko'y andakim,
Jilva aylab bog'din sarvi xiromonim chiqar.
Titrangiz, ey ahli din, islomingiz boshig'akim,
G'orati din etgali ul nomusulmonim chiqar.
Ko'zda ermas furqatidin ashki gulgun qatrasini
Balki ko'z din ham bag'ir zaxmi kibi qonim chiqar.
Zaxm aro qolg'an boshog' jonimg'a yetmish, ey rafiq,
Rahm etib, tengri uchun chek dog'i paykonim chiqar.
Charx agar afg'onu faryodimg'a yetmas ayb emas,
Kim aning bedodidin faryodu afg'onim chiqar.
Soqiyo, ol bir qadah birla Navoiy ko'nglini,
Kim bugun derlarki sarxush ko'ngul olg'onim chiqar.
213

Ko'zda su, ko'ngul aro o't, ne ko'rarsen oxir,
Yana ahvolin alarning ne so'rarsen oxir.
Rishtai vasl ila bir zaxmini tik, rahm aylab,
Hajr tig'i necha bag'rimg'a urarsen oxir.
Ul oy oshiftalarin aylar emish diljo'luq
Munda, ey shiffta ko'nglum, ne tuzarsen oxir.
Tushta hajrini ko'rub men senga sharhin aytay,
Ey hakim, oni agar aksi yurarsen oxir.
Tiyri boronki otar sharhi muqavvas basdur,
Necha qosh yosini qasding'a qurarsen oxir.
Mazrai dahr aro soch, lutf ila ehson tuxmi
Har ne eksang oni-o'q chunki o'rarsen oxir.
Gar Navoiyg'a davodur unung, ey yor iti,
Hording erkinki, tong otquncha hurarsen oxir.
214

Furqat ichra sharbati la'ling visoli kam bo'lur,
Garchi derlar talx daryoda chuchuk su kam bo'lur.
Zulfu ruxsoring g'ami, ne tong buzug' ko'nglum aro,
Ajdaho gar bo'lsa vayron ichra mahzan ham bo'lur.
Ko'ksuma otsang bir o'q ot, yona bir yoninda kim,
Ul dog'i ko'nglumni shod aylar, bu ham mahkam bo'lur.
Ul pari ishqin maloyikdin yoshursam, ne ajab,
Dardi yo'qlar dard ahlig'a qachon mahram bo'lur.
Ohu ashkimdin shikoyat ko'p qilur hamsoyakim
Dudi ravzandin kirar uyning binosi nam bo'lur.
Gar egilsa qomatim yo'qlug' yukidin, qilma ayb,
Kim sipehr uzra bu og'ir yukin qo'ysang xam bo'lur.
Olam ahlidinkim ul oyni Navoiy tanladi,
Bilmadikim ishqidin ovorai olam bo'lur.
215

Muztarib ko'nglum aro ul yuz xayoli aylanur,
Mavjlig' suda quyosh aksi nechukkim chayqalur.
To uzori jilvagardur, jilva aylar zulfi ham,
Mehr to aylar taharruk, soya dog'i tebranur.
To ulusqa ishq o't soldi, ajab yo'q kuymagim,
Beshaga chun tushti har yon shu'la xas ham o'rtanur.
Egma qad birla meni sargashtadurmen muntazir,
Toki chavgon azmig'a bildimki ul sho'x o'tlanur.
Sho'xlug' rasmin anga taqlid etarlar xo'blar,
Sekrimakta uylakim uchqun chaqing'a o'tkanur.
Aylay olmas orazingdin o'zga yon ko'nglum havo,
Qush o'zin mash'alg'a chun urdi qanoti churkanur.
Soqiyo, ber mayki, g'am shomi xumori hajrdin,
Bir parishon tush ko'rub bu xasta har dam seskanur.
Kimki jon aylar fido qozg'ona dahr ahlig'a do'st,
Anglag'il, ey do'stkim, ul dushmani jon qozg'onur.
Ey xush ulkim, boshining ostidadur dilbar qo'li,
Kim Navoiy kechalar bori o'z ilgin yostanur.
216

Netib tuz etay qadkim, jismimda shikanlardur,
Naylab tuz uray damkim, bag'rimda tikanlardur.
Tirmog' ila xatlarkim, ruxsoring uza chektim,
Yuz bog'ida gullardin har sori chamanlardur.
Yuz yoptiyu jon oldi, ochqanda ravon oldi,
O'lturgali oshiqni bilmon bu ne fanlardur.
Zulfungda tugun ermas, ko'yungda g'ubor ermas,
Aftoda ko'ngullardur, farsuda badanlardur.
Yuz ahd ila mahvashlar ko'nglumni olib emdi,
Qatl ayladilar asru bad ahd ekanlardur.
Mayxonada har sori bir mastki bosh qo'ymish,
Kirpigli go'yokim jonlarg'a vatanlardur.
Jismida Navoiyning yuz momug' ila marham,
Bir necha o'qung zaxmi bir necha tugonlardur.
217

Yuzungdek qamar yo'qtur, qadingdek shajar yo'qtur,
Shajar bo'lsa ham anda labingdek samar yo'qtur.
Ko'zum ashkinng ro'di oqar tundu tez andoq
Ki, gar uyqu ko'z sari kelur hamguzar yo'qtur.
Otin tutsalar nogah ketar uyla hushumkim,
Badan ichra ruhumdin degaysen asar yo'qtur.
Ko'ngul so'rg'ali kelding, rafiqo, vale bilkim,
Ul ovoradin sendek menga ham xabar yo'qtur.
Yo'lungg'a nisor ashkim agar oz erur, gar ko'p,
Itingga g'izo ko'nglum agar bor, agar yo'qtur.
Bu gulshanda, ey dehqon, necha ozimun etdim,
Vafo nahli ekkanga bahri g'ussabar yo'qtur.
Navoiy firoqingdin aningdek zaif o'ldi.
Ki, o'rnida el boqsa degaylar magar yo'qtur.
218

Ko'zung sarfitnai olam tushubtur,
Qoshingdek bir yangi oy kam tushubtur.
Sepibsanmu gulob ul yuzga yoxud,
Guli surxiy uza shabnam tushubtur.
Ko'ngullar zaxmidin solib chekarga
Magar qoshing uchig'a xam tushubtur.
Labing hajrinda bag'rimdin borur qon,
Magar ul zaxmdin marham tushubtur.
Emas yeldinki sayri bog' etarda
Ayog'ingg'a suman gul ham tushubtur.
Iting sing'an safolida may ichsam
Ne tong, ilgimga jomi Jam tushubtur.
Navoiyni qovub istar raqibin,
Gado mahrumda, it mahram tushubtur.
219

Yana hamdamim sho"lai g'am bo'lubtur,
G'amim sho"lasi jong'a hamdam bo'lubtur.
Ko'ngul pardasi ustida dog'i ishqing
Bu tug'ro uza naqshi xotam bo'lubtur.
Qilib xoki ko'yungni balchig' sirishkim,
Tutashg'on yolang tang'a marham bo'lubtur.
Netib kuymayinkim, g'aming kov-kovi
Yetibdur, ko'ngul o'ti barham bo'lubtur.
To'lubtur ko'ngul ishqing o'qidin andoq
Ki, ko'p o'q dog'i o'qqa mahkam bo'libtur.
Tutub bir qadah anglat ey dayri piri,
Ki, bu korgah sirri mubham bo'lubtur.
Navoiyg'a rahm aylagil, ey parivash
Kim, ul telba rasvoyi olam bo'lubtur.
220

Zulfung ustida gajak qulloblar taqlididur,
Yo'qsa kilki sun'idin ul tiyraning tashdididur.
Istadim chun vasli zulfu qaddidin ko'rguzdilar,
Jilva takrori magar ul zulfining ta'kididur.
Ul pari ishqida naylab qilg'amen tarki junun,
Kim, bu ishda bo'ynuma tushgan junun ta'vizidur.
Ishq aro Farhodu Majnun qatlini qilmoq bayon,
Yordin go'yo meni qatl aylamak tahdididur.
Kufri zulfi ichra har soat rusuxum uylakim,
Dam-badam ahli yaqin imonining tajdididur.
Ul quyosh vaslin tilarsen, bo'l mujarrad, negakim
Ko'kka ruhullohni yetkurgan aning tajrididur.
Istasang jon, yo ko'ngul qilsam taraddud, qilma ayb
Kim, Navoiyda alarni tanlamoq tardididur.
221

Qachonkim may icharg'a bodano'shim iztirob aylar,
Burunroqkim o'zin mast aylagay, bizni xarob aylar.
Guli ruxsorini xo'y shabnami aylab taru toza,
Latofatda quyoshning chashmasin beobu tob aylar.

Meni majnun qayon gom urmag'im g'am dashtida so'rmang,
Quyunni kimsa anglarmuki, qay jonni shitob aylar.
Tilib bag'rimni ishqing tig'i hajring o'qig'a tevrab,
G'aming bazmi uchun ko'nglum uyi ichra kabob aylar.
Har ohim dudikim, ko'k sari azm aylar, ani ishqing
Balo selobi kelturmak uchun mushkin sahob aylar,
Degil umrum quyoshi hajr shomida bo'lur g'orat,
Qachonkim orazing xurshidi zulfungdin niqob aylar.
Mazohirdin jamoling mehri gar zohirdurur, tong yo'q,
Qachon zarroti xayli man'i nuri oftob aylar.
Qulimen dayri piriningki, pinhon ishqim anglabtur,
Agarchi mug'bacha hamdamlig'idin ijtinob aylar.
Navoiy xonaqah do'zaxcha bordur, shayx anga molik,
Ne tong gar andog'i elga nasihatdin azob aylar.
222

Har gahki qadah no'shum mayli mayi nob aylar,
Mujgon o'qig'a shishlab, bag'rimni kabob aylar.
Hajrim tuni bedodin anglar kishikim, har tun
To subh birov yodi jonig'a azob aylar.
Kech kelmagidin o'lsam jononning emas tongkim,
Ul umr darang aylar, bu umr shitob aylar.
Betob ko'ngullardin qon oqsa ajab ermas,
Mashshota aning zulfin bu nav'ki tob aylar.
Xo'y qatralari yuzdin la'lingg'a bo'lub moyil,
Jonim uchun ul mayg'a mamzuji gulob aylar.

Bu dayrda ayb etma, gar masti xarob o'lsam
Kim, har ne imoratdur dahr oni xarob aylar.
Mast ayla Navoiyni anglay der esang komin,
Vasling tama'in hushyor aylarga hijob aylar.
223

Ey sabo, sharh ayla avval dilsitonimdin xabar,
So'ngra degil ko'ngul otlig' notavonimdin xabar.
Chun menga berding xabar, lutf aylab ul yon dog'i elt
Xotiri majruh ila ozurda jonimdin, xabar.
Gar bular ko'ngliga ta'sir aylamasdek bo'lsa, ayt
Yer yuzin g'arq aylagan ashki ravonimdin xabar.
Var munga ham qilmasa parvo, degil aflok elin
Kecha-kunduz jong'a yetkurgan fig'onimdin xabar.
Qilsa istig'no kerakkim, aylagay albatta rahm,
Gar desang jonim aro dog'i nihonimdin xabar.
Aytkim, tutqil xabar mendin, yo'q ersa topmag'ung
Olam ichra istabon nomu nishonimdin xabar.
Arz qil tadrij ilakim, shodlig'din o'lmayin,
Ey Navoiy, kelsa nogah dilsitonimdin xabar.
224

Qosidekim yetkurur ko'nglumga jonondin xabar,
Uyladurkim, bergay o'lgan jismg'a jondin xabar.
Dema ishqimdin xabarsizmu ekansenkim, menga
Bor edi o'lmaktin, ammo yo'q edi andin xabar.
Ne ajab ochnlsa ko'r o'lg'an ko'zum Ya'qubdek
Kim, nasimi subh bermay mohi Kan'ondin xabar.
Shodmen go'yo firoq ayyomi bo'ldi murtafi'
Kim, habibim kelmagiga yetti har yondin xabar.
Ohu ashkimdin xabarsiz bo'lmang, ey olam eli,
Kim berurlar ul biri sarsar, bu to'fondin xabar.
Soqiyo, quy davr ayog'nn uylakim no'sh aylasam,
To qiyomat topmag'oymen ahli davrondin xabar.
Ey Navoiy, tong yo'q o'lsamkim, o'tibtur necha kun
Kim, menga yo'q ne ko'ngul, ne ko'nglum olg'ondin xabar.
225

Kuydi bag'irki qolmadi ashkda qonidin asar,
Qon demayinki, ko'zda ham ashki ravonidin asar.
Xush asari no'q erdi gar elga ko'ngul fig'onidin,

Ohki, qolmamish aning emdi fig'onidin asar.
Boshig'a, ey Masih, yet xastangningki, qolmamish
Jonda hayotidin ramaq, jismda jonidin asar,
Yuz quyosh o'lsa ketmagay yer yuzidin qarong'uluq,
Kirsra jahon aro ko'ngul hajr zamonidin asar.
Bo'lg'ay ulus aro ul o't birla qiyomat oshkor,
Bo'lsa bu joni zorning ohi nihonidin asar.
Kam bo'l agar visolning tolibisenki, topmadi
Kimki fano yo'lindadur nomu nishonidin asar.
Bordi, Navoiyo, aning ko'yiga zorliq ko'ngul,
Ko'rgil agar inonmasang yo'l uza qonidin asar.
226

Hajr aro qolmishmen, ey soqiy, labolab jom ber,
Dam-badam sho"lamg'a su quymoq bila orom ber.
Yer yuzi gul furqati ashkimni gulgun aylamish,
Sog'ari gulrang ichinda bodai gulfom ber.
Ey salomat ahli, o't mayxonadin, yo men kibi
Mayg'a sajjodang garav qo'y, tarki nangu nom ber.
Dayrdin sarxush chiqib yuz noz ila, ey mug'bacha,
Ahli taqvo ichra o't sol, molishi islom ber.
Torttim yillar xumori hajr aro nokomliq,
Rahm etib bir qatla la'ling bodasidin kom ber.
Telbalikda qilmadim ne arz qildim, ey rasul,
Tangri haqqi ollida ayturda sen andom ber.
Ey Navoiy, sen gadog'a uyla siym andomdin
Vaslining imkoni yo'q, tarki xayoli xom ber.
227

Zulfung ochilib orazi diljo' bila o'ynar,
Hindu bachaye sho'xdurur su bila o'ynar.
Ul sho'x ko'ngul lavhin etib tiyra nafasdin,
Bir tifldur, alqissaki ko'zgu bila o'ynar.
O'ynay-o'ynay, bog'ladi uyqumni fusundin,
To g'amzasi ul nargisi jodu bila o'ynar.
Tong yo'qki ko'ngul bo'lsa ko'zung birla muloib,
Majnung'a ajab yo'q agar ohu bila o'ynar.
Bir lo'liyi bozigar erur chanbar ichinda,
Xolingkim o'shul halqai gesu bila o'ynar.
Zohid bila nafs etsa tamasxur, ne ajabkim,
It sayd qilur vaqtida tulku bila o'ynar.
Mug' dayrida mast o'lsa Navoiyni ko'rungkim,
Bir olma kibi gunbadi menu bila o'ynar.
228

Bizga jahon bog'idin ul sarvi gulandom yetar,
Ul chu yetar soyayi sarvu mayi gulfom yetar.
Bazm bu nav' o'ldi esa sarv hadisin demakim,
G'uncha bila nargisidin shakkaru bodom yetar.
Din ulusi qatli uchun kufr eli hojat emas,
Ey falak, ish gar budur, ul ofati islom yetar.
Har nafas, ey ishq, aning dardi o'tin ko'ngluma yoq,
Bo'lsa bu marham chu oning ranjig'a orom yetar.
No'shi visoling bila ahhobni qil kom ravo
Kim, menga darding mayi xunobasidin kom yetar.
Tog' kibi tort qanoat etagi ichra ayog',
Davri falakdnn senga bir qurs agar shom yetar.
O'tti ko'p ayyomu Navoiyg'a ishing fitna edi,
Muncha-o'q o'lg'ay sitam, zy fitnai ayyom yetar.
229

Hush chun may bazmi ichra dilsitonimdin ketar,
Tobi jismimdin hayot ozurda jonimdin ketar.
Bazmdin usruk chiqibkim, otlanur oliftavor,
Hush boshimdin, xirad vahmu gumonimdin ketar.
Tund markab uzra jismi har tarafkim bo'lsa xam
Teng bo'lub ham tobi jismi notavonimdin ketar.
Mastlig'din har kishiga chopsa markab xo'yfishon

G'ayratidin ashk jismi xunfishonimdin ketar.
Uyga yetguncha yetar yuz qatla jonim og'zima,
Chun uyur ranju alam ruhi ravonimdin ketar.
Sa'b ish ermish ishq, yorab, yo mening jonimni ol,
Yo'qsa bu beboklik nomehribonimdin ketar.
Ey Navoiy, jonima yettim ko'ngul afg'onidin,
Yonim etgil choku ul Majnunni yonimdin ketar.
230

Tilab yuzungni ko'ngul hajrdin farog' istar,
Qarong'u tunda nechukkim kishi charog' istar.
Bihisht borida do'zax sari qilur ohang,
Habib ko'yi turub ulki gashti bog' istar.
Saloh ko'nglakini yirtib oh o'tin yorutub,
Ko'ngul firoqim aro ko'ksun uzra dog' istar.
Sochingni islabon oshiftamen zihi savdo,
Birovki mushkkin osoyishi dimog' istar.
Hayot bodasidin nash'ai dog'i xayf anga,
Ki lablaring mayi davrida o'zni sog' istar.
Bu naqdi jannat arodur birovki, dayr ichra
May ichsa mug'bachalar ilgidin ayog' istar.
Qo'yung Navoiyi bedilni qilsa ko'yiga azm,
Ki ko'ngli itmish aning aylamak so'rog' istar.
231

Bog' atri chu nasimi gulu shamshod berur,
Yorning gul yuzu shamshod qadin yod berur.
Borsa Parvez bari hashmati yelga ne ajab,
Joni Shirinni chekib ohki Farhod berur.
Jilva qildi qadingu nargisu gul bo'ldi tonuq,
Anga qulluq xatikim savsani ozod berur.
Ko'rmon bo'lsa yuzung mushafini tifli chaman,
Nega gul daftari avroqini barbod berur.
Ey ajal, sun bo'yun ul g'amzag'akim bosh chekmas,
Har ne ta'limki shogirdg'a ustod berur.
Qilma bedod burunroqki keturgaylar yuz
Angakim, zulmkash el cheksa fig'onu dod berur.
Tig'i devona Navoiyni ne g'am qatl etsa,
Chun anga jon yana ul huri parizod berur.
232

Qayu tarafki quyosh yanglig' ul nigor borur,
So'ngicha soya masallik bu xoksor borur.
Dema nujumki ko'k terlar ohim o'tidin,
Ki shomi g'am anga ko'p sho"lau sharor borur.
Kularda rishtai durdek tishing ko'rub, ashkim
Tizilgan inju masallik tuzub qator borur.
Fig'onni zabt qilurman valek ul qotil
Chu jilva ayladi, ilgimdin ixtiyor borur.
Ichimda yuz boshog', ey gul, ne ayb ingransam,
Alam topar tobonig'a aningki, xor borur.
Bu guliston aro bulbulg'a rahm qil, ey gul,
Ki hay, deguncha hazon yuzlanib, bahor borur.
Navoiy o'lsa yedik ko'yi itlari so'ngakin,
Raqib qilma gumonkim desangki yor borur.
233

Xatti to bosh chekti ko'nglin may bila xushhol etar,
Husnixat istab yuz avroqin hamono ol etar.
Lekin ul o'tni oyog' birla o'churgandek bosib,
Xattining xayli yuzining sho"lasin poymol etar.
Par chiqardi ul pari yuziga yo'qkim, egniga,
Vah, ne pardur buki andin elni forig'bol etar.
Xat emaskim, qildi husni kishvarin zeru zabar
Kim, bu yanglig' yuzni mashq avroqidin timsol etar.
Husnixatdin sabzipo'sh o'lmoqqa norozi edim,
Ko'r ne hol o'lg'ayki, ul kisvatni emdi shol etar.
Husni zohirdin ne hosil, ey xush ulkim, har nafas

Shohidi ma'ni yuzidin o'zni farrux fol etar.
To savodi xattini ko'rmish Navoiy za'fdin,
Jismini kilk anda mehnat o'qlaridin nol etar.
234

Ohim g'amingda gunbadi axzarni kuydurur,
Har uchquni falakda bir axtarni kuydurur.
Otashkada o'tida samandar topar hayot,
Ko'nglum o'ti valek samandarni kuydurur.
To qomatingg'a ne uchun o'xshatti bog'bon,
Ohim samumi sarvi sanubarni kuydurur.
Bir o'tdurur tanimdaki, aning harorati
Ko'nglakni kul qilur, dog'i bistarni kuydurur.
Derlarki og'iz o't desa kuymas vale bu oh
Chun sabt bo'lsa xomau daftarni kuydurur.
La'ling xayoli ko'ngluma o't soldi, vah, ko'rung
Ne tez erur bu bodaki sog'arni kuydurur.
Soqiy g'am ichra o'ldi, Navoiy, piyola tut,
Kim g'ussalardin ushbu o't aksarni kuydurur.
235

Ko'nglum o'tin zohir etsam barcha olam o'rtanur,
Sho"lasin gar tortsam to'qquz falak ham o'rtanur.
Momug' uzra bosibon kofuri qo'ymang dog'ima
Kim momug' dog'i tutashur, ham bu marham o'rtanur.
Gar g'aming so'zokidin ko'nglum kuyar, ermas ajab,
Har ko'ngul ichraki tushti sho"lai g'am o'rtanur.
Ayb emas har lahza ohim sho"la cheksakim, ko'ngul
Bir yuzi o'tluq firoqi ichra har dam o'rtanur.
Ishqing o'ti uchqunidin jismim andoq kuydikim,
Barq xoshak uzra tushsa bu sifat kam o'rtanur.
Qaynabon ko'z chashmasidin ashk jismim o'rtadi,
Yetsa jo'shon su qayu uzv uzra mahkam o'rtanur.
Ey Navoiy, ko'nglum o'ti uzra su quy bodadin
Kim, ko'ngul ul o'tqa yetmas bo'lsa bu nam o'rtanur.
236

Kecha har kavkab ko'rungach, yodima oyim kelur,
Oy chu tole' bo'ldi mehri olam oroyim kelur.
Zuhdu taqvo butrashingkim, bu kecha may ichgali
Baytul axzonimg'a sho'xi bodapoyimoyim kelur.
Bu sarig' yuzungni ko'rmasi qilg'ay ko'ngli rahm,
Baski yuzga qonlig' ashki chehra oloyim kelur.
Vah, ne hijrondur bukim, aylay desam zikri visol
Dam-badam og'zing'a ohi mehnat afzoyim kelur.
Shayx ibriq, ridosin chun ko'rarmen, yodima
Dayr aro paymona birla bodapoyim kelur.
Ozimi dashti fano bo'ldum kelur Majnun dog'i
Gar qadam tez urmon andindurki, hampoyim kelur.
Ko'zlaru jonu ko'ngulda manzil et orosta,
Ey Navoiykim, bukun mahbubi xudroyim kelur.
237

Kunduz ul xurshidi raxshondin ko'zumda yosh erur,
Kecha holim zulfi savdosi bila chirmosh erur.
Olmag'andin naqdi birla yiqmag'an mehrob yo'q,
Ey musulmonlar, ne kofir ko'z, mufattin qosh erur.
Chok ko'ksundin ichimga solib ul oy ko'nglidek
Asraramkim, ham ul-o'q boshimg'a yetgan tosh erur.
Rahm emas berahmliqdur surmasang boshimg'a raxsh
Kim, bu ko'p qatla aning pomoli bo'lg'an bosh erur.
Ishq sirrin necha ko'nglum ichra pnnhon asrasam,
Ham ko'ngul o'ti zabona chekkach elga fosh erur.
Qaysi gul bazmiki sug'a, no'qsa yelga bormadi,
Bu chamanda to bulut saqqo, sabo farrosh erur.
Masjid ichra istasang zuhdu riyo ahli aro
Kim, Navoiy dayr ichinda doxili avbosh erur.
238

Junun salosilidin bo'ldi jismi zori haqir,
So'ngak xalolki bo'ynig'a taqtilar zanjir.
Fig'oni zorima rahm etti turfa ishdurkim,
Parini ayladi majnun fusun bila tasxir.
Ne tong ketursa menga ishq har dam o'zgacha hol
Ki, sho"la vasfi aro dam-badam erur tag'yir.
Xating savodi aro ojiz o'ldi ahli qalam,
Ki yozdi kilki qazo birla kotibi taqdir.
Gar etsa jonni tama' uldurur hayoti abad,
Qabul qilmasa o'lmaktin o'zga yo'q tadbir.
Sen o'zhlukung butin avval ushatqil, ey zohid,
Hamisha dayri fano ahlin etguchi takfir.
Navoiy andoq emish mastkim, xabar yo'q anga,
Ki muxtasib ani ko'y ichra aylamish ta'zir.
239

Xo'blar tig'i yetishmasdin burun bu zor o'lar,
Chin emishkim, bo'lsa ko'p qassob, qo'y murdor o'lar.
Demakim har dam ko'zidin yuz kishi bemor o'lur,
Kirpikidin ko'z yumub-ochquncha ming bemor o'lar.
O'lmakimdin qilma hayrat, eyki chekting tig'i kin,
Qotil ar sensen, meningdek notavon bisyor o'lar.
Dardidin o'lmon tanimda cheksalar paykonini,
Jonni har kimning tanidin cheksalar nochor o'lar.
Ko'ngluma bir tig' ila o'lmakni oson aylakim,
Furqatingdin ul zaifi notavon dushvor o'lar.
Ishq bazmi bodasi gar bo'lsa mundoq ruhbaxsh,
Qoni o'z bo'ynig'akim, bu davr aro xushyor o'lar.
Benavolar ollida umri abaddin yaxshiroq
Har kishikim faqr yo'linda Navoiyvor o'lar.
240

Gulni naylay, xotir ul ruxsori gulgun soridur,
Qo'y gulafshonni, ko'ngul bog'i humoyun soridur.
Chekti qatlim tig'ini gardunu men ham oh o'tin,
Ohkim, qatlimg'a ohim dog'i gardun soridur.
Ko'zlaring devona ko'nglum jonibin tutti, ne tong
Ishq dashtida kiyiklar xayli Majnun soridur.
Nomasin ko'rgach nedin ko'zu ko'ngulga bo'ldi rashk
Kim, agar ul bo'lsa xat sori, bu mazmun soridur.
El qading zikrin qilurda oqsa yoshim tong emas,
Tifli sofiy tab'i mayli so'zu mavzun soridur.
Podshohekim, qanoat maxzanin istar, erur
Bir gadodekkim, xayoli ganji Qorun soridur.
Ey Navoiy, ista ma'ni olaminkim, keldi dun
Har kishikim, mayli ushbu olami dun soridur.
241

Chun meni majnun boshin atfol toshi sindurur,
Oh o'ti jo'lida sochimdin anga kiyz kuydurur.
Ahli dillar chehra ochti, yor ochmang diyda kim,
Har kishi ul yuzga ko'z oldurdi, ko'nglin oldidur.
Ko'rgach ul yuzni boshimg'a urdi yuz tig'i balo,
Ko'rki, chiqqur ko'z boshimg'a ne balolar keltirur.
Ko'zda asrabmen bag'ir qonin, tilar bo'lsang xino,
Surtsam ko'zni ayog'ingg'a hamul dam bilgurur.
Bul ajabliqlar jununum ichra ko'rkim, xalqni
Ishq bir dam yig'latur holimg'a, bir dam kuldurur.
Navbahori husn deb topma firib, ey sho'xkim,
Charx davri navbahor o'tmay xazonin yetkurur.
Ey Navoiy, hajr anduhida mast o'l zinhor
Kim, ko'nguldin g'amni bir dam zoyil etgan maydurur.
242

Belu og'zini ko'rar ko'rmasta chun pinhon erur,
Bas muni quchmoq, ani o'pmak qachon imkon erur.
Men dog'i belinu og'zinki ko'rdu-m-ko'rmadam,

Yo'q tamannolarni topqan-topmag'an yakson erur.
Bevafolar qaddu mujgonini ko'p qilmang xayol
Kim, biri tuz o'qdurur, bu bir itik paykon erur.
Ishvagarlar lablari qaydig'a jondin kechmangiz,
Negakim o'z qasdi joni qilg'an el nodon erur.
Tunu kun deb istamang har lahza zulfu yuzlarin,
Kim bu bir dudi balo, ul sho"lai hijron erur.
No'sh emastur dahr bazmida kerakkim, neshdur,
May demakim, sog'ari davron ichinda qon erur.
Ey Navoiy, bu g'arib ishlarki taklif aylading,
Bizgadur bisyor mushkil gar senga oson erur.
243

Ko'ngluma hajringda jannat gulshani zindon erur,
Ko'zuma sensiz guliston bog'i xor afshon erur.
Daf'a-daf'a gul sochilmaydur gulafshon bog'ida
Kim, mening gulgun yoshimdin qatra-qatra qon erur.
Bahru tog' etmang gumonkim, ul biri ko'zumga yosh,
Bu biri ko'nglumga dardu mehnati hijron erur.
Dema bir damda bulut ko'kni ne nav' aylar nihon
Kim, bu mushkil dudi ohim ollida oson erur.
Buki har yon choqilur barqu g'irev aylar bulut,
Ko'ngluma ul sho"la ohu bu biri afg'on erur.
Yo'qki turmas bir zamon yomg'urki bir oy hajridin
Ashkbor ikki ko'zum selobidin to'fon erur.
Aqlingiz bor ersa qilmang yor hajrin ixtiyor,
Kim bu ishni ulki qildi, men kibi nodon erur.
Kim mayi vasl ichtikim hijron xumori chekmadi,
Xorsiz gul dahr bog'i ichra ne imkon erur.
Do'stlar, qilmang, Navoiyg'a nasihatkim, bukun
Hajr dardidin bag'oyat besaru somon erur.
244

Dilbaro, sendin bu g'amkim menda bordur, kimda bor?
Furqatingdin bu alamkim menda bordur, kimda bor?
Mazrai ayshim ko'karmaydur samumi ohdin,
Yo'qsa yoshdin muncha namkim menda bordur, kimda bor?
Qalbi ro'y andud ila sa'y etsa vaslin, ey ko'ngul,
Dog'din muncha diramkim menda bordur, kimda bor?
Bor ekin vobastai tavfiq, yo'qsa, ey rafiq,
Bu qadar shavqi haramkim menda bordur, kimda bor?
Qo'yma minnatkim, yuzumdek pok yuz hech kimda yo'q,
Buyla ishq pok hamkim menda bordur, kimda bor?
Baxt ul oy qasrig'a qo'nmas, yo'qsa dudi ohdin
Bu kamandi xam-baxamkim menda bordur, kimda bor?
Ey Navoiy, garchi jurmum ko'pturur, lekin bu nav'
Xusravi sohibkaramkim menda bordur, kimda bor?
245

Ul savodi xatmudur yo sabzai jannatmudur,
Yo quyosh uzra yozilgan oyati rahmatmudur?!
Buki sensiz kuydurur jonimni, bilmon yaxshikim,
Yuz tomug'ning o'timu, yo shu'lai furqatmudur?!
Eyki dersen lablarimdin hojating nedur degil,
Men suvsiz, ul chashmai hayvon demak hojatmudur?!
Demakim, ne erkin ul oying quyoshqa nisbati,
Bir-biriga ikkisin o'xshatqucha nisbatmudur?!
Qaddini ko'rgach ham o'ldum, ham tirildim ollida,
Rost gar dersen qiyomat de aning qomatmudur?!
Da'vii himmat qilib ulkim tilar olamda joh,
Qilmoq oluda najosatqa o'zin himmatmudur?!
Gar Navoiy mehnati hijronda o'ldi, ayb emas,
Yuz tuman muhlik balo degil ani mehnatmudur?!
246

Yana sensizin munisim g'am bo'lubtur,
Ko'zumga yurak qoni hamdam bo'lubtur.
Qarorib ko'zum dam-badam zor yig'lar,

Anga shomi hajringda motam bo'lubtur.
Yaramdin chekarga o'qin sa'y qilmang
Ki, paykon so'ngak ichra mahkam bo'lubtur.
Ichimdin nechuk tortqaylar o'qinkim,
Ko'ngul qo'yimasu jon madad ham bo'lubtur.
Ko'ngulga yoqar kirpikingning xayoli
Mening zaxmima nesh marham bo'lubtur.
G'uborin tilab yig'larga har dam, ey ko'z,
Ki ashkingdin-o'q yer yuzi nam bo'lubtur.
Bu gulshan aro barg to'tilarig'a
Xazon tifli bas boisi ram bo'libtur.
Vafo shaxsining farqini charx tig'i
Iki bo'ldi, vahkim, biri kam bo'libtur.
Emas g'am yukidinki, qoshingni ko'rgach
Navoiy sujud etgali ham bo'lubtur.
247

Bag'rimni tig'i hajr ila pora qildilar,
To yor ko'yidin meni ovora qildilar.
Butgudek erdi vasl ila to ko'nglum jarohati,
Hijron qilichi birla yana yora qildilar.
Mazmuni o'lmagu oti hijron g'ami degan
Yuz ming jafoni jonima yakpora qildilar.
Turg'an yoshim oqizdilar ul on firoqida,
Sobitlarimni kavkabi sayyora qildilar.
Voiz uni surud erur ishg'oli ayshig'a
Qismat ko'yinda oniki mayxora qildilar.
May tutki, jom davrida-o'q toptilar iloj
Jam'iki charx davrini nazzora qildilar.
Yo rab, ne dey alarniki, miskin Navoiyni
Behushu, aqlu, bedilu bechora qildilar.
248

Fig'onki, yor vafo ahlig'a sitam qiladur,
Niyozu ajz gunohig'a muttaham qiladur.
Naimi vaslig'a xo'y aylagan ko'ngullarni
Asiri hajr etibon muhtaloyi g'am qiladur.
Raqib behuda taqriri birla yuz taqsir,
Zaif g'amzadalar otig'a raqam qiladur.
Ne hukm qilsa vafo xayli jurmida g'am emas,
Bu zulm erurki jafo ahlini hakam qiladur.
Muhabbat ahlini, vo hasrato kuyub o'rtab,
Alarning ohi o'tidin haros kam qiladur.
Chu gul vafosiz erur necha asrasa, vahkim,
Ko'ngul qushi gulistondin emdi ram qiladur.
Zamona o'q kibi tuzlarni sindurub yodek,
Alarki egridurur shahg'a muhtaram qiladur.
Navoiy o'lgay edi bo'lmasa umidi visol,
Bu qasdlarki, anga hajr dam-badam qiladur.
249

Ey jalolu rahmatingdin gar zalilu gar muazzaz,
Sabbhai kavnayn o'lub oting tirozidin mutarraz.
Yuz bu olamcha yaratmoq qudrating ollida joiz,
Sad'yakin ijod qilmoq o'zgalarga yo'q mujavvaz.
Muncha xil'at mahzani in'omu tashrifingdin o'ldi,
Charxu tog'u bahrg'a atlas vagar xorovu gar xaz.
San'ating sabbog'idin ko'k zoli kiygan xullai moviy,
Xoshiya bo'lg'an shafaqdin zillig'a rangi gul gaz.
Ofarinishni ixota aylabon andoq vujudung.
Kim, muhit ul doira ko'k nuqtadekkim bo'lsa markaz.
Bog'bonga chun g'ino aylab nasib ehsoning ilgi,
Xo'sha-xo'shaki zumurrad, goh la'linob osib raz.
Nafs xor etmish Navoiyni, aziz et faqr birla,
Ey jalolu rahmatingdin gar zalilu gar muazzaz.
250

Sarv yanglig' jilva qilsang noz ila, ey sarvinoz,

Jonlar etgaylar ayog'ingga fido ahli niyoz.
Tanda har na'l ichra bir til shakli zohir ayladim,
Dayr uchun jismim g'ami ishqingga yuz til birla roz.
Nuri ruxsoring ko'ngulni qildi su, vah, ko'rmaduk
Sham' tobi uylakim andin lagan topqay gudoz.
Ul sanamkim, qasri atrofida el bosh qo'ydilar,
Qa'badekdurkim, qilurlar barcha soridin namoz.
Yo sipand et yuz o'tig'a ko'zlarimning mardumin,
Yo yuzungni yopib ayla el ko'zidin ixtiroz.
Ishq agar komildurur ma'shuqin mahkum etar,
Bo'lmayin mahmud bo'lmoq istama yoring ayoz.
Gar Navoiy yig'lasa ishqing mijozidur demang
Kim, nazar pok aylagach, ayni haqiqatdur majoz.
251

Shahsuvorim tavsani aylarmu oyo po'ya tez,
Yo quyosh tarki falak raxshin qilibdur garmxez.
Ul shihob ermaski, maydoni aro go'y urg'ali
Sa'di kavkablari tushar yerga qilib ko'ktin gurez.
Gardlig' chavgon hamida axtar o'lg'ay uylakim,
Go'yi g'abg'ab davrida chavgoni zulfi mushkbez.
Markabi ter qatrasini birlaki har yon sochilur,
Bir sahobi durfishondur yer yuziga qatra rez.
Go'yi chavgon zarbidin tutmoq bila har dam havo,
Erurkim biym shishai gardunni qilg'ay rez-rez.
Soqiyo, may berki bu maydon aro go'y urdi ul
Kim, falak chavgoni birla qilmadi har dam sitez.
Go'y uchun indi kavokib gardidin yer tutti avj,
Ey Navoiy, voqif o'l, go'yoki bo'ldi rustaxe.
252

Chu noma chirmadim yozib yuzung vasfida shavq angez,
Damimdin o't tushub bir boshig'a qildi oni gulrez.
O'tum gar lahza-lahza tezdur ermas ajabkim, bor
Samanding tez ayog'idinki sekrir sho"la andin tez.
Och ul gulrang orazniki, andoq hech suvratda
Qazo naqqoshi ne chehra kushoy o'lmish, ne rang omez.
Chiqib sarxush, chopib abrash, kirar maydong'a ul mahvash,
Ajab ermas agar tushsa bori olamg'a rustoxez.
Malak xayli bo'lur devona ko'rgach ul parivashni,
Meni majnunig'a shayxi bexirad talqin qilur parhez.
Erur mazlumu zolim qatli ishq ollida ko'p oson,
Agar Farhod o'ldi, qatl topmay qoldimu Parvez.
Agar jon pardasi kirpiklaringdin bo'ldi parvezan,
Bu ham xushturki ruxsoring xayolidin erur gulbez.
Meni xilvatdin, ey zuhd ahli, mug' dayri sori boshlang,
Ki behad xush havodur ko'p terilgan gunbadu daxlez.
Navoiy xonaqahdin dayr sari borsa ayb etmang
Kim, ul asru kudurat zoridur, bu bas nishotangez.
253

Bas ettim ashkfishonlig' chu zohir etting yuz,
Nechukki mehr ko'rungach nihon bo'lur yulduz.
Jafog'a qo'ptungu tushti ayog'ingga zulf,
Nechukki soya zamoneki mehr turg'ay tuz.
Mug'anniyo, necha ohangi hajr, vah, ber, ham
Visol torini berkit, firoq rishtasin uz.
G'arib tiyradur bazmi aysh, ey soqiy,
Qadah quyoshin olib, boda lam'asin ko'rguz
Falakni sog'ar etib tut vale bu shart bila,
Qi tomsa to'qquzu, oqsa ichur menga o'ttuz.
Harif bo'lmasa zinhor mayg'a sunma ilik,
Ki zahrdur kishikim bodani ichar yolg'uz.
Navoiy atlas gardundin etsa mayi polo,
Chu dayr durdikashimen demang bodani suz.
254

Sarvqadlar agar biru gar yuz,

Yuzdin ermas biri bizing bila tuz.
G'arazim ul sanamg'a sajda durur,
Yer o'pay deb qoshida qo'ysam yuz.
Yuzidin zulfig'a ko'ngul bormas,
Kimsa shabravlig' aylamas kunduz.
Ne birov bo'lsa hamrahing toqat,
Ne tahammulki kirgasen yolg'uz.
Har ko'zum ul quyosh firoqi tuni
Bir falakcha ayon qilur yulduz.
Bormen, ey piri dayr, bas maxmur
Karam ayla, karomate ko'rguz.
Qadi hajrida tortsam nola,
"Rost" ohangki, ey Navoiy, tuz.
255

Qilur paykonlaring ko'nglum o'tin tez,
Agarchi qatra bo'lmas sho"la angez.
Taning'a ul bahori husndin o't
Tushub, har dam urarmen barqdek xez.
Erur gulbargi uzra obi hayvon,
Labing ul damki bo'lg'ay boda omez.
Demang la'li mayidin ijtinob et,
Ne sud etgay menga o'lguncha parhez.
Osig' yo'q joni shirin bersa Farhod
Chu Shirin la'lidin kom oldi Parvez.
Vafosizdur bahori umri, soqiy,
Mayi gulrang uzra ayla gulrez.
Ul oy vaslin tilar bo'lsang, Navoiy,
Ham ul shab zindadoru ham saharxez.
256

Ko'runur otashin la'ling dilafro'z,
Magar ollingda chektim ohi jon so'z.
Topilmas nur aro olamda xurshid,
Ko'rungach ul jamoli olam afro'z.
Visol ayyomi tong yo'q ochsa ruxsor,
Ki doim ochilur gul bo'lsa navro'z.
Quyosh ostida gardun sabzi hingi
Ko'runmas mahvashim chun minsa ko'k bo'z.
Ko'ngulga g'am toshidin berma ramkim,
Hanuz ul sayd erur murg'i nav omuz.
Ko'p otting novaku, dildo'z, vahm et,
Navoiy ham chekardin ohi dildo'z,
257

Ne ayb jon menga behol bo'lsa jononsiz,
Ne holi bo'lg'ay o'luk jismi zorning jonsiz.
To'qquz falakdin o'tar garchi novaki ohim,
Qilurmen oni ul oyg'a chekarda paykonsiz.
Ko'ngul aro biri o'tmay biri yetar g'ami ishq,
Bu uyda bir nafas ermon aziz mehmonsiz.
Jahonni tutti visolida shodlig' ashkim,
Bahor sayli kam o'lmish jahonda tug'yonsiz.
Ichimda kirpiki, gar nola aylasam tong yo'q
Ko'ngulga nesh tikilsa bo'lurmu afg'onsiz.
Menga qadahni damodam yeturgil, ey soqiy,
Ki g'am halok qilur bor esam dame onsiz.
Navoiy o'lsa demang, xo'blarki, kimdin edi,
Siz ettingiz yuragin choku bag'rini qonsiz.
258

Qush keturdi nomangu ko'nglumni qildi sho"laxez,
Ayladi go'yo qanotining yeli bu o'tni tez.
Zor tandin ming tugon solmish qaro o'lsam ne tong
Gulshani umrumg'a bu yanglig'ki bo'lmish bargrez.
Har sari hajringki sovurdi kulumni, yo'q turur
Ishq ila dard ahlig'a mundoq nasimi mushkbez.
Eyki dersen chiqmamish ul masti kofir qatl uchun,

Bas nedin islom aro bu nav' tutmish rustaxez.
Gar salomat istasang nekim yetar taslim bo'l,
Kim sitez ahlig'adur andin yetar ko'prak sitez.
Istama mendin damodam boda ichmak, ey rafiq,
Qim nishotim sog'arin g'am toshi etmish rez-rez.
Ey Navoiy, chun zaruratdur bu miskindin rahil,
Xohi tutqil go'shai, xohi jahon mulkini kez,
259

Onsiz o'lmoq erur o'lmoq jonsiz,
Bo'layin jonsizu bo'lmay onsiz.
Qoshi bu chok ko'nguldin ayru
Ne olmish yoyi erur qurbonsiz.
Ohkim, dard yuzidin chiqmas,
O'q emas bo'lsa erur paykonsiz.
Ishq daryosig'a, eykim, kirding,
Bilki, bu bahr erur poyonsiz.
Yorsiz ko'nglum erur oshifta,
Mulk oshub topar sultonsiz.
Suvu o't ichrasiz, ey ko'zu ko'ngul,
To ul oy orazig'a hayronsiz.
Gar Navoiy chekar un hajr kuni,
Yo'q ajab tun emas it afg'onsiz.
260

Ey shikibu sabr bir kun xud menga yor erdingiz,
Yorlig' ham bo'lmasa tegramda xud bor erdingiz.
Kelsa erdi har balo ollimg'a asrab qo'ymayin,
Ohu afg'on qilg'ali mendin xabardor erdingiz.
To asiri ishq bo'ldum, qochtingiz ul nav'kim
Bizga to bor erdingiz go'yoki ag'yor erdingiz.
Pandingizdin emdi ermasmen malul, ey do'stlar,
Doimo men xastag'a mundoq sitamkor erdingiz.
Demang, ey jonu ko'ngulkim xorbiz yor ollida
Gar erur ul yor to bor erdingiz xor erdingiz.
Ey xarobot ahli, demangkim nedin g'amnokbiz,
Mast edingkim g'am edi har gahki hushyor erdingiz.
Bir yo'li qovmang Navoiy ko'nglini, ey sho'xlar,
Kim gahi ul benavoning ko'nglin asror erdingiz.
261

Nozaninlar benavolarg'a tarahhum aylangiz,
Lutf agar yo'qtur, g'azab birla takallum aylangiz.
Gah biyik, gah past giryon ko'rsaigiz ushshoqni,
Fosh kulmang, siz nihon bori tabassum aylangiz.
Hajri zulmidin qatig' holimni, ey jonu ko'ngul,
Bildingiz yor ollida borib tazallum aylangiz.
Ey balou dard o'tlar xud solibsiz jonima,
Lek siz ham gah-gah ul o'tdin tavahhum aylangiz.
Qon agar yutsam qarorib axtarim, ey xattu xol,
Siz mayi la'li bilan bori tana'um aylangiz.
Biz fano tufrog'i bo'lduq dayr aro, ey ahli zuhd,
Xonaqah sahnida siz bahsi taqaddum aylangiz.
Ey mug'anniylar, Navoiy mast edi, kech uyg'onur,
Oni uyg'atmoqqa bir dilkash tarannum aylangiz.
262

Rozi ermasmen ko'ngul chokini payvand etsangiz,
Qolg'onin ham koshki parkand-parkand etsangiz.
Itlari ollinda solibkim meni ul ko'ydin,
Qovmoq istarlar, dame mashg'ulu xursand etsangiz,
Qayd etarda ul pari ko'yida men devonann
Itlari zanjiri, birla koshki band etsangiz.
So'rmog'imga kelsa Majnun netti, ey ahli junun,
Va'zu pand aytib meni bir dam xiradmand etsangiz.
Telba itni demangiz mendek nedinkim, or etar
Aqlu xush ahlini bir Majnung'a monand etsangiz.
Eyki, debsiz pandingizdin bodani tark etgamen,

Tark etan avval meni shoistai pand etsangiz.
Gar achchig' yig'lar Navoiy daf'ig'a, ey sho'xlar,
Netti ollinda turub bir dam shakarxand etsangiz.
263

Do'stlar, ahli zamondin mehr umidi tutmangiz,
Mehri gardun bo'lsalar ko'z nuridin yorutmangiz.
Gar shoh o'lsun, gar gadokim, solmangiz yuziga ko'z,
Yodini balkim ko'ngul atrofida yovutmangiz.
Zulm ila yuz chok qilg'on tang'a gar marham yoqib
Butkarurbiz desalar ul zaxmlarni butmangiz.
El jafosining maloli qilsa har dam qasdi jon,
Ko'nglungizni g'ayribekaslik bila ovutmangiz.
O'ksudi el mayli mendin bir yo'li, ey dardu g'am,
Gah-gahi siz bori boshimdin qadam o'ksutmangiz.
Hajr o'tin jonimg'a yoqtim, ko'rsangiz usruk meni,
Emdi, ey pand ahli, do'zax o'tidin qo'rqutmangiz.
Chun Navoiy dasht tutti, emdn zinhor, ey vuhush,
Kim bashar jinsnni ul Majnun sari yovutmangiz.
264

Meni bir noma birla dilbarim yod etmadi hargiz,
Qulin qayg'udin ul xat birla ozod etmadi hargiz.
Sirishkim sayli yiqmay qo'ymadi xud sabr bunyodin,
Buzug' ko'nglumda tarhi vasl bunyod etmadi hargiz.
Balolar tog'ini hajrinda tirnog'im bila qazdim,
Men etgan ishni oshiqliqda Farhod etmadi hargiz.
Chu naqdi sabr toroj aylading, ko'nglumga o't solding,
Bu nav' o'z kishvarig'a shoh bedod etmadi hargiz.
Firoq ayyomida ko'p naf' yetkurdi bu kim ko'nglum
O'zin ul sho'xning vaslig'a mo'tod etmadi hargiz.
Ne tong devona ko'nglum itlaringga ta'n qilmoqkim,
Yebon yuz dardu mehnat toshi, faryod etmadi hargiz.
Erur ishq ollida jonim fido qilsam hanuz ozkim,
Ul oydin o'zgani qatlimg'a jallod etmadi hargiz.
Ne tong, ey mug'bacha, ishqingda mast o'lsamki, piri dayr
Bu ikki ishdin o'zga bizga irshod etmadi hargiz.
Agar buzdi Navoiy ko'nglini ul bevafo tong yo'q,
Vafo ahli uyin chun ishq obod etmadi hargiz.
265

Ko'nglum oldi yor chun yuziga boqib turdi ko'z,
Vahki, oldurdi ko'ngul har kimsa kim oldurdi ko'z.
Boqqoch ul qotilg'a soldi boshima tig' uzra tig',
Olloh-olloh, ne balolar boshima kelturdi ko'z.
Hajr shomi ko'z yoshim boshimdin oshti uylakim,
Su yo'lin har sari aylab, raxnalar bilgurdi ko'z.
Oh o'tidin ayladi zohir ko'ngul barqi balo,
Nechakim ko'nglumga ofat yomg'uri yog'durdi ko'z.
Qo'hi dard o'ldim menu tegramda xushu sabr elin
Yog'durub yoshimni sayli ashk birla surdi ko'z.
Hajr kojidin ko'zumga har zamon o't choqilur,
Bu chaqinlarg'a tanim xoshokini kuydurdi ko'z.
Oh o'tidin bori qutqardi bukin, ashki aro,
Suv kishisi yanglig' o'z mardumlarin yoshurdi ko'z.
Nahs yulduzdek ko'zi chun tushti, barham bo'ldi bazm,
Muxtasib mayxona ahli ayshig'a yetkurdi ko'z.
Ey Navoiy, istama mendin ko'ngulkim, yog'durub
Jolai ashkin, ko'ngulning shishasin sindurdi ko'z.
266

Do'stlar, olam eliga yoru hamdam bo'lmangiz.
Yor ila hamdam demaykim, oshno ham bo'lmangiz.
Oshnolig' aylabon o'z joningizg'a har zamon,
Boisi yuz ming jafou mehnatu g'am bo'lmangiz.
Yeb parivashlar firibin so'ngra topmay iltifot.
Men kibi devonau rasvoyi olam bo'lmangiz!
Ey visol ahli, ul oyning dardu hajridin meni

Ko'p ko'rub g'amnok siz ham asru hurram bo'lmangiz.
Vaslu aysh obod qilsun xalqni, ey dardu g'am,
Siz buzug' ko'nglumdin o'zga yerga mahram bo'lmangiz.
Ey xarobot ahli, yo'q insonda imkoni vafo,
Mastlig'din dev o'lung zinhoru odam bo'lmangiz.
Gar Navoiy hajr aro bo'ldi zalil, ey ahli vasl,
Emdi navbat sizgadur, muncha muazzam bo'lmangiz.
267

Menga ul ko'zi qaro dedi chuchuk chindin so'z,
Ne ajab ani qaro ko'z desamu shirin so'z.
Labi yuz va'dani andoq manga yolg'on qildi.
Ki dey olmas kishi yuz yilda bir andoq chin so'z.
Hajring afsonasidin so'z der esam hajr tuni
Topmag'ay tongg'acha tun yil esa taskin so'z.
Beliyu la'li labi so'zida lol o'ldi xirad
Kim, erur biri daqiqu biri bas rangin so'z,
Har fasohatki labing qildi Masiho eshitib,
Jon topib kelmadi og'zi aro juz tahsin so'z.
Husni vafida so'zum tutti bari olamni,
Murshidi ishq menga aylagali talqin so'z.
Bazmi aysh ichra Navoiy ne ajab urmasa dam,
Ayta olmas chu nishot ahli aro g'amgin so'z.
268

Bo'ldi shomu jong'a ul oy hajridin qayg'u hanuz,
Yetti subhu ko'zlarimga kirmamish uyqu hanuz,
Obi hayvoning g'amidin toki za'fim bo'ldi sa'b,
Bermamish bir qatra bo'g'zum ichra, jono, su hanuz.
Javr o'qin otting vale biym erdi hijron tig'idin,
Yetti ul ham boshima, ko'nglumdin o'tmay bu hanuz.
Novaking umridurur ko'nglumda xandon bo'lg'ali,
Bor aning mufrit jununidin munga kulgu hanuz.
Sehr ila ul ko'z qilib zulfung kamandin ajdaho,
Buzdi olam xilqatinu bas aylamas jodu hanuz.
Shohidi maqsud aksi ko'ngluma tushmas demang,
G'ayri naqshidnn magar pok ermas ul ko'zgu hanuz.
Dedi bo'l foniy visolim istasang, bo'ldim fano,
Ey Navoiy, so'rki mundin ortug' istarmu hanuz.
269

Chun qo'yarmen ul jahon oroyishi bazmig'a yuz,
Aysh bazmin, soqiyo, Bog'ijahonoroda tuz.
Sarvda yo'q gul kibi ruxsoru gulda ko'zu qosh,
Husn aro ey gul'uzor sarv qadsen sen to'kuz.
Tig' agar cheksang surar urning dog'i tig'ini, bor
Yolg'uz ermas iltimosi qatl agar cheksam bo'g'uz.
Telbadur nokas raqibing, qatl erur vojib anga,
Mundin o'zga yo'q iloji itkim bo'lg'ay qutuz.
May uchun, zuhdum ridosin ol garav, ey piri dayr,
Dema naylay, chun xarobot ahli ichsa boda suz.
Chun yeti qat yerga kirgung oqibat xolo, ne sud,
Gar sipehr ajnosidin o'lingg'a tortarlar to'quz.
Vahki, to bir ko'rdi o'l yuzni Navoiy, ey rafiq,
Sabri yuzdin birga keldi, shavqi bo'ldi birga yuz.
270

Ey mug'anniy, chun nihon rozim bilursen soz tuz,
Tortibon munglug' navo sozing bila ovoz tuz.
Navha ohangi tuzub og'oz qil mahzun surud,
Ul surud ichra hazin ko'nglumga mahfiy roz tuz.
Tuzma og'oz aylabon Farhodu Majnun qissasin,
Desang el kuysun mening dardim qilib og'oz tuz.
Istasangkim nag'mang ichra ko'p xaloyiq o'lmagay,
Ul ikovdin ko'p vale mendin tarona oz tuz.
Gar mening holim desang tuz barcha dostoni niyoz,
Dilbarimdin nag'ma soz etsang surudi noz tuz.
Chun bu gulshanda nishiman qilg'ali qo'ymas xazon,

Gul firoqi savtin, ey bulbul, qilib parvoz tuz.
Bazm aro o'rtar Navoiyni nihon munglug' surud,
Ey mug'anniy, chun nihon rozim bilursen soz tuz.
271

Senga xo'ydin toza bo'lmish obihayvon birla yuz,
Hajridin og'ushta bizlar ashki g'alton birla yuz.
Sham'i vasl eykim ko'zung yorutti shod o'lkim, mening
Ro'zg'oring'a qarordi dardi hijron birla yuz.
Bir sarig' kog'azdurur tim-tim qizil bo'lg'an manga,
Qatra-qatra ashkdin naqsh aylagan qon birla yuz.
Surtarim tufroqqa yuz hijronda zoye bo'lmag'ay,
Surtar o'lsaq vasl aro bir-birga jonon birla yuz.
Ey ajal, qo'ykim qo'yay yuz yorning ko'yigakim,
Qo'yg'udekdurmen adam ko'yiga armon birla yuz.
Xonaqah ahli nifoqidin qutulmoq istabon
Qo'ymisham aning fano dayrig'a afg'on birla yuz.
Ey Navoiy, ul quyosh yodida andoqkim shafaq,
Bizga rangin ayla jomi charxi gardon birla yuz.
272

Ul pari ko'yida men devonani band aylangiz,
Band-bandim zulfi zanjirig'a payvand aylangiz.
Xalq tarki ishq aylarga meni dilxastani
O'lturub, olam eliga mujibi pand aylangiz.
Telba ko'nglum topsangiz, ey yor ko'yi itlari,
Tush-tushidin tishlabon parkand-parkand aylangiz.
Bodai ishq asru mast etmish meni, ey do'stlar.
Jomima afyun ezib bir dam xiradmand aylangiz.
Yig'lasam achchig' malul o'lmoq nedur, ey xo'blar,
Habl uchun gohi boqib siz ham shakarxand aylangiz.
Ishq bahrida duri vasl istasang, ey ahli dard,
Ko'nglunguz ul naqd yodi birla xursand aylangiz.
Qilsangiz tasvir Layli husnin ul oydek sizing,
Lek Majnunni Navoiy birla monand aylangiz.
273

Yopilmas gar manga qonlig' sudin ko'z,
Sanga lekin ochilmas uyqudin ko'z.
Yuzung lavhida vajhulloh ayondur,
Ne tong gar olmasam ul ko'zgudin ko'z.
Boqa olmon yuzung ollimg'a kelsa,
Qamashur mehr ko'zga o'trudin ko'z.
Ko'zung el qoni to'kkandin hasad yeb,
Ne qonlarkim to'kar ul qayg'udin ko'z.
Emassen holima giryonu xandon
Ki, yosharmish senga ko'p kulgudin ko'z.
Qadah charhida may mehrini sohiy,
Solib yorut menga ul yog'dudin ko'z.
Navoiy mast ko'nglin ashk oqizdi,
Gum etti oxir aning behudin ko'z.
274

Ishq yuki ayladi torami a'loni ko'j,
Ne ajab ar aylasa men kibi shaydoni ko'j.
Tori sirishkim chekib dard qadim qildi xam,
Uylakim el chillani tortib etar yoni ko'j.
O'lmadim onsiz uyot boshim etibdur quyi,
Za'f gumon etmakim qildi bu rasvoni ko'j.
G'am yukidin za'fliq shaxsim egilsa ne tong
Kim, bu yuk etmish base jismi tavononi ko'j.
Zaxmima kirganda dard doli kibi bo'ldi xam
Kimki erur naqbi rav charx qilur oni ko'j.
Egma qaddimg'a boqib rahm qil, ey sarv kim,
Davr base ayladi qomati ra'noni ko'j.
Qildi Navoiy unin egri kibi tori hajr,
Aylagali noladin changdek a'zoni ko'j.
275

Jud emas ko'p bazl uchun ko'p mol qilmog'lig' havas.
Kim erur ko'pdin-ko'p ozdin-oz oni bil judu bas.
Razl taqdim etsa yo'q ahli safog'a hech bok,
Sug'a ne nuqson gar oning ustida yer tutsa xas.
Yor isidur kom keltursun sabo yoxud shamol,
Do'st tahririg'a roviy xoh Buzar, xoh Anas.
Tojvarlar oq uyida sokin o'lsa ahli ishq,
Uyladurkim, bulbuli hudhudg'a bo'lg'ay bir qafas.
Korvoni dard ila qat' et muhabbat dashtiin
Kim nidoyi mujdai vasl aylar anda har jaras.
Surma ul shabhez ayog'i gardin itkim kechalar,
Itcha yo'q ko'yida gar xud Shahna bo'lsun, gar Asas.
G'am tuni bo'lsa ne tong davlat kuni birla badal,
Subhdek ahli safo birla gar ursang bir nafas.
Dayr piri jur'asin gar tutsa bizga mug'bacha,
Naqd jondin o'zga o'trusida yo'qdur dastras.
Ey Navoiy, ishq sirrin kim havas qilsa, dema
Kim eshitmakka bu so'z loyiq emas har bulhavas.
276

Bog' aro ne sarv etarmen orzu ne gul havas,
Dahr bog'ida manga ul sarvi gulruksor bas.
Ul kechakim yor ila yorutqamen sham'i visol,
Zinhor, ey subh, agar bo'lsang Masih urma nafas.
Kuydi ham tan, ham so'ngaklar tushgach ul yuz lam'asi,
Barq o'tig'a naylagay bir tor ila bir necha xas.
Naxli qadding uyla oliydurki, termak mevasin
Bo'lsa dog'i dastras mumkin emastur dastras.
Oncha tiyg'i ishq chokidur tanim atrofida
Kim, ani ko'nglum qushig'a dard aylabtur qafas.
Ul mahi mahmil nishin havdajda, ko'nglum tashqari,
Ne ajab gar tinmay oqg'an cheksa andoqkim jaras.
Ey Navoiy, iltimos etma sanamlardin visol,
Gar desang ko'p kuymayin bizdin eshit bu multamas,
277

Jong'a la'ling mayi jomidur multamas,
Ne Xizr suyi, ne jomi Jamdir havas.
Qotilim tig'i ko'zgusi zang o'lmasun,
Ey Masih, o'lganim ko'rsang asra nafas.
Ko'z tutarmenki, bu su yo'li berkgay,
Ko'yidin yel uchursa nekim xoru xas.
Ko'nglum ul xol asiri chu bo'lmish, erur
Ankabuteki, sand etmish oni magas.
Ne sharaf otingga bo'lg'ali poymol,
Ne oting poyibo'sig'adur dastras.
Kech topardin talab ahli maqsadg'a yo'l,
Go'yiyo tinmayin nola aylar jaras.
Ey Navoiy, taning ichra jon yo'qsa do'st,
Kim ko'rubtur ikki bulbulu bir qafas.
278

Ko'yi toshi boshima hayf aylasam uyqu havas,
It uyur bo'lsa ayog', ilgi boshin qo'yomoqqa bas.
Chun dedim, zulfung kamandin bo'ynuma solg'nl, dedi:
Itga bo'lmas Ka'ba qandili tanobidin maras.
Oh o'ti o'rtarga jismimni ne mone' ko'z yoshim,
Barq urg'ach o'rtanur gar bo'lsa daryo uzra xas.
Choklar bo'lg'an tanim qon la'liyu ko'z durridin
Bulbuli ruhumg'adur, gavharlar o'tkargan qafas.
Yo'qsa mufrit za'f aro og'zimg'a ul yuz ko'zgunin
Urmag'aymen tiyra bo'lmoq vahmidin o'lsam nafas.
Dard aro o'lsang davo ahli zamondin istama
Kim, topilmas dahr aro bechoralarg'a chora ras.
Iltimos etsam labingdin jon topar deb qilma ayb
Kim Navoiyg'a budur o'lguncha, ey jon, multamasg.
279

Ko'ngul har tun farog' istab balo toshini yostanmas,
Agar har dam necha qatla ul oy ko'yini aylanmas.
Vale bu turfadurkim, gar fig'oni charxdin o'tsun,
Ul oy noz uyqusidin chiqmag'uncha mehr uyg'onmas.
Ko'ngulga lofi ishqingdin necha berding o'lum xavfi,
Bu yanglig' va'da birla gar so'rarsan emdi ham tonmas.
Labi la'ling xayoli hajr aro bag'rimni qon qildi,
Jihat budur hamono qon yutardin gar ko'ngul qonmas,
Ajal tig'i ne bo'lg'ay elni maydon ichra qatl etsa,
Gar el g'avg'osidin chobuksuvorim emdi otlanmas.
Nasimi lolaro'yum mahmilig'a mayl qilmaskim,
Quyundek rashkdin xoki tanim yuz qatla to'lg'onmas.
Aningdek telba ko'nglum ul pari ko'yiga yuzlanmish,
Ki gar zanjirlar birla chekarlar xalqkim yonmas.
O'tub ishq ichra umrum, zohido, qo'y zuhd irshodin,
Kishi mundoq uluq san'atni ulg'ayg'anda o'rganmas.
Gadolar silkidin ko'yi xarobot ichra xorijdur,
Birovkim ilkiga tushsa qurug' non bodag'a monmas.
Hujum etti jahon mehnatlari, tut boda, soqiykim,
Qadah chekmay kishi bu xaylning daf'ig'a qotlanmas.
Muhabbat o'ti el birlaki yoqting, o'tranur jonn,
Navoiy, yo'qsa hijroning o'tidin oncha o'tranmas.
280

Menga bir sarvi gulruh bo'ldi munis,
Ki hayrondur ko'zi ollinda nargis.
Chu g'am bazxmida maydek hon yutarmen,
Erur la'ling hadisi nuqli majlis.
Ko'zu, qoshu, yuzu, zulfu, qadingdin
Meni behudg'a barbod o'ldi besh his.
Falak toqidek etti qomatim xam,
Qoshing mehrobini tuzgan muhandis.
Daqoyiq ishq ilmn ichra ko'pdur,
Ki tafhimida ojizdur mudarris.
Asarsizdir ko'ngulda sho"lai rizq,
Bo'lur chun qalb ro'kash aylagan mis.
Navoiy erdiyu jon naqdi olding,
Tirik mumkin emas bu nav' muflis.
281

Bizga davron bog'idin bir sarvi gulruhsor bas,
Gohi andin jilva gohi davlati diydor bas.
Xil'atin zaxming'a bog'larg'a ne xadkim, istasam,
Qilsa lutf andin muni tikmak uchun bir tor bas.
Men kimu zulfung tamannosi, agar kufr istasam,
Itlaring bo'yni tanobidin menga zunnor bas.
Hajr o'tidin sindi ko'nglum, istamon qasring panoh,
Soya bir ko'ngli buzulg'ang'a sinuq devor bas.
Ko'zda bir uyquni ko'rsam, uyquda ko'rsam seni,
To ajal uyqusi ushbu davlati bedor bas.
Voizo, men osiy ermon, huru jannat loyiqi,
Mug'bacha, soqiy, maqomim kulbai hammor bas.
O'zlugungdin o'zni salb etsang evaz bir komdur,
Ey Navoiy, qilmag'il, bu shevani zinhor bas.
282

Gulgun may ichib sunbuli chun gulga yopilmas,
Ul gulshan aro bizga ne gullarki ochilmas.
Gulzori jamolidaki paydo emas og'zi,
Ul nav' gul ochildiki, bir g'uncha topilmas.
Anfosi Masiho kibi ul nutqi nasimi,
Esmas birikim jon isi olamg'a yopilmas.
Ey piri xirad ko'ngluma ko'p qilma nasihat,
Nevchunki junun ahlig'a aql ahli qotilmas.
La'ling mayi to ichti ko'ngul holini so'rma,
Kim mastdur andin birikim o'zini bilmas.
Hushyor ani bilgil, bu fano dayrida, ey shayx,

Kim to'lg'ucha paymonasi bir lahza ayilmas.
Ko'yi sari bir kechaki azm etsa Navoiy,
Oy sham'in o'chur charxkim, ul yo'lni yongilmas.
283

Jong'a la'lingdin bir o'pmakdur qiyosa iltimos,
La'linga ham jonni kuydurmak ilohazal qiyos.
Ko'ngluma zarbaft xil'at sho'lasidurkim, erur
Tosh aro bo'lmoq nihon Farhodg'a xoro libos.
Dedi ko'nglum kecha tong yo'q pos agar tutsa ko'zum,
Vahki uyqu yo'qturur tundin o'tubdur necha pos.
O't sochar ishqing ko'ngul bo'lsa xarason yo'q ajab,
Ajdahodin tong emastur mo'rg'a bo'lmoq haros.
Ko'nglum ichra mazra'i sabrim urulmay qolmag'ay,
Har so'ngak yonimda chun qat'ig'a oning keldi dos.
Xidmat ettim xonaqah shayxig'a qadrim bilmadi,
Dayri piri bandasimenkim, erur bas haqshunos.
Ey Navoiy, kisvati faqru fano egniga sol,
Yo'qsa xirqang tengdurur gar atlas o'lsun, gar palos.
284

Tong emas gar chin yuzinda qahrdin mavjud emas,
Ko'zguning chunkim ko'runmak javhari ma'hud emas.
Dasht aro ohim sari etgan musofir yuzlanib,
Fahm qilmaykim erur ohim buxori dud emas.
Ko'ksun ochtim har taraf qildi gumon ul tiflkim,
Lolalar birla bezabmen, dog'i xun olud emas.
Ishq bozorida savdo ahlig'a juz naqdi vasl,
Har nafas bir ganj agar uchrar ziyondur, sud emas.
Vasli ichra demakim ushshoqini rad qildi yor,
Hech kim mendekki hijronidamen, mardud emas.
Mayda aksingdur, ko'z ondin olmasam, soqiy, ne tong,
Toki diydor o'lsa mandin mastlig' maqsud emas.
Zarbi ishqidin muzayyandur yuzumning oltuni.
Ey Navoiy, demagilkim sukkai behbud emas.
285

Gar meningdur yor lo'li bo'lsa, shoh etmon havas,
Naylay ul shahniki har lo'lig'a bo'lg'ay hamnafas.
Shikva qilmon gar jafodin boshima yog'dursa tosh,
Toqatim yo'q elga qilsa bargi gul urmoq havas.
Yordin har necha bedod o'lsa aylarmen qabul,
Lek bo'lsa g'ayr birla multafit, maqbul emas.
Jonni qo'ymasmen chibindek la'li uzra rashkdin,
Ul shakar uzra chibin qilsam tahayyul xol bas.
Bu baloni ko'rmasun oshiqki, qilg'ay iltimos,
Vaslin oningkim, birov bo'lg'ay anga ham multamas.
O'z nigori mahmilidin qilmasun deb ko'z xato,
Ishq dashti ahlig'a har dam nido aylar jaras.
Ey Navoiy, ishq atvorida budur zulmkim,
Gul maqomi bazm o'lub, bulbul yeri bo'lg'ay qafas.
286

Meni men istagan o'z suhbatig'a arjumand etmas,
Meni istar kishining suhbatin ko'nglum pisand etmas.
Ne bahra topqamen andinki, mendin istagay bahra,
Chu ulkim, bahrayi andin tilarmen bahramand etmas.
Netay huru pari bazminki qatlim, yo hayotimg'a
Ayon ul zahri chashm aylab, nihon bu no'shxand etmas.
Kerakmas oy ila kun shaklikim, husnu malohatdin
Ichim ul chok-chok etmas, tanim bu band-band etmas.
Kerak o'z chobuki qotilvashi majnunshiorimkim,
Buzug' ko'nglumdin o'zga yerda javloni samand etmas.
Ko'ngul uz charxi zolidin firibin yemakim, oxir
Ajaj sarrishtasidin o'zga bo'ynungg'a kamand etmas.
Ul oy o'tlug' yuzin ochsa Navoiy tegmasun, deb ko'z
Muhabbat tuxmidin o'zga ul o't uzra sipand etmas.
287

Yo'q tama' ag'yordin gar dushman ermas yor bas,
Yordin no'sh istamon, nesh urmasa ag'yor bas.
Vasli bog'idin demangkim muddai gul termasun,
Tersa tersun, urmasa bag'rim'ga yuz ming xor bas.
Kimga qildim bir vafokim, ko'rmadim yuz ming jafu,
Ey ko'ngul, gar xud havasdur ishq bu miqdor bas.
Bo'lmasa og'zida may, yoxud ko'z ul guldin qizil,
Ohi otashnoki birla diydai xunbor bas.
Qasdima chekma hiloling tig'ini ko'p, ey sipehr
Kim, ul oynig'ing tig' zulmidin bag'ir afgori bas.
Dahr bo'stonida gulgun xona qilsang orzu,
Bodai gulrang quyg'an kulbai xammor bas.
Ey Navoiy, so'zda ma'ni yo'qturur, ma'nida so'z,
Durri ma'ni istar o'lsang aylagil guftor bas.
288

Ishq aro eykim, firoq o'tig'a kuydung, g'am emas,
Shukr qil yoring agar ag'yor ila hamdam emas.
Ey ko'ngul, gar sen xarimi vaslidin mahrumsen,
Jong'a minnat qo'y, agar xud muddai mahram emas.
O'qunguz Farhodu Majnun dostonin zavq uchun
Kim, mening qissam kibi muhlik muhayyan ham emas.
G'urbatu bekasligim dardin ne bilgaykimki, ul
Men kibi sargashtau ovorai olam emas.
Mehri har dam, voykim, ko'nglumda mahkamrak bo'lur,
Garchi ul nomehribon o'z ahdida mahkam emas.
Anglamoq ramze gar istarsen bu dayr avzoidin
Boda ichkim, dayr piri ollida mubham emas.
Ey Navoiy, xalqdin ranjing ko'p ersa g'am yema,
Faqrning mun'imlig'i sarbi Maridin kam emas.
289

Zulfidur ko'nglimda har dam, oh chekmak sud emas,
Kim havog'a mushku anbar gardi butrar, dud emas.
Husni vasfin so'rmakim, ishqim kibi poyoni yo'q,
Mehridin ne deykim, ul sabrim kibi mavjud emas.
Yuz vafo ahd aylasang yo'qtur vafoyi ahd shayx
Kim, sening ahdingg'a oyini vafo ma'hud emas.
Lablaring hajrinda jonim qasdig'a ko'z davrida
Nishlardur la'lgun, mujgoni xun olud emas.
Dog'i ishqin ko'nglumda qo'ydim, qanoat qilmadi,
Qalbi soyildekki, olib bir diram xushnud emas.
Anglag'il nobudini yuz qatla xushroq budidin,
Solikekim faqr aro budi aning nobud emas.
Shayx agar yo'pti Navoiyg'a eshik, rasvo debon,
Shukr erurkim, afvu rahmat eshigi masdud emas.
290

Chok etib ko'nglumni ochilsun demak oson emas,
G'unchani emdo ochib gul aylamak imkon emas.
Dema zohidkim nedin hayronsen ul ruxsorig'a,
Olam ichra bir kishi topkim, anga hayron emas.
Qatra suvlardur ko'ngul o'tig'a taskin bergali
Qim, ul oy yog'durdi qoshi qavsidin paykon emas.
Hajri dashtida quyundekmen, vale ul men kibi
Xoksuru bodapaymo dog'i sargardon emas.
Garchi husnung ko'zgudin kirdi temur qo'rg'on aro,
Mehrdek oyinagun aflokkin pinhon emas.
Gul vafosizlig'laridin sharh etar mnng doston,
El gumon qilg'an kibi bulbulda ming doston emas.
Ey Navoiy, ul paridin odamiylik ko'rmasang
Ayb emas, ul hurdur yohud malak, inson emas.
291

Ko'nglum ichra dardu g'am avvalg'ilarg'a o'xshamas,
Kim ul oynig'ing hajri ham avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Ne sitamkim qilsa rahmi mahfiy ermas zimnida,

Emdi qilsa har sitam, avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Demangiz Shirinu Layli oncha bor husn ichrakim,
Xo'bluqda ul sanam avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Javridin erdi alamlar emdi tutmish o'zga yor,
O'lmishamkim, bu alam avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Ishq aro Farhod ila Majnung'a o'xshatmang menn,
Kim bu savdoyi dijam avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Ko'yining ehromidin ko'nglumni man' etmang yana,
Kim anga azmi haram avvalg'ilarg'a o'xshamas.
Ey Navoiy, qilma Jamshidu Faridun vasfikim,
Shoh G'oziyg'a karam avvalg'ilarg'a o'xshamas.
292

Har necha kuysam ul oy mehrimni paydo aylamas,
Aylasa ham o'lsam oni oshkoro aylamas.
Ishvasidin iltifot ahvolima zohir bo'lur,
Zorlug' ko'rguzsam andog' ishva qat'o aylamas.
Jong'a bir o'lmakchadur har kimga parvo qilmog'i,
Yana yuz o'lmakchakim qatling'a parvo aylamas.
Sho'xlug'lar birla sabrim xirmanig'a o't solur,
Husn ila yolg'uz meni bedilni shaydo aylamas.
Qayda yuzlansam junun hangomasidur xalq aro,
Ul chu yetti ko'z uchi birla tamosho aylamas.
Aylamas to husn bir sendekni olam ofati,
Ishq bir mendikni ham olamda rasvo aylamas.
Men ayog'i tufrog'ig'a naqdi jon aylay nisor,
Ne ishimdurkim, qabul aylar ani, yo aylamas.
Naqdi islomim olib, bir jur'a tut, ey mug'bacha,
Bo'l ravonkim hech kofir bo'yla savdo aylamas.
Muddatidurkim, Navoiydur ayog'ing tufrog'i,
Poyibo'sung gar topar ortug' tamanno aylamas.
293

Labingdin ayru bag'ir laxt-laxt qonmu emas,
Bu qon nazar yo'lidin dam-badam ravonmu emas.
Yuzungni pardada desam nihon tongirg'amag'il,
Menimu qilmadi Majnun o'zi nihonmu emas.
Jahonu jon hazar etsa ne ayb g'amzangdin,
Baloyi jonmu emas, ofati jahonmu emas.
Ko'ngulga ko'yung aro rahm nevchun aylamading,
G'aribi telbamu yo zori notavonmu emas.
Ne ayb la'li labing hasratida jon bersam,
Hayot chashmasi yo umri jovidonmu emas.
Qadahni yaxshi to'la aylamaysen, ey soqiy,
Xumor mehnatidin holatim yomonmu emas.
Qadam Navoiyi mahzun boshig'a qo'ymas yor,
G'ubori rahmu emas, hoki ostonmu emas.
294

Gulshani iqboli xori mehnatig'a arzimas,
Bodai gulgun xumori nakbatig'a arzimas.
Lolaruhlar vaslida yuz yil kishi qilsa nashot,
Bir zamonlig' bilki dog'i furqatig'a arzimas.
Bahru kon naqdin agar yig'ding, vale yetgach ajal
Barchani solib ketarning shiddatig'a arzimas.
Har necha tersang yigitlikning bahori gullarin
Bir xazoni shaybi ohi xasratig'a arzimas.
Taxti izzat uzra nasb etsa birovni davri charx,
Azli ko'yining g'ubori zillatig'a arzimas.
Har necha davlat sahobi sochsa gavhar boshingga,
Anglakim, bir qatla barqi ofatig'a arzimas.
Hirqam olib rahn durdi dard ber, ey mayfurush,
Gar xarobot ahli sofiy ishratig'a arzimas.
Har zamon yore ketar, jonimni olg'il, ey ajal,
Kim hayot ahhobi dardi furqatig'a arzimas.
Kimsa birla tutmag'il ulfat, Navoiy, nega kim,
Ayrilurda menga bo'lgan holatig'a arzimas.
295

Qilding ofat barqidin jonimg'a o't yoqmoq havas.
Tifl o't yoqmoq uchun qilg'andek o't chaqmoq havas.
Telba ko'nglum sho"lai ishqingni istar jon aro,
Uylakim ahli junun aylarlar o't yoqmoq havas.
Yo mizojing tund ekandin, yo raqibing vahmidin
Boqa olmon, necha ko'z aylar sanga boqmoq havas.
Ishq jurmin bo'ynuma tuttum vale bu jurm uchun
Qilmading zulfung tanobin bo'ynuma taqmoq havas.
Sayli ashkim istaram ko'rsang vale ko'yung sari,
Istamon vayron qilur andishadin oqmoq havas.
Bazmi himmat ichra may ichsam qilurmen hazl uchun,
Charxning farqi uza rad ilgini qoqmoq havas.
Necha o't yoqmoq havas qilg'ung Navoiy zaxmig'a
Anda bir qilsa bo'lur marham dog'i yoqmoq havas.
296

Ho'blar ming bo'lsalar, men xastag'a bir yor bas,
Anda mehr atvorining mnngdin biri gar bor bas.
Antmonkim har vafo qilsam jafoye qilmasun,
Har vafog'a ming jafo, gar aylamas izhor bas.
Har vafog'a ming jafo ham qilsa qilsun munchakim,
Yor anga mahrumu mahram bo'lmasa ag'yor bas.
Ey visol ahli, sizu izzat harimikim, manga
Hajr ko'yi itlari ollida bo'lmoq xor bas.
Men kimu no'shi labingdin istamak obi hayot,
Aylasa g'amzang sinoni qatl bu miqdor bas.
Ey ko'ngul, g'amgin esang kup quysa soqiy og'zingga
Zarfini sibqarmag'uncha qilmag'il zinhor bas.
Yuz balo kelsa boshingg'a sabr qilg'il, ey ko'ngul,
Yo xaloyiq ixtilotin qil Navoiyvor bas.
297

Olam ichra menga ul huri malaksiymo bas,
Ul qachon bo'lsa muyassar qadahi sahbo bas.
Gar shabiston ichida hojat esa sham' ila nuql,
Ham o'shul mohjabinu labi shakkarxo bas.
Naqdi jon bersamu la'li labidin qut olsam,
Umr bozorida men xastag'a bu savdo bas.
Kimga bu dast beribdurki senga, bergay dast,
Ayla bu fikri maholotni, ey shaydo, bas.
Gar budur hodisai davr xarobot ichra,
Xirqai choki bila durdi qadah polo bas.
Hashmat ahli xazu xoroda yoshunsunki, menga
Notavon jismi fano gardida nopaydo bas.
Ey Navoiy, yetaring yorg'a ermas mumkin,
Qilmasang ko'nglung aro g'ayri xayolin to bas.
298

G'amzangg'a kishi nazzora qilmas,
Kim bag'rini pora-pora qilmas.
Dardimg'a agarchi yo'q shumora,
Ishqing muni ham shumora qilmas.
Bechora meni dengiz g'am ichra
Kim, yor g'amig'a chora qilmas.
Qilg'anni jahong'a ohu ashkim
Charx aylamasu sitora qilmas.
Ish qildi ko'ngo'lga dardi hajring
Qim, shishaga sangi xora qilmas.
Topmas kishi dahr bazmida kom
Kim, majma'idin kanora qilmas.
Xilvat aro kirgali Navoiy,
Juz maxlasin istixora qilmas.
299

Qilmon ul bebok kesgan na'lni o'pmak havas,
Kim samandi na'lini o'pmak muyassar bo'lsa bas.
Olam ahlig'a yetar faryodu ohim har kecha,

Voykim, yo'qtur manga olamda bir faryodras.
Uyla kuydi hajr aro jismimki yo'q andin asar,
Qayda topilsun asar chun no'sh do'zax ichra xas.
Ko'p sobuh etsam ne tongkim, sofu sodiq xaylidin
Bodadek bir hamdamim yo'q, subhdek bir hamnafas.
Jam' etar ovoralarni choklik ko'nglum uni,
Yo'ldin ozg'anlarni ul yanglig'ki afg'oni jaras.
Gulshani vasl istagan ko'nglum qushig'a tordur,
Charx yuz ming ravzani birla agar bo'lsa qafas.
Bersa ul guldin xabar xohi sabo, xohi shamol,
Desa payg'ambar xadisin xoh Buzar, xohi Anas.
Hirqa uldurkim, kecha kirsang chubulg'an torig'a,
Bog'lag'an o'zni agar hud Shahna bo'lsun, gar Asas.
Ey Navoiy, olam ichra benavolig' ko'rmadi,
Ulki hargiz qilmadi olam elin ko'rmak havas.
300

Bizga ul mahvash tiliyu ko'ngli birla yor emas,
Ko'ngli ichra har nekim, aning tilida bor emas.
Tilga kelgan ko'nglum o'tinkim, menga ul bag'ri tosh
Til bila g'am yer, ko'ngul birla vale g'amxor emas.
Qo'ngli o'zgradur, tili o'zga, ne chora qilg'amen,
Ko'ngli yuz fikru tili birla biri izhor emas.
Ne tilim, ne ko'nglum ahvolin bilur ul sho'xkim,
Ko'ngli g'am neshi, tili oh o'tidin afgor emas.
Yor uldurkim, tiliyu ko'ngli oning bo'lsa bir,
Kim tili o'zgayu ko'ngli o'zgradur ul yor emas.
Kimki ko'nglin istamas g'amgin tilini asradik,
Kim tilin tiyg'an kishining ko'nglida ozor emas.
Demakim dardingni sharx et, yo ko'ngul, yo til bila,
Ko'nglum ermasturmu behud, yo tilim inkor emas.
Qaysi til birla deyin, ko'nglum tilaydur xonaqah,
Kim tilu ko'nglum aro juz kulbai xammor emas.
Shoh madhida Navoiy ko'ngli ganju til kalid,
Yo'qsa ko'ngliyu tilida nuktayu guftor emas.
301

Nigorim dardima nazzora qilmas,
Nazora qilsa, dog'i chora qilmas.
Tilab og'zin emas har damki, ko'nglum
O'zini g'unchadek yuz pora qilmas.
Meni g'am dashti ichra ishq iturdi,
Uzin el kuch bila ovora qilmas.
Ko'ngulni aylagandek zaxm g'amzang
Pichoq, balkim qilich ham yora qilmas.
Meni devona to qilmish ko'ngulga
Nelarkim ul pari ruxsora qilmas.
Ne yersen dahr zolining firibin,
Vafo chun elga ul makkora qilmas.
Navoiydek yuzungga kim solur ko'z,
Ki zulfung ro'zgorin qora qilmas.
302

Birov aning labi jonbaxshidin nishon bermas,
Ki har kishiki qilur istimo'i jon bermas.
Adam tariqig'a tushtum tilab aning og'zin,
So'rub kishi menga ul rozdin nishon bermas.
Abad hayoti kibi vaslig'a yetguncha
Firoq mahlakasi ichra umr omon bermas.
Labingdin o'ldi tanim rishtau tabibi xirad
Ilojin etgali sharbat bag'ir qon bermas.
G'animat angla ko'zu ko'nglum ashk ila qonin,
Ki muncha injuyu la'li elga bahru kon bermas.
Zamona qildi menig'goh mastu goh maxmur
Ki, bir zamon may agar bersa, bir zamon bermas.
Navoiyo, g'ami jonim olurda sa'y etti
Sog'indikim, tilagach ushbu notavon bermas.
303

This is not registered version of TotalDocConverter

Dahrdin mehru vafo qilma havas,
Elidin g'ayri jafo qilma havas.
Yetsa har dam senga yuz muhlik dard
Ulsang o'l, lek davo qilma havas.
Ey ko'ngul, vasl havas qilding o'l
Zorlig'lar bila yo qilma havas.
Aylagan ishq havas kuch birla
Yuz tuman dardu balo qilma havas.
Ko'yi tufrog'i erur mushki xito,
Istagan oni xato qilma havas.
Ishq dashtini desang qat' qilay
Zodi rah g'ayri fano qilma havas.
Benavolig'da, Navoiy, o'lsang
Bazmi vasl ichra navo qilma havas.
304

Zihi oting bila maloyik ichra xurush,
Falak senga yangi oy birla na'li halqa bago'sh.
Gahiki fikrati zotingni aqli kull aylab,
Burung'i jomda hayrat ani qilib behush.
Sipehr jomida qahring haroratidin zahr,
Quyosh zamirida mehring haroratidin jo'sh.
Ham etti nofai za'fung qamarni mushki davoj,
Ham etti gulshani lutfung shafaqni gulgun po'sh.
Ne qahring o'tidin emin faqiqi soyimi dahr,
Ne rahmatingdin navmid rindiyyi durdi no'sh.
Navoyi hamdingga bulbul tili bo'lub go'yo,
Valek hayratu vafingda g'uncha og'zi xamush.
Navoiy o'zni sotar qullug'ung bila, yuz shukr
Ki xudfurush emastur, yo'q ersa zuhdfurush.

AvvalgiI- qismB Keyingi